

Lokalne inicjatywy na rzecz tolerancji w Polsce

na podstawie monitoringu prasy w roku 2008
i w pierwszym półroczu roku 2009

opracowanie graficzne

Michał Braniewski

opracowanie raportu:

Amudena Rutkowska, Andrzej Smosarski

redakcja językowa:

Marek Gumkowski

Projekt jest realizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych, a także dzięki wsparciu Fundacji im. Stefana Batorego w ramach programu „Przeciwdziałanie nietolerancji”.

Lokalne inicjatywy na rzecz tolerancji w Polsce

na podstawie monitoringu prasy w roku **2008**
i w pierwszym półroczu roku **2009**

Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii

Dobro nie powinno być anonimowe

Andrzej Smosarski

Tworząc projekt „Prawo przeciw nienawiści”, mieliśmy przede wszystkim na celu zebranie informacji o negatywnych zdarzeniach i zjawiskach wynikających z nietolerancji rasowej i narodowościowej oraz sprawdzenie, w jaki sposób na takie sytuacje reaguje policja i wymiar sprawiedliwości. Prowadzona równolegle rejestracja zdarzeń pozytywnych, o optymistycznej wymowie, miała głównie pozwolić na porównanie ich liczby z liczbą przypadków agresji oraz na znalezienie dla tych ostatnich szerszego kontekstu zachowań społecznych. Nie chcieliśmy prezentować polskiej rzeczywistości, wskazując wyłącznie na przejawy nienawiści wobec inności i ograniczając się do ukazywania ciemnej strony tego zagadnienia. Niemniej jednak prezentacja przykładów dobrych praktyk miała tu stanowić jedynie tło. Nie przewidywaliśmy, że będziemy mieli powód do ich obszerniejszej prezentacji.

Z czasem zmieniliśmy zdanie. Obraz, który uzyskaliśmy w wyniku monitoringu prasowego, był zbyt frapujący, żeby przejść nad nim do porządku i zrezygnować z krótkiej choćby prezentacji działań pozytywnych. Zarówno liczba, jak i różnorodność podejmowanych inicjatyw były dla nas zaskoczeniem. Na co dzień tego rodzaju przypadki są zasłonięte i zdominowane przez bardziej spektakularne zdarzenia negatywne. Tymczasem obraz Polski, który się wyłonił z naszych studiów, do tego stopnia odstawał od potocznych wyobrażeń, że warto było bardziej szczegółowo pokazać to, czego, przerzucając strony gazet, często nie dostrzegamy.

Wygląda na to, że z naszą tolerancją wobec inności nie jest tak źle, jak się zazwyczaj uważa. Polska to nie tylko i nie przede wszystkim kraj wymalowanych na murach swastyk, kibiców wydających małpie okrzyki na widok ciemnoskórych

piłkarzy czy eks-nazistów kierujących publicznymi mediami. Przeciwwagą takich przypadków są liczne inicjatywy – instytucjonalne i obywatelskie – mające na celu propagowanie tolerancji wobec innych nacji i kultur, wezwanie do ochrony zachowanego dorobku materialnego mniejszości narodowych, ukazanie dobrodziejstw różnorodności kulturowej. Warto podkreślić, że za tymi inicjatywami stoją konkretni ludzie, poświęcający swój czas i wysiłek, by przekonać rodaków, że warto otworzyć się na inność, porzucić stereotypy, zetknąć się z tym, co na pozór obce, nie tylko na ekranie telewizora.

Niemal każdego dnia dzieje się coś, co pozwala wierzyć, że Polska staje się krajem bardziej otwartym. Okazuje się, że nawet w niewielkich miejscowościach, w całym zwykłych placówkach oświatowych i kulturalnych organizowane są imprezy czy spotkania przybliżające kulturę innych narodowości i przypominające historię ich obecności na danym terytorium. Metody docierania do świadomości odbiorców bywają przy tym różnorodne. Czasem jest to po prostu kuchnia czy taniec danego kraju czy regionu, innym razem – jakiś punkt w przestrzeni (zabytkowy budynek, tablica pamiątkowa, nekropolia), jeszcze kiedy indziej – przypomnienie konkretnego człowieka i jego niezwyklej biografii.

Istotne znaczenie mają tu działania podejmowane w celu zachowania pamięci o mieszkańcach naszego kraju wywodzących się z grup mniejszościowych. Dzieje się wiele, zarówno gdy chodzi o ocalenie od zapomnienia obrazu dawnych mieszkańców - szczególnie wymordowanej w rezultacie Zagłady ludności żydowskiej – jak i zachowanie ich dorobku materialnego. W naszym spisie znalazło się wiele działań polegających na dokumentowaniu historii regionu czy miejscowości przez wolontariuszy, którzy przeprowadzają wywiady ze świadkami historycznych wydarzeń, penetrują biblioteki i archiwa, tworząc biogramy konkretnych osób. Ulicami wielu miejscowości przynajmniej raz w roku przechodzą marsze upamiętniające wywózkę ludności żydowskiej do obozów zagłady, a spektakle uliczne i happenin-gi, ku pamięci ofiar antysemitki nagonki 1968 roku, przypominają, że nienawiść narodowa to nie tylko przypadek czasu wojny. Coraz dokładniej bada się i analizuje dotąd jedynie lokalnie badane tragiczne epizody z okresu II wojny światowej, ustalając szczegóły masakr, nazwiska ofiar i sprawców. Przykłady odwagi i poświęcenia ludzi ratujących sąsiadów w okresie Zagłady coraz mocniej zapisują się w świadomości społecznej, w miarę jak rośnie liczba odznaczonych tytułem Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata. Nieliczni żyjący jeszcze świadkowie historii

dają świadectwo prawdzie na spotkaniach z młodzieżą, zarówno polską, jak izraelską czy niemiecką, a wspomnieniowe szlaki turystyczne, upamiętniające ludzi żyjących w danym regionie czy miejscowości, utrwalają w przestrzeni publicznej to, co mogłoby zniknąć z indywidualnej ludzkiej pamięci.

Podobnie dzieje się z pamiątkami materialnymi, m.in. zaniedbywanymi przez lata kirkutami, synagogami, cerkwiami. Jest rzeczą ważną, aby dostrzec, że na żydowskich nekropoliach nie tylko pojawiają się obrzydliwe napisy, ale też, znacznie częściej, przeprowadzana jest renowacja macew czy grobowców, organizowane są prace porządkowe usuwające pozostałości po czasach zapomnienia. Trzeba koniecznie zauważyć, że w naszych miastach i miasteczkach trwają zmagania o zachowanie tego, co piękne właśnie dlatego, że wyjątkowe – zmagania, w których często ręka w rękę działają samorządy, organizacje pozarządowe i indywidualni pasjonaci.

Znaczna część działań, ukazujących przeszłość i teraźniejszość innych nacji, religii czy kultur, dotyczy historii i kultury polskich Żydów. Wynika to nie tylko z faktu wieloletniego zamieszkiwania na tej ziemi znaczącej części społeczności żydowskiej i naszej wspólnej historii zakończonej tragedią Zagłady, ale stanowi też reakcję na powracającego demona antysemityzmu i – pośrednio – efekt toczącej się debaty o dziejach trudnego współżycia naszych nacji. Jak się wydaje, szeroki wachlarz działań informacyjnych, edukacyjnych i badawczych, przybliżając większości społeczeństwa tradycje i kulturę żydowską, prowadzi, choć powoli, do wyeliminowania większości pokutujących od lat przesądów dotyczących Żydów. Niestety, w wypadku niektórych innych narodowości, jak np. Romowie czy Ukraińcy, które są postrzegane przez pryzmat podobnie krzywdzących stereotypów, nie podejmuje się tyłu i tak rozmaitych działań, a w każdym razie ich liczba i różnorodność są z całą pewnością poniżej tego, czego można by oczekiwać po kraju europejskim.

Warto pamiętać, że za każdą inicjatywą stoją konkretne osoby, które w miarę możliwości staraliśmy się przedstawić z imienia i nazwiska, aby choć w ten sposób podziękować im za trud i pomysłowość. Walcząc z nietolerancją, nienawiścią i agresją wobec inności, powinniśmy zawsze baczyć na to, żeby nie tylko zło, ale też dobro nie było anonimowe.

Niniejszy rejestr działań promujących tolerancję ma za zadanie nie tylko służyć jako notatnik z wypisanymi przykładami dobrych praktyk, z których niemal wszystkie można powtórzyć w następnych latach, także w innych miejscach.

Podziw i uznanie dla ludzi, którzy potrafią wyjść poza codzienny schemat i realizują projekty zbliżenia narodów i kultur, nie powinno wyrażać się jedynie przez pochwały, lecz także przez wspieranie ich działań. W jaki sposób można pomóc komuś, kto sam opiekuje się zapomnianym kirkutem? Jak wesprzeć pedagogów realizujących w oddalonej od centrów administracyjnych miejscowości realizują projekt, który ma uczniów zapoznać z nieznaną im kulturą? Co doradzić burmistrzowi miasteczka, który mimo finansowej posuchy stara się uratować się niszczącą cerkiew lub synagogę? Te wszystkie kwestie powinny stać się przedmiotem szeroko zakrojonej dyskusji. Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja stanie się przyczynkiem do takiej debaty, doprowadzając do tego, że żmudna praca przy wertowaniu tysięcy stron gazet i czasopism przyniesie korzyści także bezpośrednim realizatorom przyszłych inicjatyw o podobnym charakterze.

Lokalne inicjatywy na rzecz tolerancji w Polsce

na podstawie monitoringu prasy w **2008** roku

L.p.	Kiedy?	Co?	Kto?	Gdzie?	Opis
1	08.01*	Kampania promująca otwartość wobec mniejszości narodowych (różnorodność)	Związek Wyznaniowy Gmin Żydowskich	Polska	Kampania społeczna na billboardach i w prasie pokazująca zdjęcia przedstawicieli mniejszości narodowych z podpisami „Jesteśmy Ormianami. Jesteśmy Polakami”, „Jestem Tatarką. Jestem Polką”.
2	16.01*	Spektakl „Nic co ludzkie”	„Scena In Vitro”	Lublin	Spektakl o stosunkach polsko-żydowskich inspirowany wizytą w Majdanku, rozmową z J. Gossem, z autorką „My z Jedwabnego” Anną Bikont, psychologami i historykami.
3	17.01	Inauguracja Centrum Badań Holocaustu	Wydział Studiów Międzynar. i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego	Kraków	Inauguracja w Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego projektu naukowego, w ramach którego mają być prowadzone badania i zajęcia dydaktyczne dotyczące Holocaustu. Centrum ma organizować: konferencje, seminaria, szkoły letnie, wykłady, spotkania i wystawy. Zamierza wydawać własne publikacje, prowadzić stronę internetową (http://www.holocaust.uj.edu.pl/) i dokumentować badania nad Holocaustem innych uczelni.
4	23.01* - 14.02*	Inicjatywa weryfikacji literatury polskiej pod kątem antysemityzmu	Związek Nauczycielstwa Polskiego (Iadwiga Tomaszewska)	Łódź	Debata w gronie literaturoznawców i nauczycieli mająca odpowiedzieć na pytanie, czy młodzież nie zaraza się antysemityzmem także z lektur szkolnych. Innym jej celem miało być przesunięcie tekstów „jątrzących” do kanonu lektur uzupełniających.
5	25.01	Konferencja „Dobrzy ludzie w czasach zła”	Ambasada USA, The Jewish Foundation for the Righteous, Centrum Edukacji Obywatelskiej.	Warszawa	Konferencja dla nauczycieli w Centralnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli o tym jak uczyć o Holocaustie. Działaniem wspierającym jest rozsyłanie przez Centrum Edukacji Obywatelskiej ośmiu plakatów – hasel typu: sprawiedliwość, odwaga, poświęcenie, prawność, z prezentacją postaci dwójga „Sprawiedliwych wśród Narodów Świata”.
6	30.01	Film „Mary Koszmary”	Fundacja Galerii Foksal, Yael Bartana	Warszawa	Film o stosunkach polsko-żydowskich, podejmujący kwestię odpowiedzialności Polaków za przejawy antysemityzmu w okresie w II wojny oraz języka, którym można mówić o Holocaustie.
7	02.02*	Tłumaczenie komiksu „Poszukiwanie”	Fundacja Anny Frank (NL)	Holandia	Tłumaczenie na polski komiksu, który opowiada o życiu fikcyjnej rodziny żydowskiej w okresie władzy nazistów i Holocaustu. Komiks miałby być lekturą szkolną.
8	03.02	Spotkanie („sentymentalna podróż”) Śladami Żydów Częstochowskich i wystawa „Żyd niemalowany - wędrowiec, tłacz, pielgrzym”	Muzeum Częstochowskie, Ośrodek Dokumentacji Dziejów Częstochowy, Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Żydów „BEIT”	Muzeum Pielgrzymowania, Częstochowa	Spotkanie, w czasie którego o historii Żydów z rejonu Częstochowy, powiadał badacz tych dziejów, Wiesław Paszkowski. Prezentowano wystawę o tematyce żydowskiej - zawierającą ponad 300 eksponatów kolekcję drzeworytów sztorcowych wielkich postaci polskiego malarstwa (m.in. Matejko, Gierzyński, Kostrzewski).

9	06.02*	Wydanie obszernego zbioru materiałów dla nauczycieli „Jak uczyć o Auschwitz i Holocaustie”	Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau	Oświęcim	Wydanie książki zawierającej zbiór materiałów edukacyjnych, ukazujących w jaki sposób pobudzać uczniów do aktywnego i samodzielnego odkrywania przeszłości oraz mających nauczyć ich słuchania i rozumienia historii żyjących świadków historii. Są w nim: scenariusze lekcji: historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, etyki i religii, w których wykorzystano źródła historyczne i teksty literackie. Uzupelnieniem są dwie propozycje autorskich programów nauczania oraz zbiór różnorodnych tematycznie esejów literackich i historycznych (m.in. „Wojna widziana oczami dziecka”)
10	09.02	Zamieszczenie filmu o Centrum Żydowskim w Oświęcimiu na stronie internetowej instytucji zajmującej się prezentacją dziedzictwa żydowskiego	Muzeum Dziedzictwa Żydowskiego	Nowy Jork	Zamieszczenie krótkiego filmu o Centrum Żydowskim w Oświęcimiu na stronie internetowej markowej nowojorskiej instytucji zajmującej się prezentacją dziedzictwa żydowskiego.
11	11 - 15 02	Warsztaty kulturowe - odsłona o tematyce żydowskiej	Centrum Kultury Agora	Wrocław	Prędniośnie zajęcia dla młodzieży spędzającej ferie w mieście (wiek 7-12 lat) poświęcone kulturze żydowskiej. Forma: wykłady multimedialne, nauka języka hebrajskiego i tańców żydowskich. Wczesniej, w podobny sposób prezentowano buddyzm i islam.
12	13.02	Spotkanie promujące „Dom Mendelsohna”	Wspólnia Kulturowa „Borussia”	Olsztyn	Spotkanie promocyjne projektu, zakładającego stworzenie centrum międzykulturowego w dawnym żydowskim domu przedpogrzebowym, zaprojektowanym przez światowej sławy architekta z Olsztyna, Ericha Mendelsohna. Wnętrzom budynku przywraca się dawny wygląd (m.in. kolory ścian, mozaiki). W budynku mają się mieścić m.in. wystawa dotycząca patrona i olsztyńskich Żydów, sala służąca spotkaniom ludzi różnych kultur, narodów i religii oraz biblioteka i ośrodek wydawniczy Borussi.
13	16.02	Multimedialny projekt nauki o Holocaustie	Międzynarodowe Centrum Nauczania o Auschwitz i Holokauście, Instytut Edukacji Wizualnej Fundacji Shoah Uniwersytetu Południowej Kalifornii (USA)	Warszawa-Kalifornia (USA)	Projekt multimedialny złożony będzie z fragmentów relacji wideo w języku polskim zebranych przez Fundację Shoah oraz zdjęć Muzeum. Zestaw tworzą autorzy pierwszego opublikowanego podręcznika o Holocaustie - Piotr Trojański i Robert Szuchta (konsultantem jest dr Marek Kucia z Instytutu Socjologii UJ). Na stronie projektu znajduje się pierwsza lekcja (https://college.usc.edu/vni/wobliczazaglady) przeznaczona dla młodzieży w wieku 15-19 lat, złożona z filmu z relacjami pięciu świadków Holocaustu - ocalałych i ratujących. Lekcja zawiera też umiarkowane zdjęcia, teksty źródłowe i interakcje, ilustracje i tabele. W ramach projektu edukacyjnego ma zostać wydana płyta DVD i zestaw lekcji. W przyszłości mają zostać przygotowane szkolenia dla nauczycieli, pragnących nauczać o Holocaustie z materiałów dostarczanych w ramach projektu.
14	16.02	Prapremiera spektaklu „Żyd”	Teatr Polski, Artur Pałyga	Bielsko - Biąka	Spektakl ukazujący stosunki polsko - żydowskie, postrzeganie Żydów przez przedstawicieli lokalnych elit przez pryzmat stereotypów, nieufności, niechęci.
15	27.02*	Początek tworzenia centrum kulturalno-edukacyjnego „Świętokrzyskie sztettl”	Jarosław Zatorski, burmistrz Chmielnika	Chmielnik	Projekt zakłada stworzenie w budynku starej synagogi centrum kultury. Projektantem wnętrza jest znany architekt Mirosław Nizio, który zaproponował nietypowe rozwiązanie architektoniczne, wykorzystujące światło i cień (światło pozwoli symbolicznie przywrócić dawną funkcję, cień - stworzyć „Dom Glenia” - miejsce pamięci. Realizację pomysłu mają wesprzeć finansowo przedstawiciele rodzin chmielnickich Żydów.

16	03.03*	Rozpoczęcie cyklu seminariów „Jak uczyć o Holocaustie” – kolejny etap projektu „Szumi pamięci las”	Mazowieckie Samorządowe Centrum Szkolenia Nauczycieli, Janina Ziętek	Radom	Projekt rozpoczął się wyjazdem trójga nauczycieli do Instytutu Yad Vashem. Następnie odbędzie się cykl seminariów poświęconych sposobom nauki o Holocaustie. W ich ramach zostaną omówione m.in.: metodologia pracy z archiwami oraz metoda projektu jako efektywne narzędzie realizacji edukacji międzykulturowej.
17	06.03*	Konkurs „Mój Muranów”	Centrum Edukacyjne Muzeum Historii Żydów	Warszawa	Konkurs dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na prace dotyczące Muranowa, do wyboru: w okresie przedwojennym, obecnie lub w przyszłości („Przedwojenny Muranów”, „Muranów – miasto w mieście”, „Mieszać na Muranowie”). Forma pracy dowolna: obraz, rysunek, zdjęcie, film, fotoreportaż, instalacja, animacja komputerowa lub kolaż. Najlepsze prace mają być wystawione w Instalacji Oheł, zwiastunie mającego powstać muzeum.
18	07.03*	Akcja teatralna „Rekonstrukcja wydarzeń majowy”, połączona z dyskusją „Co nam zostało z Marca, a co straciliśmy?” i filmem „Siedmiu Żydów z mojej klasy”	Komuna Otwock, Alina Gała (Żydowski Instytut Historyczny) i Andrzej Ostojski („Krytyka Polityczna”)	Warszawa	Akcja teatralna rozpoczynająca cykl poświęcony ważnym zdarzeniom (politycznym, artystycznym) i datom. Debata poświęcona wspomnieniom nagonki antysemitkiej i refleksji nad jej pozostałościami w języku debaty publicznej i kulturze politycznej. Projekcja filmu (w reżyserii Marcela Łozińskiego) ze wspomnieniami uczestników zebrań.
19	11.03	Początek wykładów o tematyce żydowskiej – pierwsza edycja projektu „Ludzie stąd”	Stowarzyszenie Forum Kultur	Bydgoszcz	Projekt dotyczący mniejszości kulturowych i narodowych zamieszkujących Bydgoszcz i woj. kujawsko-pomorskie. Pierwsza edycja dotyczy ludności żydowskiej – w jej ramach odbywają się wykłady przedstawiające historię, kulturę i religię. Kolejne działania polega na opracowaniu przez studentów socjologii i kulturoznawstwa Wyższej Szkoły Gospodarki historii lokalnych społeczności żydowskich na podstawie archiwaliów i wywiadów z mieszkańcami dziesięciu miejscowości. Planowane są też (w roku 2008): wizyta naukowców i studentów architektury i rozpoczęcie przez nich badań fordońskiej synagogi, międzynarodowe seminarium dotyczące rewitalizacji synagog i kiratów, projekcje przedwojennego kina żydowskiego oraz koncerty klezmerskie. Druga edycja projektu w roku 2009 ma dotyczyć mniejszości niemieckiej.
20	12.03	Początek realizacji filmu dokumentalnego o historii Rutki Laskier	BBC	Będzin	Film dokumentalny o życiu Rutki Laskier, żydowskiej dziewczynki z Będzina. Podstawą jest jej pamiętnik, ujawniony przez Dziennik Zachodni i wydany przezeń przy udziale będzińskiego magistratu. Oryginał zapisów przekazano do Yad Vashem

21	15.03*	Ukazanie się w języku polskim książki „Paralele i paradoksy”	Daniel Barenboim, PIW		Książka zawiera dyskusje autora, działającego od lat na rzecz pokoju na Bliskim Wschodzie słynnego żydowskiego dyrygenta i pianisty, z Edwardem W. Saïdem, palestyńskim politykiem i krytykiem literackim. Tematem różnów są sposoby rozwiązywania konfliktu arabsko-izraelskiego, a autor znany jest z nieszablonowych zachowań, np. koncerty Wagnera w Izraelu, muzyki poważnej - dla palestyńskich dzieci.
22	18.03*	Dramat „Ostatni Żyd w Europie”	Tuvi Tenenbom	Warszawa	Spektakl żydowskiego autora, sztydzący z szablonów myślenia, w którym niektórzy bohaterowie zapisują się do gminy żydowskiej w celu ukrycia nazistowskiej przeszłości, a zdeklarowani antysemitami okazują Żydami. „Od zarzutu antysemitycznej prowokacji autora chroni fakt, że jest Żydem”
23	21.03*	Ukazanie się książki „Próba dialogu. Polacy i Żydzi w międzywojennym Białymstoku”	Katarzyna Sztop-Rutkowska	Kraków	Książka prezentuje historię stosunków polsko-żydowskich w przedwojennym Białymstoku. Autorka jest adiunktem w Instytucie Socjologii Uniwersytetu w Białymstoku.
24	25.03	Wizyta młodzieży z izraelskiego miasta Ramat Negev	b.d	Płońsk	Wizyta izraelskiej młodzieży - część dłuższego pobytu w związku z zwiędzaniem miejsc martyrologii - obejmowała m.in. spotkanie z młodzieżą L.O. im. Henryka Sienkiewicza i przedstawicielem starszego pokolenia mieszkańców miasta Leopoldem Wołskim poświęcone historii społeczności żydowskiej w Płońsku. Młodzi ludzie wysłuchali opowieści o okresie przedwojennym, II wojnie światowej (m.in. ukrywaniu Żydów przez ludność polską), dzisiejszej społeczności żydowskiej miasta. Poza tym zwiędzili miejsca związane z pierwszym premierem Izraela - Ben Gurionem.
25	29.03*	Marsz upamiętniający likwidację przez hitlerowskiej żydowskiej ochronki sfilimowany przez niemieckich dokumentalistów.	Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN, Tomasz Pietrasiewicz	Lublin	
26	31.03	Pochód upamiętniający wydarzenia marca 1968 - „Koniec marca”	netTheatre, Paweł Passini	Lublin	W czasie akcji twórca teatru Paweł Passini maszerował na czele manifestacji, grając na klarnecie, obok szła dziewczyna z walizką, niesiono też transparent „Koniec Marca”. Niewidoczny tłum ukryty w namiocie nucił melodie żydowskie.
27	31.03	Spektakl teatralny „Nic co ludzkie”	Scena In Vitro	Lublin	Spektakl dotykający problemów stosunków polsko-żydowskich oraz Holocaustu

28	03.04	Spotkanie z Piotrem Głuchowskim i Marcinem Kowalskim książki autorami książki „Nie trzeba mnie zabijać”	EMPIK, „Gazeta Wyborcza”, Michał Kopiński	Wrocław	Spotkanie poświęcone książce opisującej losy Aleksa Kurza, który - mimo żydowskiego pochodzenia - został jako ofiara masakry przycignięty w charakterze dżeczka-moskoti przez lotewski batalion specjalny Waffen SS zajmujący się mordowaniem cywiliów, walczący na froncie wschodnim i ewakuował się wraz z armią niemiecką „Mieszka w Australii”.
29	04.04*	Finał II Wojewódzkiego Konkursu o Żydech na Śląsku i w Zagłębiu	Instytut Studiów Żydowskich, Zespół Szkół Projektowania i Stylizacji Ubiory w Sosnowcu	woj. śląskie	W finale znalazło się czterech uczniów.
30	04.04	Pokaz „Szkoła ślubów”	Liceum Politechniki Łódzkiej, Tadeusz Koźera	Łódź	Pokaz polegający na prezentowaniu ceremonii ślubnych rozmaitych religii, m.in. prawosławnej i żydowskiej, aby wyrazić przedstawić różne wyznania.
31	05.04*	Dotacja 540 tys. złotych na potrzeby Romów na Opolszczyźnie	MSWiA	Warszawa	Dotacja dla Romów ma być przeznaczona na wyprawy szkolne, kursy językowe, wyposażenie świetlic, wycieczki i kolonie, stroje i instrumenty dla zespołów. Środki wydatkowane są w ramach programu na rzecz społeczności romskiej, realizowanego od roku 2004. Na Opolszczyźnie żyje ok. 2 tys. Romów.
32	05.04*	Wydanie książki „Pingpongiści”	Józef Hen, W.A.B.	Warszawa	Powieść podejmująca temat zbrodni w Jedwabnem i jej oceny społecznej, nazwa miasteczka jest zmieniona.
33	05.04*	Spektakl „Kromiki Sejneńskie”	Ośrodek Pograniczne	Sejny/ Nowy Jork	Nowojorski pokaz spektaklu, którego kanwą są zebrane przez sejneńską młodzież wśród sąsiadów opowieści o przeszłości okolicy. Po stworzeniu z nich książki, uczniowie z Gliny ulepili makietę miasteczka, oni też występują w spektaklu. W czasie przedstawienia odgrywane są sceny z czasów zgodnego współżycia narodowości na terenie Sejn, oraz z czasów II wojny światowej, śpiewane są pieśni starotarwerców, żydowskie, litewskie i polskie.
34	05-07.04	Dni Izraela	Biurowo Promocji Prezydenta Gdańska	Gdańsk	W ramach imprezy organizowanej z okazji w związku z 60 - leciem państwa Izrael: warsztaty tańca żydowskiego, koncert muzyki poważnej, wystawa fotograficzna ponad 200 niepublikowanych zdjęć Żydów gdańskich, konferencja naukowa „Gdańsk, Gdynia i Sopot. Żydowskie wędrowniki XX wieku”. Zaproszono trzy osoby, które przed wojną mieszkały w Gdańsku.
35	08.04.	Wydanie plakatu upamiętniającego Powstanie w Getcie Warszawskim	Instytut Pamięci Narodowej	cały kraj	Hasło plakatu brzmi „Odwadźni na szlaku Machabeusz”, nawiązując do dziejów starożytnego Izraela. Teść przypomina o powstaniach getta z żydowskiej Organizacji Bojowej i żydowskiego Związku Wojskowego. W samej Warszawie kolportaż obejmuje ponad 100 bilbordów.

36	15.04	Początek zawieszania tablic wyznaczających granice warszawskiego getta (trzy pierwsze tablice)	Eleonora Bergman	Warszawa	Zawieszenie pierwszych trzech spośród dwudziestu tablic upamiętniających warszawskie getto. Na tablicach zostanie przedstawiony plan Warszawy z zaznaczonym terenem getta. Znajdą się na nich także zdjęcia ukazujące wygląd danego miejsca w czasie istnienia getta.
37	18.04	Obchody Dnia Holokaustu	Samorząd Żduńskiej Woli, Towarzystwo Historyczne YAHAD	Zduńska Wola	W czasie uroczystości: przemówienia przypominające Zagładę, przemarsz przez miasto, złożenie kwiatów i uczenie pamięci ofiar przy tablicy pamiątkowej na cmentarzu.
38	19.04	Obchody rocznicy Powstania w Getcie Warszawskim	Samorząd Warszawy	Warszawa	Uroczystości pod Pomnikiem Bohaterów Getta, z udziałem m.in. Marka Edelmanna i prezydent Warszawy Hanny Gronkiewicz-Waltz, w czasie których miało m.in. odczytano apel poległych i przypominano nazwiska powstańców, odmówiono kadzisz za ofiary. Później, zebranych na Placu połączył łańcuch ludzkich rąk, w tym czasie w mieście zawyły syreny alarmowe. Dalsza część obchodów odbyła się na ul. Próżnej, gdzie warszawiacy mogli kosztować potraw żydowskich i odwiedzić liczne wystawy o tematyce związanej z Powstaniem w Getcie.
39	19.04	Uroczystości upamiętniające pomordowanych Żydów radomskich	Zbigniew Włoczorek	Radom	Marsz pamięci spod budynku VI LO im. Jana Kochanowskiego pod pomnik zamordowanych Żydów z Radomia, w trakcie którego wielu uczestników trzymało w ręku stare walizki, nawiązując tym do bagażów niesionych przez osoby zaginiane do getta. Po złożeniu kwiatów przejdzie do Resursy Obywatelskiej, gdzie został wyświetlony unikatowy film przedstawiający charytatywną działalność radomskich Żydów przed wojną. Częścią uroczystości było zwiedzanie wystawy „Getto w Radomiu, kwiecień 1941 – sierpień 1942”, na której można było zobaczyć obwieszczenia, odezwy, antysemitckie karykatury, pozyskane ze zbiorów Archiwum Państwowego w Radomiu.
40	22.04	Festiwal „Żydowskie Motywy” - V edycja	Kino Muranów	Warszawa	Festiwal filmowy ukazujący dzieła artystów z Izraela, Belgii, Wielkiej Brytanii i Polski. W programie retrospekcja Janusza Morgensterna.
41	23.04	Uroczystość złożenia kwiatów pod pomnikiem Bohaterów Getta	Gmina Żydowska, Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Żydów	Legnica	Uroczystość złożenia kwiatów i zapalenia zniczy, z udziałem prezydenta miasta Tadeusza Krzakowskiego. Legnica jest jedynym nie-wielu miast, które posiada monument poświęcony temu wydarzeniu.
42	23.04	Sprzątanie kirkutu przez młodych Niemców	Program unijnij Xenos	Sopot	Sprzątanie sopockiego cmentarza przez młodzież niemiecką z Ratzeburga. W ramach programu unijnego Xenos młodzi Niemcy mający kłopoty ze znalezieniem pracy zdobywają praktykę zawodową oraz wiedzę, jak wygląda praca w innym kraju.

43	23.04	Wystawa fotograficzna „By pamięć o nich nie zginęła”	Muzeum Tradycji Niepodległościowej	Łódź	Wystawa poświęcona Powstaniu w Getcie Warszawskim; opierająca się na fotografiach z tzw. raportu Stropa, opatrzona cytatami z wypowiedzi członków Żydowskiej Organizacji Bojowej oraz filmem z opowieścią Marka Edelmana. Eksponowano materiały pochodzące z Żydowskiego Instytutu Historycznego i Instytutu Pamięci Narodowych – część z nich po raz pierwszy.
44	24.04*	Warsztaty dotyczące religii	Międzynarodowe Centrum Kultury	Kraków	Część kampanii „1001 działań na rzecz dialogu” ukazującej przenikanie się trzech wielkich kultur: chrześcijańskiej, muzułmańskiej i żydowskiej.
45	24.04*	Wizyta izraelskiej młodzieży	Rotary Club	Jelenia Góra/ Dolny Śląsk	Wizyta izraelskiej młodzieży mająca pomóc w przełamaniu stereotypowego postrzegania stosunków polsko - żydowskich oraz zainteresowania Polską jedynie z uwagi na Holocaust. W programie wizyty brak odwiedzin miejsc związanych z Zagładą, w zamian zaś miejsca takie jak Ostrów Tumski, zamek Książ, Plac Ratuszowy w Jeleniej Górze, kurorty Karpać i Szklarska Poręba. A także - dzięki zamieszkaniu na czas wizyty w domach rodzin otariańskich - poznanie zwykłego życia Polaków.
46	25.04	Wystawa „Żydzi w Polsce. Swoi czy obcy?”	Stowarzyszenie Centrum Polsko- Niemieckie w Krakowie, Dom Army Frank w Amsterdamie, MSZ Królestwa Holandii, Miejska i Pow. Biblioteka Publiczna, Gimnazjum nr 3	Będzin	Na dwudziestu czterech tablicach autorzy pokazują historię i kulturę Żydów z terenu Polski, a także skomplikowaną naturę relacji polsko-żydowskich. Wystawa była wcześniej w innym miastach. Obok miejskiej biblioteki miejscem wystawy jest budynek gimnazjum, w którym przed wojną mieściła się żydowska szkoła męska.
47	26.04*	Konferencja naukowa „Między tożsamością a współistnieniem, czyli wielość kultur”	Anna Nakieska-Kowska, Ewa Adamczyk, ks. Mitchal Damazyn	Bydgoszcz	W czasie konferencji uczniowie II i XV LO w Bydgoszczy mogą się spotkać z najmłodszym polskim rabinem, 29-letnim Maciejem Pawlakiem, a także z duchownymi Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, Kościoła Ewangelicko-Metodystycznego, Kościoła polskokatolickiego i Kościoła rzymskokatolickiego
48	26.04	Uporządkowanie mogił żydowskiej z II wojny światowej	Środowiskowy Hufiec Pracy 6-34, Bogusława Niemiec	Stary Sącz	Praca wykonana na cmentarzu im. Św. Rocha w ramach porozumienia zawartego między hufcem a Towarzystwem Miłośników Nowego Sącza. Wcześniej młodzież uporządkowała 10 innych nagrobków, a równolegle z mogiłą żydowską także pomnik powstańców styczniowych.
49	26.04	Wystawa o życiu Żydów z Kędzierzyna-Koźla	Marzena Pogorzelska, uczniowie LO w Kędzierzynie-Koźlu	Kędzierzyn-Koźle	Wystawa poświęcona historii kędzierzyńskich Żydów, będąca wynikiem wielomiesięcznej aktywności uczniów I LO w badaniu tego tematu. Na podstawie rozmów z mieszkańcami miasta młodym ludziom udało się m.in. opracować mapę miejsc, gdzie przed wojną Żydzi mieli swoje domy i sklepy, a także zebrać informacje o okolicznych kirkutach. Jednym z sukcesów było odkrycie w lesie cmentarza żydowskiego z ok. 30 macewami z napisami w języku hebrajskim i niemieckim.

50	29.04*	Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater” - osiemnasta edycja	Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater”	Częstochowa	Festiwal objęty patronatem Roku Dialogu Międzykulturowego Komisji Europejskiej. Występy artystów z Armenii, Austrii, Francji, Izraela, Maroka, Niemiec, Szwecji, Ukrainy, USA i Wielkiej Brytanii. „Męski głos ze świata arabskiego, Ogyanie z Francji inspirowani muzyką kubańską i kantor z Manhattanu. ...” itp., a wszystko to rozpoczęte Wielką Mszą h-moll Jana Sebastiana Bacha łączącą w sobie muzykę chorabów protestanckich z formą mszy katolickiej, nigdy nie zaakceptowaną przez żaden z Kościołów.
51	29.04*	Pokaz filmu „Życie za życie”. Debaty historyków o filmie	Państwowe Muzeum na Majdanku, Maciej Pawlicki	Majdanek	Pokaz filmu zrealizowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Patriotyzm jutra”. Jego pomysłodawcą był Maciej Pawlicki. Treścią filmu są losy Polaków niosących pomoc Żydom, których taka postawa kosztowała życie. W debacie, w której wzięli udział historycy z PM na Majdanku i Instytutu Pamięci Narodowej, wytknięto autorom nieumieszczenie kontekstu historycznego i - co za tym idzie - jednostronność polegającą na braku informacji o negatywnych postawach Polaków, np. szmalcownictwie.
52	30.04*	Dzień Pamięci o Holocaustie - szósta edycja	Zespół Szkół Ponadgminajalnych nr 2 Dąbrowski Dom Kultury	Dąbrowa Górnica	Wydarzenie adresowane do młodzieży, w którym wzięło udział ponad 170 osób. W jego ramach: spotkanie z Reją Bogucką-Wałęgą ze stowarzyszenia Dzieci Holocaustu, pokaz filmu z Markiem Edelmanem, konkursy: recytatorski, piosenki żydowskiej, tańca żydowskiego, przedstawienia żydowskiego, literacki (ogłoszenie wyników) i fotograficzny (ogłoszenie wyników, połączony z prezentacją wystawy „Nie masz już w Polsce żydowskich miasteczek. ...”
53	07.05	Przedstawienie teatralne „Trzy pięścięnie”	Powiatowy Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych nr 10 im. M. Kopernika.	Kęty	Spektakl powstał w ramach projektu „Pamięć dla przyszłości” Centralnego Ośrodka Nauczycieli i Stowarzyszenia Dzieci Holocaustu w Polsce. Tematem przedstawienia był spór o wyższość pomiędzy trzema religiami: chrześcijaństwem, islamem i judaizmem, a intencją realizatorów skłonienie do refleksji nad przyczynami antysemityzmu i Holocaustu. Wszystkie te kręgi religijno- kulturowe zaprezentowano za pomocą m.in. tańca, śpiewu oraz symboli religijnych. W przedstawieniu wzięli udział uczniowie klas I-III ze szkolnego koła historycznego.
54	07.05*	Obchody 60-lecia istnienia Państwa Izrael	Samorząd Chrzanowa	Chrzanów	W ramach projektu: możliwość zwiedzenia odnowionego kirkutu, wykład dr Edyty Gawron „60 lat historii współczesnego Izraela - najważniejsze wybrane zagadnienia”, koncert pieśni żydowskiej w wykonaniu Urszuli Makoszy pt. „Wieczorna pieśń”.
55	07.05	Wrocławska Konwencja na rzecz Dialogu Międzyreligijnego	Imam Ali Abi Issa	Wrocław	W czasie konwencji przedstawiciele duchowieństwa kilku wyznań podpisali deklarację wzajemnej tolerancji zakładającą m.in. współpracę na gruncie lokalnym.
56	08.05	Czwórka uczennic II LO w Lesznie w finale konkursu o tematyce żydowskiej	II LO, Robert Robaczynski, Fundacja Shalom, Ministerstwo Edukacji i Nauki	Leszno	Sukces czterech uczennic szkoły, które zakwalifikowały się do finału ogólnopolskiego konkursu „Historia i kultura Żydów polskich”. Eliminacje wymagały od uczniów sporządzenia piętnastostronicowej pracy pisemnej dotyczącej obecności Żydów w danej części kraju. Najlepszy wynik ze wszystkich startujących szkół liceum zawiadująca m.in. opiekunowi grupy uczestniczek konkursu, nauczycielowi historii Robertowi Robaczynskiemu. Jest to jego kolejny sukces – uczniowie tej szkoły zakwalifikowali się do finału konkursu także w poprzednich trzech edycjach.

57	09.05	Spotkanie przedstawicieli wspólnot religijnych	Gdańsk		Tematyka spotkania dotyczyła roli religii w życiu społeczności miejskich aktualnie i przyszłości. Wśród uczestników znaleźli się przedstawiciele gmin: muzułmańskiej i żydowskiej oraz parafii: luterańskiej, greckokatolickiej i kalwińskiej.
58	10.05	Pokaz spektaklu na podstawie Rabin dr Natha Lagore Poczta. Co mi po świecie gwiazd"	Warszawa	Muzeum Historii Żydów Polskich	Spektakl wystawiany m.in. przez Janusza Korczaka dzieciom z warszawskiego getta. Jego treść ukazuje tęsknotę odtulowanego od świata dziecka za możliwością wyrwania się z matki. Bohater – chore dziecko, czeka na wyzwolenie nawet wówczas, gdy już umiera. Wymowa przedstawienia w okresie istnienia getta była oczywista. Wiedza, że tą właśnie sztukę wybrał Janusz Korczak dla dzieci morderowanego narodu pozwala lepiej zrozumieć atmosferę tamtych czasów.
59	12.05	Włączenie nagrody Orłów Jana Karaskiego biskupowi Tadeuszowi Pieronkowi	Kraków	Towarzystwo Jana Karaskiego, Międzynarodowe Towarzystwo Jad Vashem	Laureata nagrodzono za „budzące podziw budowanie Kościoła dialogu i porozumienia oraz odważne przeciwstawienie się ekstremizmom godzącym w ten proces”
60	12-15.05	II Dni Kultury Żydowskiej	Kalisz		W trakcie festiwalu: prezentacja tzw. Statutu kaliskiego (nadanego przez księcia Bolesława Pobożnego przywileju dla Żydów, który stał się potem wzorcem dla podobnych aktów prawnych), spotkania „Odkrywanie tajemnic Żydów kaliskich” z udziałem lokalnych historyków i „Tych miasteczek już nie ma” z udziałem poety, prozaika i eseisty. W czasie imprezy także spotkania z przybyłymi z całego świata potomkami kaliskich Żydów, uroczystość na cmentarzu żydowskim w ratuszu. Poza tym, m.in.: wystawy fotograficzne (dokumentująca miejsca pamięci i ostatnie ślady społeczności żydowskiej w Kaliszu „Gdyby nie było wczoraj...” i szerzej ukazująca problematykę żydowską „Między Szeroką a Ciąsną...”), spotkanie dotyczące twórczości Amosa Oza, spektakl „Wallstrasse 13” Fundacji Bente Kahana, żydowski kabaret w przedwojennym stylu „Moniek Przepiórko i inni”, warsztaty tańca żydowskiego.
61	13.05	Wystawa pocztówek o tematyce żydowskiej	Łódź	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Kultury Żydów, Czeskie Centrum	Prezentacja pocztówek ze zbiorów Frantiszka Banyaja, przewodniczącego gminy żydowskiej w Pradze. Wiele zdjęć przedstawia synagogi z różnych części Europy, ale nie zabrakło też fotografii ślubnych czy obrazów małych miasteczek żydowskich.
62	14.05	Dyskusja o antysemityzmie w społeczeństwie obywatelskim. Pokaz filmu „Polak w szafie” i występ zespołów klezmerskich „Kapela Terenowa: i „Ruach”	Węgaity	Stowarzyszenie Współnota Kulturowa Borussia, Artur Żmijewski	Pierwsze spotkanie z cyklu poświęconego dialogowi międzykulturowemu. Dodatkowo: pokaz filmu poświęconego mitowi mordy rytualnego, opartemu na wynikach badań terenowych studentów oraz koncert zespołów grających na co dzień na żydowskich uroczystościach rodzinnych.

63	15.05	Wystawa o życiu Żydów na Śląsku	Czterdziestu studentów Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych	Opole	Wystawa złożona ze zdjęć i plansz. Zawarte niej materiały zebrane zostały przez czterdziści osób, które przez kilka miesięcy podróżowały po Śląsku, szukając miejsc istotnych z punktu widzenia historii społeczności żydowskiej i przeprowadzając wywiady z mieszkańcami... Dodatkowo, w czasie wystawy degustacja potraw kuchni żydowskiej i prezentacja autentycznej Tory oraz krótki koncert muzyki żydowskiej.
64	15.05	„Nigdy więcej?” – debata o ludobójstwie	Centrum Przeciw Ludobójstwom im. Rafała Lemkina, Uniwersytet Jagielloński	Kraków	Debata otwarta z udziałem najwybitniejszych badaczy ludobójstwa – część międzynarodowego kursu odbywającego się głównie w byłym obozie Auschwitz - Birkenau.
65	15.05	Wręczenie nagrody „Hiacyn” Marzannie Pogorzelskiej	Fundacja Równości		Laureatką została nauczycielka z Kędzierzyna-Koźła, znana z organizowania akcji, happeningów i performance promujących tolerancję wobec rozmaitych grup. Jednym jej działań było wysłanie listu w 2007 roku otwartego do ówczesnego ministra edukacji, Romana Giertycha, z „donosem na samą siebie” tj. deklaracją nauczania tolerancji wobec homoseksualistów. Nazwa nagrody nawiązuje do akcji represyjnej przeciw homoseksualistom z okresu PRL.
66	16.05	Realizacja filmu „Bajki z krainy pierców”	Andrzej B. Czulda, TVN, Kanał Discovery Historia, Muzeum Oświęcimskie		Treścią filmu jest historia więźniów obozu Auschwitz -Birkenau tworzących bajki dla dzieci. Pod wpływem książeczek z bajkami pozostawionych na rampie przez zamordowanych czechskich Żydów, zaczęli oni sami pisać wierszyki i tworzyć szablonowe rysunków, potem kolorowane przez współtowarzyszy nieobli. Książeczki z bajkami przemycano poza obóz, do rodzin więźniów.
67	16.05*	Samodzielnie realizowany projekt „Nasze drogowskazy: pamięć, dialog i współpraca” oraz uczestnictwo w projekcie „Zachować pamięć - historia i kultura dwóch narodów”	Bogna Kroker, Zespół Szkół Silesia, Muzeum Oświęcimskie	Czechowice -Dziedzice	Projekty poświęcone dialogowi polsko-żydowskiemu. W ich ramach: dokumentowanie zbrodni hitlerowskich, czytanie listów więźniów obozów koncentracyjnych i spotkanie z jednym z nich, wizyty w byłym obozie, Auschwitz - Birkenau, warsztaty tańca żydowskiego, warsztaty tańca żydowskiego.
68	16.05	Inauguracja projektu „36 sprawiedliwych”	III Liceum Ogólnokształcące, Muzeum Historii Żydów Polskich	Kalisz	Celem projektu jest udokumentowanie życia Polaków nagrodzonych tytułem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” W ramach działań uczniowie polscy mają nawiązać kontakt ze Sprawiedliwym, a Izraelscy Ocalonym z Zagłady, i – pracując w parach - na podstawie wywiadu z oboma stronami tworzyć wspólnie internetowe publikacje poświęcone ich losom. W planach są też wizyty polskiej młodzieży w Izraelu i żydowskiej w Polsce.

69	16.05*	„Żywa Biblioteka” Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej „Meritum”, Biblioteka Publiczna przy ul. Rajskiej 1, Fundacja Anny Lindh		Możliwość „wypożyczenia” rozmowę przedstawicieli różnych nacji i kultur, m.in. romskiej, arabskiej, ukraińskiej i krajów „Czarnego Lądu” w ten sposób sprawdzenia prawdziwości stereotypów. Dodatkowo: pokazy filmów, wystawy fotograficzne oraz prelekcje m.in. „Romowie w Polsce – konflikt tradycji i nowoczesności”, „Kisaeng – koreańskie boginie piękna i melancholii”.
70	17.05	Publikacja w „Gazecie Wyborczej” apelu o upamiętnienie żydowskiej ludności Radomia	Radom	W apelu zwrócenie uwagi na wielokulturową historię miasta – w którym przed wojną 30% stanowili Żydzi – i konstatacja, że nie została ona w żaden sposób upamiętniona. Zdaniem autorów, władze miasta nie przejawiają w tym względzie żadnej inicjatywy, a liczne działania obywateli rozbijają się o brak środków. Tym, co należy uczynić natychmiast jest zaznaczenie granic getta i miejsc, w którym stała synagoga, w przyszłości powinno powstać muzeum miejskie, w którym ważną częścią powinna być ta poświęcona historii społeczności żydowskiej. Jeden z autorów jest dziennikarzem „G.W”, drugi – nauczycielem jęz. polskiego w II LO i animatorem projektu poświęconego upamiętnieniu żydowskiego Gimnazjum Towarzystwa Przyjaciół Wiedzy.
71	17.05	Początek kampanii „W Polsce czuję się dobrze. Prawie zawsze”	Warszawa	Działania mające uczulić na słowną dyskryminację, stosowaną – często nieświadomie – w codziennym języku poprzez stosowanie słów typu „Rusek”, czy antysemitkie dowcipy. Pierwsze zajęcia: warsztaty, w których każdy uczestnik będzie mógł poczuć, jak to jest być stygmatyzowanym przez grupę.
72	19.05	Wręczenie nagród stypendialnych w Gimnazjum Publicznym	Wąchock	Wręczenie jednorazowych rocznych nagród stypendialnych trójce uczniów, a czterem innym – nagród książkowych i pamiątkowych dyplomów. Finał współpracy szkoły ze środowiskami żydowskimi, datującej się jeszcze od roku 2006, kiedy to przy okazji odnowienia wąchockiego nawiązano kontakt z Żydą z Izraelu córką ocalałego z Zagłady dawnego mieszkańca miasta. W jej wyniku, amerykańska fundacja Poland Jewish Cemeteries Restoration Project ufundowała nagrody dla gimnazjalistów. Aby je zdobyć należało stworzyć, a potem przetłumaczyć na angielski pracę literacką na temat związany z kulturą, tradycją i historią Żydów, najlepiej związanych okolicą Wąchocka.
73	20.05	Projekt szkolny, mający zapoznać uczniów z historią i kulturą Żydów	Cedynia	Wśród działań: przygotowanie numeru szkolnej gazетки poświęconego Powstaniu w Getcie Warszawskim, opowieści o świętach Pesach i Purim, prezentacja potraw kuchni żydowskiej oraz pokazanie dzieł sztuki przypadającej na mieszkańca stoletniego getta.
74	20.05*	Wystawa „Pociąg pamięci”, wizyta młodzieży niemieckiej	Zgorzelec	Ekspozycja poświęcona wywózkom dzieci do obozów koncentracyjnych, złożona z trzech części prezentujących życie przed wojną, w obozach śmierci i relacje nielicznych ocalałych. Zrealizowana w wagonach pociągu, co nawiązuje do rzeczywistości tamtej epoki. W ramach projektu szwajcarski pisarz Michael Guggenheim, którego dżadek pochodził z Gorlitz, odczytał na peronie teksty poświęcone deportowanym ludziom z innych miast, a były więzień Auschwitz Stanisław Hantz przedstawił własne obozowe przeżycia. Dodatkowo, wizyta towarzyszącej wystawie niemieckiej młodzieży w ratuszu i złożenie przez nią kwiatów pod Pomnikiem Ofiar Obozów Koncentracyjnych.

75	21.05	Próba czytania sztuki „Burmistrz”	Małgorzata Sikorska - Miszczuk, Ivo Vedral, Anna Bikont	Warszawa	Pierwsza próba utworu dramatycznego Małgorzaty Sikorskiej - Miszczuk, w której poruszany jest temat odpowiedzialności za zbrodnię w Jedwabnem (choć nazwa miejscowości nie pada). Inspiracją do jego napisania był opublikowany przez „Gazetę Wyborczą” artykuł Anny Bikont o burmistrzu Jedwabnego. Próba z udziałem widzów, gdyż autorka przywiązuje dużą wagę do reakcji publiczności.
76	23.05	Początek rewitalizacji kirkutu na gdańskim Chelmie		Gdańsk	Prace mające na celu rewitalizację jednego z najstarszych cmentarzy żydowskich w Europie Środkowej. Był on czynny do końca lat pięćdziesiątych, potem był dewastowany i do dziś przetrwały nieliczne macewy oraz grobowiec, w którym pochowano rabina. Teraz nagrobki będą sklejane i umieszczane w specjalnych betonowych fundamentach. Ekipa budowlana składa się z robotników węgierskich, którzy posiadają doświadczenia z renowacji ponad setki kirkutów.
77	23.05*	Spotkanie licealistów z Polski, Izraela i Niemiec - podsumowanie projektu „Sprawiedliwi wśród narodów świata, sprawiedliwi wśród nas”	Centrum Edukacji Obywatelskiej	Warszawa	Spotkanie licealistów ze szkół w Busku-Zdrój, Kędzierzynie-Koźlu, Berlinie i Jeruzolimie, w czasie którego omawiano doświadczenia z działań mających na celu odalenie w swoich miastach osób ocalonych z Holocaustu oraz tych, którzy w tym czasie wspierali przeladowaną ludność żydowską. Młodzi ludzie wykorzystali spotkanie także do zdobycia wiedzy, w jaki sposób historia najnowsza przedstawiana jest w poszczególnych krajach oraz porównania tego ze stereotypami. Spotkanie młodzieży odbyło się w stołecznej Synagoge Nożyków, a część efektów jej pracy obiecano zaprezentować w Muzeum Powstania Warszawskiego w czasie czerwcowej konferencji „Opowiem ci o wolnej Polsce”
78	26.05*	Festiwal filmowy „Rzeczpospolita kultur”	Instytut Sztuki Filmowej	Warszawa	Festiwal filmów dokumentalnych, w jego trakcie m.in.: Kilka filmów poświęconych stosunkom polsko-żydowskim oraz wydarzeniom na Białorusi i Ukrainie.
79	27.05	Odsłonięcie pomnika pamięci Żydów lubaczowskich	Stowarzyszenie Edukacja dla Rozwoju, Wiesław Bek	„plebańskie pole” pod Lubaczowem	Pomnik w kształcie macewy, w szczyrim polu (tzw. plebańskim), zawiera napis w językach: polskim, hebrajskim i angielskim. Monument poświęcono pamięci Żydów z getta lubaczowskiego oraz innych ofiar Holocaustu zamordowanych w tym rejonie w roku 1943. Ulokowano go w miejscu, gdzie znajdowały się niegdyś zbiorowe mogiły Żydów lubaczowskich oraz przywiezionych transportem z Francji. W uroczystości odsłonięcia udział wzięło ok. 200 osób, w jej trakcie odczytano symboliczną listę poległych, sporządzoną na podstawie przedwojennej książki telefonicznej. Po odczytaniu każdego nazwiska, pod pomnikiem kładziono kartkę z nim i kamyczek zawierający. Nie zabrakło młodzieży szkolnej, mieszkańców Lubaczowa, przedstawicieli władz wojewódzkich i gminnych, biskupów Kościołów katolickiego i prawosławnego. Społeczność żydowska reprezentowali: naczelny rabin Polski Michael Schudrich, rabin Galicji z Nowego Jorku Edgar Gluck o przedstawiciele Gminy Wyznaniowej Żydowskiej z Krakowa.

80	28.05*	Gazetka „Kleks”	Zespół Szóół w Niemcach	Niemce	Wydanie gazетки o relacjach polsko - czeszcńskich przez uczniów szkoły, do której uczeszczejac dzieci z ośrodku dla uchodźców w podlubelskim Leonowie. Pisemko to zdobyło drugie miejsce w konkursie Komisji Integracji Europejskiej Moja szkoła w Unii Europejskiej. W gazecie opisano problemy w integracji dzieci uchodźców, zawarto też ich własne teksty i rysunki oraz poezje czeszcńskich autorów. Szkoła ma już sukcesy w integracji: kołem strzelców szkoły w pilce nożnej został uczeń narodowości czeszcńskiej, szkolna stołówka serwuje dania przygotowane zgodnie z zasadami islamu, a bariery językowe są coraz łatwij pokonywane. -
81	28.05	Tworzenie „Szlaki Dziedzictwa Żydowskiego w Białymstoku”	Radosław Poczykowski, Anna Kloza, Fundacja Uniwersytetu Białostockiego	Białystok	Projekt polegający na zbieraniu informacji o historii białostockich Żydów i dziejach stosunków polsko - żydowskich. Na ich podstawie stworzono szlak spacerowy śladami Żydów z Białegostoku. Część działań nastawiona jest na niszczenie stereotypów i popularyzując żydowskiej kultury.
82	29.05	Konferencja „Dialogi Kultury w Warszawie dawnej i współczesnej”, koncert chóru Cill	Vox Humana	Warszawa	W trakcie spotkania wykłady dotyczące m.in. miejsca Żydów w kulturze polskiej, losów społeczności tatarskiej i ewangelickiej w stolicy w okresie międzywojennym i powojennym oraz występ chóru żydowskiego.
83	30.05*	Dni Kultury Żydowskiej - II edycja	Lubuska Fundacja Judaica	Zielona Góra	Impreza, w czasie której odbyły się koncerty współczesnych piosenkarzy pochodzenia żydowskiego, wykłady ekspertów (m.in. o Ben Gurionie, izraelskiej pilce nożnej czy społeczności żydowskiej Zbąszczyńa, geografii Izraela) i pokaz tarcia żydowskiego w wykonaniu uczestniczek Uniwersytetu III Wiek.
84	30.05	Oporwadanie po dawnej dzielnicy żydowskiej, wystawa o pozostałościcach żydowskich w Częstochowie	Wiktor Sołtysiak	Częstochowa	Działania maturzysty z Liceum Społecznego przy ul. Kukurcki, który m.in. oprowadza cieżnych po terenie dawnego getta oraz miejscach zamieszkiwanych przez Żydów przed wojną, urządził także wystawę o tematyce żydowskiej.
85	31.05*	Realizacja projektu i wydanie książki „Kamienica - polączyła nas historia”	Dorota Kaniewska, Anna Lisiewicz, Anna Dąbrowicz	Łódź	Działania polegały na badaniu dziejów kamienicy przy pl. Kościelnym 4. Zbudowana w roku 1896, w czasie w wojny znajdowała się na granicy getta. Tu powstała kronika getta łódzkiego, był to także najczęściej fotografowany budynek w czasie wojny. Historię kamienicy badano w Archiwum Państwowym, udało się też dotrzeć do jednej z lokatorek, żyjących obecnie w Izraelu. W trakcie projektu zrealizowano szereg działań integrujących mieszkańców., m.in. sesje zdjęciowa i happening na strychu, przeprowadzono też z nimi wywiady. Efekty projektu zostały opublikowane, a zdjęcia z działań pokazano jako wystawę w Manufakturze.

86	03.06.	Dni Kultury Żydowskiej - trzecia edycja „Współczesny Izrael”	Lubuska Fundacja Judaica	Zielona Góra	W ramach przedsięwzięcia: cykl wykładów dotyczących historii państwa Izrael w Muzeum Ziemi Lubuskiej, warsztaty kaligrafii hebrajskiej, wystawa drzeworytów z XIX wieku pt. „Żyd niemalowany”, przegląd filmów izraelskich.
87	03.06.	IV Forum Edukacji	Grażyna Przybylak i Ewa Misiewicz Ósrodek Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku	Słupsk	Występy zespołów artystycznych, wystąpienia o historii różnych narodowości zamieszkujących Pomorze, m.in. Kaszubów, Niemców, holenderskich mennonitów osiadłych na Żuławach.
88	05.06.	Pokaz spektaklu „Pamięć”	I LO w Kędzierzynie-Koźlu, Marzanna Pogorzelska i Jakub Mączyński	Kędzierzyn-Koźle	Przedstawienie teatralne opowiadające, jak doszło do Holokaustu oraz skutkom nietolerancji wobec inności.
89	05 - 07.06.	I Dni Kultury Żydowskiej	III LO im. płk. Dionizego Czachowskiego i Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia”	Radom	Impreza podsumowująca roczną pracę uczniów. W jej ramach: warsztaty „Łosy Żydów radomskich w czasie II wojny światowej” (analiza na podstawie map i tekstów źródłowych), wykład naczelnego rabina Polski Michaela Schudricha „Podstawy judaizmu”, wystawy obrazujące kulturę materialną Żydów: „Judaica”, „Literatura i sztuka Izraela”, spektakl „Szagalowo” na podstawie poezji żydowskiej, spotkanie z członkami Stowarzyszenia Dzieci Holocaustu w Polsce, warsztaty tańców i konkursy.
90	10.06.	Pokaz spektaklu „Żyd”	Teatr Polski z Bielska-Białej, Robert Talarczyk, Tadeusz Słobodzianek, Laboratorium Dramatu	Tychy	Pokaz przedstawienia teatralnego w reżyserii Roberta Talarczyka, poświęconego relacjom polsko-żydowskim i ujawniającym się w codziennym życiu stereotypom dotyczącym Żydów. Spektakl powstał po warsztatach teatralnych zorganizowanych przez Tadeusza Słobodzianka oraz Laboratorium Dramatu w Nasutowie, w których oprócz dramaturgów, reżyserów filmowych i aktorów wzięła udział także grupa socjologów i historyków (m.in. Jan Tomasz Gross i Anna Bikont). Efektem warsztatów była etiuda filmowa Eweliny Pietrowiak, która stała się inspiracją dla spektakla.
91	05.06.	Podsumowanie programu edukacyjnego poświęconego losom Żydów kaliskich	Dorota Litwa	Janków Pierwszy	Projekt realizowany przez uczniów II klasy gimnazjum poświęcony został historii Żydów kaliskich w dwudziestoleciu międzywojennym i podczas II wojny światowej. W wyniku kilku wycieczek do Kalisza i odwiedzin cmentarza żydowskiego powstały cztery prezentacje multimedialne: „Żydzi kaliscy w dwudziestoleciu międzywojennym”, „Sprawiedliwi wśród Narodów Świata”, oraz poświęcone żydowskiej nekropolii w Kaliszu i losom Żydów z tego miasta podczas wojny. Zostały one zaprezentowane na uroczystości z udziałem władz gminy, rodziców, uczniów i nauczycieli.
92	05.06*	Projekt utworzenia Muzeum Sprawiedliwych		Markowa k. Łańcuta	Pomysł na utworzenie muzeum poświęconego Polakom ukrywającym Żydów w okresie II wojny światowej w miejscowości, w której za tego rodzaju działalność hitlerowcy rozstrzelali dziewięć osóbową rodzinę.

93	06.06*	Przyznanie nagrody im. Ireny Sendlerowej – pierwsza edycja	Tad Taube	San Francisco	Nagroda została ufundowana przez Tada Taube, żydowskiego filantropa i konsula honorowego RP w San Francisco. Otrzymał ją Janusz Makuch, twórca i dyrektor krakowskiego Festiwalu Kultury Żydowskiej.
94	06.06.	Opieka nad trzema kirkutami	Grzegorz Kamiński	Wielowieś-Toszek	Opieka nad trzema żydowskimi nekropoliami sprawowana jest przez nauczyciela z Gilwic, który po skończeniu studiów trafił do Wielowieści – z szacunku dla uczniów – pragnął coś zrobić dla umocnienia tradycji lokalnej.
95	06.06*	Akceptacja pomysłu budowy pomnika upamiętniającego żydowskich mieszkańców miasta	Rada Gminy Szczekociny	Szczekociny	Pomnik ma powstać w miejscu dawnego kirkutu, gdzie wcześniej znajdowały się dwa miejskie szalety. Będzie miał kształt otwartej księgi.
96	07.06*	Konferencja „Miejsca Pamięci Holocaustu w naszej Małej Ojczyźnie”	Zespół Szkół w Pustkowie Osiedle, Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Łaśle	Pustkowo Osiedle	W ramach konferencji wykłady pracowników naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego: „Kultura i obyczaje Żydów galicyjskich” oraz poświęcone historii społeczności żydowskiej w Rzeszowie oraz gettu w tym mieście. Poza tym: prezentacja prac uczniów dotyczących historii holocaustu (m.in. „Historia poligonu SS w Pustkowie” i „Miejsca pamięci”) oraz przedstawienie przez nich dziejów obozu zagłady w Pustkowie.
97	09.06*	Letnia szkoła „Nauczanie Holocaustu”	Muzeum Auschwitz - Birkenau, Instytut Europejski UJ The Holocaust Memorial Resource and Education Center of Florida	Oświęcim	Szkolenie skierowane do nauczycieli, trenerów i działaczy organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką Zagłady. Wśród omawianych zagadnień dotyczące historii Żydów w Polsce; historii antysemityzmu i tzw. ostatecznego rozwiązania i postawy ludności polskiej wobec Holocaustu.
98	08.06*	Finalowa prezentacja programu „Przywróćmy pamięć” – trzecia edycja	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	Lublin	Prezentacja efektów pracy uczniów szkół z Polski południowo-wschodniej, którzy przez rok podejmowali działania w celu przywrócenia pamięci o społecznościach żydowskich w swoich miejscowościach. Należały do nich m.in. przeprowadzanie i spisywanie wywiadów ze starszymi ludźmi posiadającymi wiedzę na ten temat oraz zwiedzanie miejsc związanych z historią społeczności żydowskiej.

99	10.06*	Spotkanie poświęcone książce Katarzyny Sztop-Rutkowskiej „Proba dialogu. Polacy i Żydzi w międzywojennym Białymstoku”		Białystok	Cześć promocji projektu Szlak Dziedzictwa Żydowskiego w Białymstoku
100	10.06*	Dni Kultury Żydowskiej	Mirosław Duda,	Krasków k/Kluczborka	W ramach imprezy wystawy fotografii przedstawiających jerozolimską Ścianę Placzu i pejzaże Izraela oraz prace na kraskowskim kirkucie. Dodatkowo, występ śpiewaczki jidysz z Krakowa, Urszuli Makosz. Wcześniej w miejscowości powstała pierwsza na ziemi kluczborskiej gmina i szkoła żydowska, a także rozpoczęto renowację pochodzącej z 1765 roku nekropolii, w ramach której uratowano 65 nagrobków.
101	11.06*	Instalacja na ulicach tabliczek z nazwami różnych grup społecznych i narodowościowych	Grzegorz Pleszyński, Muzeum Okręgowe	Bydgoszcz	Siedem znaków drogowych z napisami „Żydzi”, „Muzułmanie”, „Masoni”, „Patrioci”, „Katolicy”, „Bezdomni”, „Idealści” oraz strzałkami w różne strony świata zostało postawionych przy Muzeum Okręgowym i Galerią Miejską bwa. Instalacja ma przypominać mieszkańcom miasta o ich uprzedzeniach, skłonić do refleksji nad potrzebą rezygnacji z dominacji nad innymi ludźmi. Wcześniej, podobne napisy w języku angielskim były prezentowane na Biennale w Wenecji, wówczas na jednej z nich znalazł się napis „Polacy”
102	12.06*	Wystawa „Sprawiedliwi Wśród Narodów Świata”, wykład Michała Kalisza o pomocy Polaków dla ludności żydowskiej na Rzeszowszczyźnie w latach 1939–1945	Instytut Pamięci Narodowej, Zespół Szkół Licealnych im. M. Skłodowskiej-Curie	Leżajsk	Wystawa i wykład o Polakach, którzy pomagali ludności żydowskiej ukrywać się przed hitlerowskim aparatem represji.
103	12.06*	Rozpoczęcie konkursu „Żydzi w Piotrkowie”	Fundacja Michaela Traisona dla Polski	Piotrków Trybunalski	Konkurs dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Zadaniem uczestników jest przygotowanie kilkunastoniowego eseju o historii społeczności żydowskiej lub stworzenie na ten temat pracy z dziedziny malarstwa, rzeźby, fotografii. Podstawą dla stworzenia dzieła mogą być informacje ogólnie dostępne lub zaczerpnięte z wywiadów z mieszkańcami miasta, w pracach mogą być przedstawione losy konkretnych osób czy rodzin.

		Spotkanie dotyczące projektu wyróżnionego w kategorii działań o tematyce żydowskiej w ramach programu „Pamięć dla przyszłości”.	VIII LO Samorządowe w Częstochowie, Centrum Edukacji Obywatelskiej i Europejskiej Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli. Stowarzyszenie „Dzieci Holocaustu”, Maria Ościcka, Iwona Skrzypczyk-Gałkowska	Częstochowa	Wyróżniony projekt obchodów Dnia Pamięci o Holokauście i przeciwdziałania zbrodniom przeciwko ludzkości „Imy nie znaczy Obcy” – od niechęci do akceptacji (nagrodę pierwszą zyskał on wspólnie z projektem Gimnazjum nr 35 we Wrocławiu „Dla wszystkich starczy miejsca”) W ramach spotkania ocenianego: przedstawienie idei „Dnia Pamięci o Holocaustu” i zakońzeń tego projektu przez dyrektora VIII LDS, wykład historyka – dokumentalisty Wiesława Paszkowskiego o Żydach częstochowskich, podsumowanie projektu „Imy nie znaczy obcy...” w formie prezentacji multimedialnej, przedstawienie wykonane przez uczniów tegoż liceum o historii Holocaustu i kulturze żydowskiej, rozdanie nagród wyróżnionym uczniom, zwiedzanie wystawy szkolnej „Wolni od ksenofobii”
105	12.06*	„Żywa Biblioteka” w Mediatece – druga edycja.	Dom Sportkań im. Angelusa Silesiusa	Wrocław	W ramach przedsięwzięcia możliwości spotkania z „żywymi książkami”, przedstawicielami grup, które często postrzegane są przez pryzmat stereotypów: Amerykaninem, Azjatą, blondynką, feministką, geje, księdzem, lesbijką, muzulmanką, osobą o czarnym kolorze skóry, Żydem, Romem i niepełnosprawnym. Dodatkowo, warsztaty na temat dobrych i złych stron stereotypu, a także dotyczące języka migowego i kreatywnego pisania.
106	14 – 15.06*	Spotkania z Kulturą Żydowską	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce	Chmielniki Sztydlów	W ramach oficjalnej części: uroczystość odsłonięcia odnowionego kirkutu na ul. Młucznej i przekazanie przez prof. Gustawa Zemle rzeźby „Dawid Psalmista”. Poza tym, m.in.: spektakl „Lilowa bajka” według Władysława Szteglia, pokazy żydowskiej sztuki gotowania, występy zespołów dźwięczących, wystawy plastyczne i koncert klezmerskiej grupy Di Kuzine.
107	15 – 16.06.	IX Bałtyckie Dni Kultury Żydowskiej	Ministerstwo Edukacji, Żydowski Instytut Historyczny, Instytut Pamięci Narodowej, Stowarzyszenie Dzieci Holocaustu	Gdańsk	Podczas festiwalu: koncerty muzyki poważnej i piosenek w jidysz, Letnia Akademia Języka Hebrajskiego, wieczer i poezji hebrajskiej, wykłady o życiu kobiet żydowskich oraz o kuchni koszernej
108	16.06*	Przeгляд literacki „Spotkanie z innymi”. Wyróżnienie dla pracy Blanki Kotlorz.	Ministerstwo Edukacji, Żydowski Instytut Historyczny, Instytut Pamięci Narodowej, Stowarzyszenie Dzieci Holocaustu	Dąbrowa Tarnowska	Konkurs esejów na temat tolerancji, antysemityzmu i akceptacji dla innych kultur i wyznań. Autorską jedną z prac jest Blanka Kotlorz, pracująca pod egidą nauczycielki Lucyny Chojnowskiej.
109	16.06*	Dni Pamięci Żydów Galicyjskich „Gallicjaner Sztetl”	Blanka Kotlorz, Lucyna Chojnowska	Tarnów	Modły polskie i żydowskie w miejscu kaźni w lesie Buczyzna, złożenie kwiatów na tarnowskim kirkucie, koncerty muzyki żydowskiej w Bobowej i Ryglilicach. Renowacja bramy kirkutu, będącej repliką oryginalnej eksponowanego w Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie, przekazanego tam w roku 1991 przez prezydenta RP, Lecha Wałęsę.

110	23.06*	Akceptacja sfinansowania pierwszego w Polsce pomnika zamordowanych Romów z taboru	Lubelski Urząd Wojewódzki, Tadeusz Winczewski	Lublin	Zgoda na sfinansowanie pomnika w Ulęgu poświęconego pamięci członków romskiego taboru (40 do 150 osób) rozstrzelanych przez Niemców w okresie okupacji. Pieniądze w kwocie 42 złotych zostaną przekazane za „Programu na rzecz społeczności romskiej”, 5 tys. złotych pokryje dęblński oddział Stowarzyszenia Romów w Polsce.
111	23.06.	Otwarcie rytualnej kolumny żydowskiej. Koncert zespołu z synagogi Aleksander Rebe w Bnai-Brak w Izraelu.	Gmina Żydowska w Łodzi, Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych	Łódź	Miyka stanęła przy ul. Pomorskiej 18, na tyłach budynku gminy żydowskiej w Łodzi. Zbudowano ją w ciągu dwóch lat według projektu Zbigniewa Jachorskiego pod nadzorem rabina Gedalya Olshteina, przedstawiciela Konferencji Europejskich Rabinów. Zasila ją woda deszczowa. Zespół wystąpił w Akademickim Ośrodku Inicjatyw Artystycznych, w którym przed wojną modlili się aleksandrowscy chasydy, śpiewając pieśni pochodzące z dworu cadyka z Aleksandrowa.
112	25.06.	Spotkania z kulturą żydowską		Łódź	W programie: występ zespołu muzyki żydowskiej „Kavana”, promocje książek: Elzbiety Cherezzińskiej „Byłam sekretarką Rumkowskiego. Dzienniki Etki Daum” z udziałem gościa specjalnego, byłego ambasadora Izraela w Polsce Szwachy Weissara, „Artur Szyk - Artysta. Żyd. Polak”, projekcja filmu Piotra Zarębskiego „Iluminator” oraz wystawa „Łódzcy malarze i rzeźbiarze żydowscy XIX i XX wieki”
113	25.06.	Wystawa fotografii o tematyce żydowskiej „Kielce” i promocja książki Marka Maciągowskiego „Przewodnik po żydowskich kielcach”	Galeria Klezmer Hois	Kraków	Wystawa o żydowskich Kielcach, zawierająca zdjęcia z okresu międzywojennego, pogromu kieleckiego i czasów współczesnych.
114	27.06.	Podpisanie umowy wstępnej realizacji Wyższej Szkoły Filologii Hebrajskiej	Provincia św. Franciszka	Toruń	Umowę podpisali przedstawiciele prowincji św. Franciszka o. Adrian Buchcik, marszałek województwa Piotr Calbecki i wicemarszałek Edward Hartwich. Koszt budowy szkoły szacowany jest na 6,5 mln euro, z czego 3,5 mln euro wpłynie z Regionalnego Programu Operacyjnego. 2,6 mln przekaże miasto Toruń, a resztę zapewni zakon franciszkański. W programie studiów znajdą się m.in. lektory języka aramejskiego, hebrajskiego biblijnego i rabinicznego i przedmioty związane z historią Izraela.
115	26.06.	Promocja książki dr Elzbiety Rączy „Pomoc Polaków dla ludności żydowskiej Rzeszowszczyzny 1939–1945”	Instytut Pamięci Narodowej	Rzeszów	Spotkanie prowadzone przez dr hab. prof. UR Wacława Wierzbieniec, w trakcie którego przewidziano spotkanie z rodzinami osób zasłużonych w ratowaniu Żydów. Książka pokazuje sytuację Polaków i Żydów na Rzeszowszczyźnie w czasie okupacji oraz pokazuje pomoc indywidualną i zorganizowaną dla tych ostatnich. Osobny rozdział dotyczy motywacji osób niosących pomoc.

116	30.06*	Nagroda dla wiceprezydenta Białegostoku, Aleksandra Sosny	Ambasada Izraela	Kraków	<p>Ceremonia wręczenia dyplomu uznania miała miejsce w czasie Festiwalu Kultury Żydowskiej. Nagrodę przyznano za zaangażowanie w ratowanie rozuczonych po Białymsztoku maczew z dawnymi już kirkutów oraz starania o uprzątnięcie miejsca przy ul. Berna.</p>
117	03.07*	Decyzja o uruchomieniu studiów poświęconych Zagładzie	Dr Piotr Tłojarski Akademia Pedagogiczna w Krakowie	Kraków	<p>Nowa specjalność będzie się nazywała „Przesiedlenia – Zagłada”. Poprowadzona przez specjalistów od Holocaustu z Instytutu Historii AP w Krakowie i Muzeum Auschwitz – Birkenau w Oświęcimiu będzie pierwszą tego rodzaju na polskich uczelniach. Zdjęcia będą miały charakter dwuletnich studiów magisterskich uzupełniających, dostępnych dla absolwentów ze stopniem licencjackim z kierunków humanistycznych i pedagogicznych</p>
118	04.07.	Marsz Pamięci Modlitwy	Bogdan Białek Stowarzyszenie im. Jana Karskiego, Ks. Janusz Dasztula	Kielce	<p>Marsz upamiętniający pogrom Żydów w Kielcach, w 62 rocznicę tego zdarzenia.</p>
119	06.07.	Marsz drogą prowadzonych na śmierć Żydów	Mirosław Kędziora, Janusz Korbecki	Rzeszów	<p>Kilkadziesiąt osób przeszło od dworca Staroniuwa ulicami: Pułaskiego, Ciepelińskiego, Moniuszki, Matejki, Grunwaldzką, Kopernika aż pod Kamień Pamięci na pl. Ofiar Getta, gdzie znajdował się stary żydowski cmentarz zniszczony przez Niemców. Mirosław Winiogórski odśpiewał pieśń „El Male Rahaim” („Boże na wysokości”) Obecny był jeden z nielicznych ocalałych rzeszowskich Żydów, Mosze Oster.</p>
120	06.07*	Projekt „Romski pstryk”	Maria Kołtarska, Małgorzata Mięga, Stowarzyszenie Han-garos, Stowarzyszenie Przyjaciół Rodziny w Nowym Sączu	Małopolska	<p>Projekt autorstwa dwóch kobiet, antropolożki kulturowej i fotografii oraz rzeźbiarki, polega na uczeniu dzieci romskich, jak zrobić proste aparaty fotograficzne z tektury („camera obskura”) i jak robić nimi ciekawe zdjęcia dotyczące własnej społeczności. Celem jest pokazanie Romów w innej roli niż stereotypowa: żebraka lub członka zespołu ludowego. Zdjęcia będą prezentowane na wystawach i wypełnią książkę z bajkami Jana Mirgi, Roma z Czarnej Góry.</p>
121	10.07.	Obchody 67 rocznicy zamordowania Żydów przez ludność polską		Jedwabne	<p>Uroczystość z udziałem kilkudziesięciu osób, w tym Żydów z Polski i Izraela. Obecny był naczelny rabin Polski, Michael Schudrich. Odmówiono kilka psalmów i kadisz: za pomordowanych i za leżących na pobliskim kirkucie. Lokalnych duchownych i samorządowców nie było.</p>
122	13-27.07.	Polsko-niemiecko-białoruski obóz wolontariacki	Stowarzyszenie na rzecz Ziemi Podlaskiej „Drumla”	Krynki	<p>W ramach obozu: prace remontowe we wnętrzu synagogi „Kaukaskiej” w Krynkach, dokumentacja części nagrobków na cmentarzu żydowskim, przeprowadzenie wywiadów z najstarszymi mieszkańcami regionu, organizacja lokalnych imprez kulturalnych.</p>
123	19.07.	Instalacja złożona z krzesel upamiętniająca mieszkańców getta krakowskiego	Piotr Lewicki i Kazimierz Łatak	Kraków	<p>Instalacja upamiętnia mieszkańców krakowskiego getta. Inspiracją dla jego powstania był opis Placu Zgody po jego likwidacji zawarty w książce „Apteka w getcie krakowskim”. Zgodnie z nim, na placu pozostała po ludności żydowskiej masa mebli różnego rodzaju. Część z krzesel wskazuje drogę do fabryki Schindlera, do obozu koncentracyjnego Płaszów, inne do zaułka śmierci przy ul. Lwowskiej. Na krzesłach można usiąść.</p>

124	21.07.	Złożenie kwiatów na grobie ofiar małego getta i obozu Hasag	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów, władze Częstochowy, Zbigniew Rolat	Częstochowa	Upamiętnienie ofiar egzekucji ok. 400 Żydów, której Niemcy dokonali na cmentarzu żydowskim w dniu 20 lub 21 lipca 1943 roku. Był to okres likwidacji „małego getta” - ok. 300 Żydów pracowało wcześniej jako pracownicy zakładów zbrojeniowych „Hasag”, blisko setka zatrudniona była w magazynach policyjnych przy sortowaniu rzeczy zagrabionych w getcie.
125	21.07*	Seminarium „Polska z bliska”	Instytut Polski w Tel Awiwie	Małachowianka	Seria wykładów poprzepłatanych zwietrzaniem Plocka, podzielonych na cztery bloki tematyczne dotyczące: historii współżycia społeczności polskiej i żydowskiej, systemów edukacyjnych Polski i Izraela, wyzwań stojących przed Polską. Część obchodów Roku Polskiego w Izraelu.
126	27.07.	Działania na rzecz społeczności romskiej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Warszawa	W ramach działań integracyjnych i pomocowych: sfinansowanie programu edukacji przedszkolnej (wraz z pakietem dodatkowym m.in. nauką języka angielskiego) dla pięciu rodzin romskich, zatrudnienie asystenta edukacji romskiej kontrolującego postępy w nauce dzieci romskich i tworzącego sieć kontaktów między rodzicami a szkołą, stworzenie biblioteczki literatury romskiej.
127	29.07.	Otwarcie punktu informacji turystycznej i kulturalnej enklawy żydowskiej	Gmina Żydowska, ŻIH	Warszawa	Część programu „Rewitalizacja fragmentów murów getta warszawskiego”. Celem istnienia punktu jest dostarczanie informacji na temat getta i rejonu miasta, w którym się znajdowało. Dodatkowo znajdują się tam automaty z koszernymi słodyczkami i napojami, a także sklepik z pamiatkami i księgarską. Wystawa zdjęć przedstawia unikalne fotografie z getta robione przez żołnierzy niemieckich, kupione na aukcjach internetowych przez Łukasza Biedkę i Jana Jagielskiego z żydowskiego Instytutu Historycznego. Otwarcie z udziałem burmistrza Woli Afka Andruka i przewodniczącego Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP Piotra Kadlicka.
128	02.08.	Obchody rocznicy likwidacji romskiego obozu rodzinnego w Brzezince	Stowarzyszenie Romów w Polsce	Oświęcim	Uroczystość z udziałem ok. 300 osób: Romów, Polaków, Niemców, Słowaków, Węgrów i Żydów dla upamiętnienia ofiar mordów w komorach gazowych ok. 3 tys. osób narodowości romskiej dokonanego w nocy z 2 na 3 sierpnia. Przypomnienie faktu zamordowania w Auschwitz ok. 20 tys. z 23 tysięcy przywiezionych tam Romów.
129	04.08*	Rozpoczęcie gorzowskiej części projektu „Kryształowe Okna”	Klub Myśli Twórczej „Lamus”, Michał Bajaratowicz, Sandra Bodecker	Gorzów Wielkopolski	Dwoje artystów, Polak i Niemka, wykonują dzieło plastyczne inspirowane synagogą znajdującą się dawniej między ul. Łazienki i ul. Łużycką. Istnieje możliwość oglądania obojga artystów w pracowni. Cały projekt w którym udział zapowiedziało 40 miast zainaugurowało rok wcześniej wrocławskie Stowarzyszenie Forum Kultur, a jego celem jest upamiętnienie rocznicy Nocy Kryształowej stworzeniem dzieł inspirowanych miastami w których w 1938 odbył się pogrom, a które dziś należą do Polski.
130	07.08*	Muzymański zjazd młodzieżowy - trzecia edycja		Warszawa	Pięćdziesiąt spotkanie młodzieży wyznającej islam. Większość uczestników to imigranci z Bliskiego Wschodu, ale też było 25 gości z Białorusi, Rosji i Ukrainy. Miejscem zjazdu jest sunnicki meczet w stołecznym Wilanowie, a jego uczestnicy codziennie uczestniczyli w trzech lekcjach o wierze, jednym wykładzie i jednym zajęciach polegających na czytaniu Koranu. Zjazd był otwarty także dla osób innej religii, zainteresowanych islamem i kulturą Wschodu.

131	07.08*	Udział w projekcie „Kryształowe okna”	Stowarzyszenie Forum Kultur, Fundacja Benie Kahan, Polsko - Niemieckie Towarzystwo Literackie „WIR”	Gliwice, Bytom	Przystąpienie do projektu upamiętniającego wydarzenia Kryształowej Nocy. Zgodnie z założeniami projektu, w miastach, które kiedyś należały do III Rzeszy zostaną wykonane dzieła plastyczne bazujące na emocjach związanych z pogromem.. Wykonają je artyści polscy i niemieccy, którzy pierwszy raz spotkają się przy tej okazji i spędzą kilka dni zwiędzając różne zakamarki miasta. W przypadku Gliwic parę artystów tworzą gliwicki grafki i malarz Jerzy Patraszewski oraz niemiecka graficzka Iris Stoeber.
132	09.08*	Nadanie tytułów Sprawiedliwych wśród Narodów Świata Wandzie i Telesforowi Handrysiakom oraz Katarzynie i Janowi Robakowi.		Bydgoszcz	Nagrodę odbierze jedyna z żyjących wyróżnionych osób, Wanda Handrysiak, która w czasie wojny opiekowała się małodletnią ukiecinierką z getta, m.in. wyprzedzając ją z Powstania Warszawskiego.
133	12 - 13.08.	Marsz pamięci Żydów rymanowskich	Stowarzyszenie spotkanie Rymanów, Michał Lorenc	Rymanów	Uroczystości upamiętniające likwidację getta, w wyniku której śmierć poniosło ok. 2 tys. ludzi. Nastąpiła ona 13 lipca 1942 roku, gdy kobiety i dzieci rozstrzelano, a mężczyźni wywieziono do Bełżca. W ramach uroczystości: spektakl literacko - muzyczny z fragmentami wspomnień ocalałych osób, zwiędzanie odnawianej synagogi rymanowskiej, przemarsz od rynku do stacji kolejowej we Wróbliku Szacheckim, projekcja filmu o Henryku Sławiku.
133	12.08*	Rozpoczęcie przygotowań do wzmocnienia budynku żydowskiej bożnicy przy ul. Kwiatka 7	Stowarzyszenie „Synagoga Plocka”	Plock	Na podstawie przygotowanej przez Stowarzyszenie „Synagoga Plocka” dokumentacji, przygotowania do palowania budynku tzw. małej synagogi, stojącej częściowo na terenie średniowiecznej fosy. Po modernizacji ma w niej się znaleźć Muzeum Żydów Mazowieckich.
134	12.08*	Oczyszczanie kirkutu na ul. Wschodniej	Zarząd miasta Białystok	Białystok	Prace oczyszczające teren nekropolii żydowskiej ze śmieci i antysemitkich napisów
135	17.08.	Dzień Stowarzyszenia „Szukarny Polski” w Namioście Tolerancji Gazety Wyborczej	Stowarzyszenie „Szukarny Polski” Tomasz Wiśniewski	Białystok	W ramach imprezy: pokaz czteremastominutowego filmu Tomasa Wiśniewskiego „Gamek złota” o losach białostockich Żydów w czasie II wojny światowej, wystawa fotografii z projektu „Zagubiony porządek - Człowiek i jego tożsamość wobec zmian krajobrazu kulturowego” i oraz sondaż wśród ludności miasta „czy białostoczanie są tolerancyjni”

136	18.08.	Uroczystości upamiętniające walkę w getcie białostockim. Promocja książki Feljcy Nowak „Moja Gwiazda”		Białystok	Uroczystości z udziałem ambasadora Izraela, Dawida Pelega, upamiętniające czterodniowe powstanie sprzed 65 lat. W ich trakcie odsłonięto tabliczkę informującą o nadaniu jednemu z placów imienia przywódcy powstania – Mordechaja Tenenbauma, złożono kwiaty na kirkucie. Spotkanie z autorką wznowionej właśnie książki opisującej te zdarzenia.
137	18.08*	Malowanie symbolu „Żyda z getta”	Wojciech Koronkiewicz	Białystok	Akcja artystyczna polegająca na namalowaniu na murach budynków kilku rysunków przedstawiających wizerunek Żyda z Gwiazdą Dawida. Jest to odpowiedź autora na liczne, malowane na ulicach, symbole faszystowskie. Rysunek malowany jest przy pomocy szablonu. Jako model artysta wykorzystał twarz Hirsza Singera, ojca Józefa zwanej Pepą Singer, która była pierwowzorem Racheli z „Wesela”
138	18.08.	Modernizacja zabytków kirkutu na Bałutach	Fundacja Monumentum Iudaicum Lodzense	Łódź	Remont obejmuje ponad stuletni budynek domu pogrzebowego oraz jednego z grobowców łódzkich fabrykantów. Wcześniej wyremontowano m.in. mauzoleum Izraela Poznanskiiego. Pieniądże na renowację przekazał miejski konserwator zabytków.
139	19.08*	Konsultacje społeczne w sprawie dwujęzycznego oznakowania miejscowości	Czuha	Gmina Uście Gorlickie	Pomysł henkowskiej organizacji Czuha. W ramach konsultacji społecznych głosowanie mieszkańców dziesięciu wiosek, zamieszkanych przez ludność polską i henkowską. Wcześniej, dwujęzyczne oznakowanie wprowadziła pobliska miejscowość Bielanka, znajdującą się w gminie Gorlice. W siedmiu miejscowościach wniosek uzyskał aprobatę mieszkańców, w jednej większość głosowała przeciw.
140	19.08.	Marsz pamięci w rocznicę likwidacji getta	Spółeczny Komitet Pamięci Żydów Otwockich i Karczewskich	Otwock	Marsz upamiętniający wywózkę 7-10 tys. Żydów otwockich, którzy przed wojną stanowili niemal połowę ludności miasta. Punktem początkowym było miejsce, w którym kiedyś znajdowała się boznica kolejowa, dalej ponad setka uczestników mniósących zapalone świece przeszła na ul. Reymonta, gdzie po zakończeniu wywózki Niemcy rozstrzelali ok. 2 tys. osób próbujących uciec. Odczytano m.in. wiersz „Otwock” Symcha Szmuchowicza i relację Wiesława Wiercińskiego, świadka zżarzeń.
141	21.08.	Przełot śmigłowca z flagą Tybetu		Zakopane, Tatry	Przełot śmigłowca Tatarskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego z Równi Krupowej do schroniska „Głodówka” z flagą Tybetu, w geście solidarności górali Podhala z góralami z Tybetu. Flaga została odebrana od górali przez schodzącego po drabinie ratownika, a pod koniec lotu przekazana harcerzom. Dodatkowo, wystawa fotografii „Górale dla Tybetu”, ze zdjęciami Bartłomieja Solicha, który podróżował śladami emigrantów z Tybetu
142	22.08.	Warsztaty Praw Człowieka	Amnesty International, I Liceum Ogólnokształcące	Białystok	Warsztaty dotyczące praw człowieka dla młodzieży szkolnej obejmujące teorie ekonomiczne, społeczne i kulturalnych praw człowieka, zagadnienia antydyskryminacyjne oraz informacje o organizatorze i jego działaniach. Po czterech zajęciach uczestnicy otrzymają certyfikat trenera, który ma umożliwić im działanie w Podlaskim Zespole Edukacyjnym AI.

143	24.08.	Festiwal Sztuki Filmowej Jidis	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	Tykocin	Festiwal organizowany w rocznicę wymordowania trzech tysięcy tykocińskich Żydów. W jego ramach: m.in. prezentacja umikatorowego filmu „Pięć miast” z materiałów nakręconych w roku 1938 i odnalezionych w USA oraz przedwojennego melodramatu w jidysz „Dybuk” oraz koncert żydowskiego kantora Simchy Kellera.
144	27.08*	Wizyta specjalistów z Instytutu Yad Vashem	Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN	Lubelszczyna	Wizyta mająca na celu pokazanie Polski od strony nie związanej z Zagładą, mająca na celu przekonać gości o potrzebie włączenia nowych miast do wyliczek izraelskiej młodzieży do Polski. W jej ramach: prezentacja zabytków związanych z religią chrześcijańską z Lublina, zaznaczenie w historii wysiedleń Polaków na Zamojszczyźnie, wizyta w Kazimierzu Dolnym oraz na terenie byłych obozów zagłady w Sobiborze, Bełżcu i na Mjadanku.
145	27.08*	Sprzątanie kirkutu	Żydowska Ogólnopolska Organizacja Młodzieżowa	Sanok	Sprzątanie zakrzaczonej i zadrzewionej części kirkutu w Sanoku, połączone ze spisaniem napisów z nagrobków dla późniejszego ich przetłumaczenia i zdobycia wiedzy, co do okresu, z którego pochodzą macewy. Prace w ramach obozu letniego młodzieży żydowskiej.
146	29.08.	Obchody 68 rocznicy likwidacji getta	Władze miasta Łódź	Łódź	W ramach uroczystości: kadisz za umarłych na cmentarzu żydowskim na ul. Brackiej, nadanie części dotychczasowej ulicy Chryzantem imienia Abrama Gytryna, mieszkańca getta zamordowanego w Auschwitz, odczytanie dwóch wierszy nowego patrona ulicy oraz wystawa zdjęć przedstawiających obecne życie łódzkiej gminy żydowskiej pt. „,Stanie się miejsce suche źródłem wód”.
147	03.09*	Wizyta dzieci uchodźców z Gruzji	Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	Województwo Lubelskie	Wizyta 83 dzieci w wieku 8-17 lat z obozu dla uchodźców w Tbilisi. Uciekli one z ogarniętych w ostatnim czasie konfliktami gruzińsko - rosyjskim okolic miasta Gori. Dla zakwaterowanych w Lublinie, Nałęczowie i Puławach dzieci przygotowano szereg atrakcji: rejs po Wiśle, wizyty w kinie, kępielni i na basenie a także warsztaty i kurs pierwszej pomocy.
148	07.09*	Projekt „Szkoła Humanitarna”	Polska Akcja Humanitarna,		Projekt skierowany do nauczycieli i koordynatorów akcji zamierzonych tematyką przeciwdziałania dyskryminacji i pomocy uchodźców. W jego trakcie nauka tego, jak w sposób interesujący dla odbiorców realizować na forum szkoły przedsięwzięcia takie jak „Dzień walki rasizmem” czy spotkanie z przedstawicielem lokalnej mniejszości narodowej
149	07.09.	Program „Różnorodność etniczna Małopolski”	Małopolski Urząd Wojewódzki	Małopolska	Ogłoszenie konkursu dla nauczycieli na przygotowanie zajęć o mniejszościach narodowych w Małopolsce. Celem jest uhonorowanie tych pedagogów, którzy takie zajęcia przygotowują w sposób najbardziej pomysłowy. Rozstrzygnięcie konkursu - 31 maja 2009 roku.
150	10.09*	Początek prac przy skwerze z Gwiazdą Dawida	Władze miasta Białegostoku, Aleksander Sosna	Białystok	Prace nad stworzeniem skweru w miejscu pochówku szczątków przemieszonych z terenu dawnej nekropolii żydowskiej (zww. cmentarza cholerycznego) przeniesionych w okresie, gdy zabudowywano teren kirkutu. Obejme on ok. 2 ha powierzchni, a jednym z jego elementów będzie żywoplot z bukszpanów. Intencją pomysłodawców skweru jest upamiętnienie dawnych mieszkańców Białegostoku.
160	11.09*	Porządkowanie cmentarza żydowskiego przez młodzież z Izraela i Polski	Autorskie Liceum Artystyczne ALA, Liceum Plastyczne	Częstochowa	Prace porządkowe na terenie częstochowskiego kirkutu wykonywane przez młodzież ze szkoły średniej Rent w Jerozolimie oraz Autorskiego Liceum Artystycznego w Częstochowie. W ramach wizyty izraelskiej młodzieży: zwiedzanie miasta i zapoznanie się z młodzieżą z ALA i Liceum Plastycznego.

161	11-14 09.	Festiwal Trzech Kultur		Włodawa	W ramach festiwalu: sesja naukowa poświęcona rewitalizacji lokalnej kultury, pokazy filmowe oraz trzy dni poświęcone wspólnie Justyny Steczkowskiej, koncert zespołu Kroke i wykonany w synagoge koncert Anny Szalapak-grajmy Panu". W dniu kultury prasowej: koncert muzyki cerkiewnej w wykonaniu Chóru Duchowieństwa Diecezji Warszawsko - Bielskiej z Hajnówki, wystawa fotograficzna „Światło ze Wschodu” i ekspozycja malarstwa Krzysztofa Kabata „Otwarcie Ikon”. W dniu katolickim m.in. występ chóru jasnógórskiego i wystawa fotografii Dariusza Hankiewiczza „Christos, Jezus, Jahwe”. Poza tym m.in.: bazar twórczości ludowej, warsztaty teatralne w synagodze.
162	12-13 09.	Konferencja „Nietolerancja zabija. Monitorowanie przestępstw nienawiści i pomoc ofiarom w Polsce i Niemczech”	Stowarzyszenie „Nigdy więcej”, Collegium Civitas, Ofterperspective Brandenburg	Warszawa	Konferencja podsumowująca realizację międzynarodowego projektu analizującego metody monitorowania przestępstw z nienawiści i wsparcia dla ofiar. W jego ramach działacze dwóch organizacji pozarządowych, z Polski i Niemiec, przeprowadzili kilkadziesiąt wywiadów z działaczami grup mniejszościowych i ofiarami przestępstw rasistowskich we własnych krajach. Efektem jest raport z analizą przestępstw i omówieniem prawodawstwa obu krajach oraz prezentacją organizacji pozarządowych trudniących się monitoringiem przestępstw z nienawiści. W programie konferencji znalazły się także: wykład na temat antysemitkich graffiti w Polsce i warsztaty organizowane przez działaczy ruchu LGBT Uczestnikami konferencji byli aktywiści społeczni, dziennikarze, ofiary przemocy z Polski, Niemiec, Ukrainy, Moldawii, Rumunii, Słowacji, Czech, Łotwy, Rosji i Białorusi.
163	13-14 09.	Europejskie Dni Dziedzictwa - edycja lubelska		Lublin	W ramach imprezy m.in.: obchody 230-lecia istnienia parafii wyznania ewangelicko-augsburskiego z wystawą „Ewangelicy lubelscy - wczoraj i dziś”, ekumeniczne msze kilku wyznań chrześcijańskich, koncert Nuta Narodów z prezentacją muzyki folkloru lubelskich Romów, Białorusinów, Rosjan, Czerchenów i Polaków, spotkania z literatami kilku narodowości, zwiedzanie kirkutu.
164	14.09*	Festiwal Kultury Żydowskiej „Festiwal Singera” - piąta edycja	Fundacja Szałom	Warszawa	W czasie festiwalu: oparty na tekstach z ksiązek Tomasza Grossa, spektakl „Nic, co ludzkie” lubelskiej Sceny Prapremier „In/Itro”, „Noc klezmerów” z występami kilku zagranicznych zespołów grających muzykę żydowską i inne koncerty tego typu, gastronomia z postawami żydowskimi, ekspozycja wielkich fotografii - portretów Żydów w sepii, warsztaty tańca żydowskiego, jarmark na Próżnej, eksperymentalne audycje dźwiękowe.
165	15.09*	Projekt edukacyjny „Mury mówią. Znaki wrogości - zrozumieć - reagować”	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego PRO HUMANUM, Martyna Majewska	Warszawa	W ramach projektu zebranie i opublikowanie znaków nienawiści z warszawskich ulic, m.in. wlepek, plakatów oraz szkolenia na temat: symboliki rasistowskiej i odczytywania jej znaczenia, konotacji historycznej znaków rasistowskich i nacjonalistycznych, sposobów inicjowania skutecznych działań społecznych. Projekt adresowany do młodzieży stołecznych szkół.
166	16.09.	Likwidacja rasistowskich i antysemitkich napisów na murach	Władze miasta Żywiec, Fundacja Ekologiczna „Barka” firma Master Service Dariusz Paczkowski	Żywiec	Akcja usuwania z murów budynków napisów wymierzonych m.in. w ludność romską. Wsparcia udzieliła profesjonalna firma zajmująca się usuwaniem graffiti, a pierwsza swastykę zamalował burmistrz miasta Antoni Szalagor.

167	16.09*	Konferencja ratujących żydowskie dziedzictwo	Towarzystwo Historyczne Yehud	Złotnicka Wola	Konferencja ponad dwudziestu organizacji i instytucji ratujących pamiętki po polskich Żydach, dedykowana pamięci Ireneusza Ślipka, który przez dwie dekady ratował cmentarz żydowski w Warcie. Celem jest promocja wiedzy o historii miasteczek i osad żydowskich i przełamanie stereotypów, grupą docelową – pasjonaci z kół poznanajukowych.
168	17.09*	Projekt „Żyliśmy razem przez wieki czyli Żydzi Polacy w Białyństoku”	Fundacja Edukacji i Trzeźwości	Białystok	Projekt skierowany do nauczycieli i animatorów kultury, złożony z 30 godzin zajęć dotyczących historii, tradycji, kultury i obyczajów białostockich Żydów. Przewidziano wyścizkę Szlakiem Dziedzictwa Żydowskiego, warsztaty plastyczne i ceramiczne. Efektem projektu mają być lekcje szkolne skutkujące wystawami fotograficznymi, filmami, opisami miejsc związanych z białostockimi Żydami, debatami historycznymi itd.
169	22.09.	Nadanie dyplomów i medali „Sprawiedliwych wśród Narodów Świata” Czesławowi Dworżańczykowi i Czesławowi Żalkowi	Instytut Yad Vashem, Ambasada Izraela	Białystok	Nagroda została wręczona przez wiceambasadora Izraela Iahela Viviana i krewnych ocalonych osób. Odebrali ją syn i wnuk odznaczonych. Czesław Dworżańczyk przez półtora roku ukrywał w swoim gospodarstwie kilkoro Żydów, którzy uciekli z transportu do Treblinki. Czesław Żarek gościł u siebie uciekinierkę z akcji likwidacyjnej getta w Łomży i jej 9-letnią córkę.
170	23.09*	Remont synagogi	Władze miasta Dąbrowa,	Dąbrowa Tarnowska	Rozpoczęcie remontu największej w zachowanej świątyni żydowskiej w Małopolsce, która przed wojną służyła liczącej 2,5 tys. społeczności. Synagoga, zdemolowana przez Niemców i zaniedbana przez lata, była w bardzo złym stanie technicznym Docelowo ma w niej powstać Małopolskie Muzeum Judaistyczne i Polonijne, w którym znalazłby się ekspozycje poświęcone historii. Żydów małopolskich oraz inne wystawy poświęcone historii regionu i Polski.
171	23.09*	Wykład rabina Wrocławia i Śląska Izabela Rapoporta – początek serii spotkań na temat żydowskiej tradycji, kultury, religii i codziennych zwyczajów.		Wrocław	Wykład poświęcony nowemu rokowi żydowskiemu 5769, zaczynającemu się 29 września. Serię spotkań przeznaczono dla osób zainteresowanych judaizmem oraz ludzi pochodzenia żydowskiego, zainteresowanych swoimi korzeniami
172	25.08.	Odsłonięcie tablicy upamiętniającej Szmula Zygielbojma	Towarzystwo Jana Karskiego, Lubelska Izba Rzemieślnicza	Chełm	Tablica upamiętniająca żydowskiego działacza politycznego, który 12 maja 1943 roku popełnił w Londynie samobójstwo w geście protestu przeciw bezczynności aliantów wobec Holocaustu.

173	28.09*	Spektakl „Dawid Rubinowicz”	Dorota Anyz, Artur Anyz, Martina Iwan, Sabina Nowakowska, Ewa Dziuba, Milena Winiarska, Antoni Anyz, Patryk Dyż	Bodzentyn	Spektakl poświęcony losom Żydowskiego chłopca, który został zamordowany w Treblince. Zrealizowano go na podstawie wspomnień chłopca, w których opisał on swoje losy w okresie 1940-1942. Aktorami była młodzież, głównie gimnazjalna. Wystawiono go w miasteczku, w którym w czasie wojny Niemcy stworzyli getto dla żydowskich mieszkańców.
174	06.10.	Wręczenie medali Sprawiedliwych wśród Narodów Świata przyznanych Anieli Barylak u Antoninie Działoszyńskiej			Nadanie najważniejszego izraelskiego tytułu dwóm kobietom ukrywającym Żydów w czasie II wojny światowej. Aniela Barylak przechowywała w swoim gospodarstwie dziecko, którego rodzice zostali zamordowani przez Niemców. Antonina Działoszyńska opiekowała się matką i córką, które trafiły do niej po długotrwałej tułaczce. Medale odebrały córka i wnuczka kobiet. Wręczenia dokonała m.in. jedna z kobiet uratowanych przez Antoninę Działoszyńską. Obecny był wiceambasador Izraela, Ja'ahel.
175	08.10.	Teatralne Konfrontacje z Holocaustem	Janusz Opryński	Lublin	Trzynasta odsłona Konfrontacji Teatralnych poświęcona została kulturze żydowskiej i Zagładzie. W programie występy teatrów polskich, rosyjskich, izraelskich, łotewskich, czeskich i belgijskich. W repertuarze m.in. przedstawienie „Shulem”, pokazujące Zagładę w sposób alfabularny i spektakl „The timekeepers” o losach podstarzalego Żyda i Niemca geja w obozie Sachsenhausen.
176	10.10*	Program „Wrocław współczesna wieża Babel”	Fundacja Kultury i Edukacji Żydowskiej Gester Urząd miasta Wrocławia	Wrocław	Celem programu jest ukazanie mitodyczy przenikania się różnych kultur grup narodowościowych i etnicznych i osadników z innych części kraju, a także włączenie jej w działania na rzecz dialogu międzykulturowego. W jego ramach zajęcia dla różnych grup wiekowych. Dla uczniów szkół podstawowych: zajęcia na temat tolerancji „Imy nie znaczy gorzsy” i nauka: tańców mniejszości narodowych oraz malowania na jedwabiu motywów związanych z narodami i grupami etnicznymi. Dla gimnazjalistów: warsztaty dziennikarskie przygotowujące do pracy metodą oral history i sporządzanie wywiadów z przedstawicielami grup narodowościowych, etnicznych lub osadnikami. Dodatkowo, przewidziane zostały także lekcje w muzeach i związanych z historią i kulturą regionu.
177	10.10*	Przekazanie środków na remont bożnicy w Fordonie	Ministerstwo Kultury, Fundacja Yakiza	Bydgoszcz	Przekazanie 100 tys. złotych na remont synagogi. Wnioskowano o czterokrotnie wyższą kwotę, ale i tak przyznanie dotacji oceniono jako sukces. Dzięki uzyskanym funduszom zostanie wyremontowana wieniec czyli opaska scalająca więzbę dachową.
178	16.10.	Promocja książki Filipa Białowitza „Bunt w Sobiborze”		Lublin	Książka jest pamiętnikiem autora opisującym codziennosc obozu zagłady w Sobiborze oraz historię zorganizowanego przez więźniów powstania, które wybuchło 14 października 1943
179	17.10*	W Sympozjum „Warto zapytać o kulturę”	Uniwersytet Powszechny im. J.J. Lipskiego	Teremski	Hasło tej edycji „Imy - obcy - swój” nakierowywało sympozjon na tematykę związaną z tolerancją wobec inności. W jego ramach: wykłady i dyskusje osób z udziałem związanych z szeroko rozumianą kulturą, w tym nauczycieli, animatorów kultury, artystów, urzędników. Ważnym elementem spotkania była debata nad sensem i rolą politycznej poprawności.

180	17.10*	V Turniej Dzikich Drużyn Piłkarskich – część Tygodnia Akcji Futbolu przeciwko Rasizmowi w Europie	Stowarzyszenie „Nigdy Więcej”, Maciej Kornak, Stowarzyszenie GTW	Gilwice	Tygodniowy turniej piłki nożnej. Część akcji odbywającej się w czterdziestu krajach Europy, której celem jest doprowadzenie do zaniku postaw rasistowskich wśród kibiców piłkarskich. Wśród drużyn także zespoły romskie. Dodatkowo, akcje ulotkowe oraz oplakotwanie stadionu Piasta.
181	17.10*	Tydzień Akcji Futbolu przeciwko Rasizmowi – odsłona lubelska	Przemysław Makowski	Lublin	Tygodniowa impreza, w trakcie której: spotkania ze sportowcami, zawody sportowe oraz konkursy: fotograficzne, plastyczne i poetyckie.
182	18-19.10.	Dni Kultury Żydowskiej	Towarzystwo Przyjaciół Kultury Żydowskiej	Białystok	W ramach imprezy: nauka podstaw języka hebrajskiego i wzorów żydowskiej wycinanki, wykłady o tradycjach i zwyczajach żydowskich, koncerty klezmerskie.
183	19.10*	Wystawa „Karaimi na Litwie. Najmniejsza mniejszość”	Muzeum Etnograficzne	Toruń	Wystawa złożona z ekspozycji w posiadaniu Muzeum Historycznego w Iłkach na Litwie, a także Związku Karaimów Polskich. Wśród nich: listy, dokumenty, fotografie, stroje i przedmioty kultu, wywodzącego się z judaizmu. Troki stanowią centrum światowego karaimizmu, na Litwie mieszka około 260 przedstawicieli tej społeczności, w Polsce ZNP liczy około 200 członków.
184	20.10*	Wizyta nauczycieli izraelskich we Wrocławiu	Urząd Miejski we Wrocławiu, Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli	Wrocław	Cel wizyty to nawiązanie współpracy, która spowodowałaby odejście izraelskich organizatorów wyjazdów młodzieży do Polski od pokazywania jej tylko miejsc związanych z historią Holocaustu. W jej trakcie spotkania nauczycieli izraelskich z dyrektorami szkół i pedagogami Zespołu Szkół Budowlanych oraz liceów ogólnokształcących: XII, XIII i XIV.
185	22.10*	Spotkanie uczniów z Polski i Izraela pod hasłem „Moje serce przestraszył dla ciebie”	XXVI Liceum Ogólnokształcące	Łódź	Spotkanie izraelskich uczniów, zwiedzających teeny obozów koncentracyjnych i miejsca martyrologii narodu żydowskiego, z młodzieżą XXVI Liceum Ogólnokształcącego. W jego trakcie uroczysta gala, zabawy integracyjne, krótki pokaz tańca izraelskiego, oglądanie wystawy fotograficznej. Wśród uczestników imprezy Chaim Kozienicki, jeden z ocalałych z Holocaustu łódzkiego Żydów.
186	23.10.	Spotkanie Filipa Białowitza z uczniami żydowskiego gimnazjum Lauderym Lauderym Eitz Chaim	Gimnazjum Lauderym Eitz Chaim	Wrocław	Spotkanie więźnia obozu w Sobiborze i autora książki o życiu w jego realiach oraz buncie, w czasie którego uciekło ok. 200 więźniów, z czego przeżyło 43. W książce znalazł się też opis przedwojennych relacji polsko – żydowskich w miejscowości Izbiца Lubelska
186	26.10*	Projekt „Wielokulturowy Radom”	ZSO nr 2, Klaudia Bednarska, Ola Kucharska, Paulina Warchoł, tućja Żaręba	Radom	Projekt jest częścią programu „Wspólna przeszłość – wspólna przyszłość”, a jego uczestnicy to uczniowie trzeciej klasy gimnazjum. W jego trakcie m.in. odwiedzin miejsc związane z wielokulturową historią miasta: omentarza ewangelicki, kirkutu, cerkwi i miej-sca, gdzie niegdyś znajdowało się gimnazjum żydowskie. Efektem projektu były zdjęcia, prezentacja multimedialna i broszura, które zostały przedstawione przez cztery uczennice na konferencji w Centrum Dialogu Obywatelskiego.

187	Wystawa „Malarstwo Żydów polskich” I Kongres Sztuki Żydowskiej	Muzeum Nacwińskińskie, Polskie Stowarzyszenie Sztuki Orientu - Sekcja Sztuki Żydowskiej i Izraelskiej	Kazimierz Dolny	Wystawa ponad 120 prac czterdziestu trzech artystów, łącząca się z rozpoczęciem kongresu historyków sztuki. Dzieła głównie inspirowane sztuką europejską, choć znalazły się też dwa rysunki Izraela Lejzerowicza, wykonane w getcie i Auschwitz. Wśród gości wernisażu bp. Mieczysław Cichoń, przewodniczący Komisji Episkopatu Polski do Spraw Dialogu z Judaizmem.
188	I Sympozjum „Rewitalizacja i Konserwacja Synagog i Kirkiotów”	Fundacja Kultury Żakita, Stowarzyszenie Forum Kultur z Poznania	Bydgoszcz	Sympozjum dla gmin i organizacji działających dla zachowania zabytków związanych z mniejszościami narodowymi. W jego trakcie: prezentacja przez Fundację Żakita prac konserwatorskich wykonanych w synagodze w Starym Fordonie i pokaz dorobku gości. Część projektu „Ludzie stają”, którego celem jest upamiętnienie mniejszości zamieszkujących region Pomorza i Kujaw.
189	Wizyta młodzieży izraelskiej w Płocku	Centrały Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „Małachowianka”, Agnieszka Samowska	Płock	Wizyta sześćdziesięciu trzech nastolatków z Netanii - część programu CODN mającego pokazać młodym Izraelczykom Polskę. W jej programie: zwiedzanie miasta i kirkiutu, spotkanie z młodzieżą polską w auli w „Małachowiance” i występ szkolnego chóru Minstrel.
190	Promocja książki Ewy Rogalewskiej „Getto Białostockie”	Książnica Podlaska, Instytut Pamięci Narodowej	Białystok	Promocja książki, będącej pierwszym całościowym podsumowaniem prac badawczych nad historią białostockiego getta, choć autorka opierała się też na własnych wywiadach z ocalałymi Żydami i ratującymi ich Polakami. W książce problematyka getta została potraktowana bardzo szeroko, obejmując m.in. łączniki między nim, a resztą miasta, opisy sylwetek nazistów, losy uciekinierów i ukrywających ich Polaka, w tym duchownych katolickich.
191	Obchody rocznicy masakry ludności żydowskiej dokonanej w czasie akcji „Erntefest”	Państwowe Muzeum na Majdanku		Obchody rocznicy egzekucji 42 tys. Żydów w obozach w Trawniku, Poniatowej i na Majdanku. W programie: sesja naukowa poświęcona z projekcją filmu z wypowiedziami więźniów Majdanka oraz wspólna modlitwa w miejscu zbrodni, z udziałem kilkudziesięciu uczniów szkół polskich i izraelskich. Wśród osób biorących udział w uczczeniu ofiar masakry Naczelny rabin Polski Michael Schudrich i ambasador Izraela w Polsce, Dawid Peleg. Masakra miała miejsce 3 i 4 listopada 1943 roku, w jej trakcie esesmani starali się zidentyfikować i zamordować wszystkie osoby pochodzenia żydowskiego znajdujące się w obozach dystryktu lubelskiego. Efektem konferencji ma być wydanie przez Państwowe Muzeum na Majdanku pracy naukowej poświęconej tym zdarzeniom.
192	Wizyta izraelskiej młodzieży w Toruniu	Centrały Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli	Toruń	Część programu „Zachować pamięć. Historia dwóch narodów”. Uczestniczyło 120 gości z Izraela. W czasie wizyty, wspólne z uczniami Liceum Ogólnokształcącego nr 5: zwiedzanie kirkiutu i kadiasz za umarych, zwiedzanie Torunia, spotkanie w predałwielami władz miasta, udział w dyskusjach i warsztatach na temat historii Żydów w Polsce i mecz piłki nożnej dwóch drużyn wymieszanych narodowościowo.

193	03.11*	Wręczenie Nagrody Orła Jana Karskiego za rok 2008 przyznanej prof. Bronisławowi Geremekowi	Żydowski Instytut Historyczny	Warszawa	Nagrodę z rąk innych jej laureatów, byłego szefa ŻIH-u prof. Feliksa Tycha i dyrektora Ligi Przeciw Zniesławianiu (ADL) przyjął syn zmarłego, Marcin Geremek. Przyznano ją za „prowadzenie Polski ku Europie” w roku 2008 Orły Karskiego otrzymał też prezydent Izraela, Szimon Peres.
194	04-09 11.	Festiwal Filmów o Tematyce Żydowskiej – szósta edycja		Warszawa	W dwóch kinach pokaz ok. 45 filmów fabularnych i dokumentalnych w dwóch stołecznych kinach. Wśród nich główna atrakcją - zestaw filmów z udziałem Gustawa Holoubka, zmarłego kilka miesięcy wcześniej.
195	04.11.	Odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej Żydom zamordowanym w obozie w Poniatowej	Fundacja „Ars Vivendi”, Artur Podgórski	Poniatowa	Upamiętnienie pamięci ofiar hitlerowskiej akcji „Dożynki”, w czasie której w nocy z 3 na 4 listopada 1943 roku zamordowano ok. 14 tys. Żydów, więźniów największego w Europie obozu pracy przymusowej. Wśród gości m.in. przedstawiciele ambasady Izraela, Niemiec, Austrii i Czech. To czwarte miejsce w mieście upamiętniające zamordowanych w obozie pracy, ale pierwsze w którym wymieniono narodowość ofiar.
196	04.11.	Promocja książki Grzegorza Łubczyka „Henryk Sławik. Zapomniany Bohater Trzech Narodów”			Prezentacja książki dotyczącej człowieka, który załatwiając fałszywe dokumenty uciekinierem z Polski na Węgry uratował ok. 5000 tys. Żydów, w tym ponad setkę dzieci, które ukrywał w stworzonym przez siebie „Sierocińcu Dzieci Polskich Oficerów” w mieście Iac. W czasie spotkania m.in. projekcja filmu dokumentalnego, a w nim wywiady z ocalałymi w ten sposób ludźmi oraz informacje otrzymane od nowych świadków, m.in. współpracownicy i sekretarki Sławika, Stanisławy Plełok.
197	05.11*	Projekt „Zaginiony sąsiad - losy rodzin żydowskich”	Żespoł Szkół Ekonomiczno - Kupieckich, Instytut Yael Vashem, Monika Niedźwiecka, Katarzyna Korsak, Zdzisława Barankiewicz, Milena Pseniczna	Płock	W ramach projektu poszukiwanie przez uczniów informacji o pięciu rodźnach żydowskich, wskazanych przez Jana Przedpeńskiego, autora książki „Żydzi Płoccy. Dzieje i martyrologia 1939 - 1945”. W tym celu min. wizyty w miejskich archiwach i bibliotekach, Muzeum Mazowieckim i Urzędzie Stanu Cywilnego.
198	05.11*	Sprzątanie kirkutu przez młodzież	Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Lauder - Etz Chaim oraz Prywatne Gimnazjum Salezjańskiego	Wrocław	Wspólne sprzątanie alejek i czyszczenie z graffiti muru i Nowego Cmentarza Żydowskiego przy ul. Lotniczej przez młodzież żydowską i katolicką. Przed tymi pracami wysłuchano opowieści o historii nekropolii, którą wygłosił naczelny rabin Wrocławia i Śląska Icchak Rapoport. Przez pewien czas obecny był prezydent Wrocławia, Rafał Dutkiewicz.

199	05.11.	Wręczenie Nagrody im. Jana Karłowicza i Poli Nireńskiej prof. Szymonowi Rudnickiemu	Żydowski Instytut Naukowy z Nowego Jorku	Warszawa	Wyrażenie wdzięczności za jego osiągnięcia w badaniu problematyki stosunków polsko-żydowskich oraz dziejów partii nacjonalistycznych w okresie II Rzeczypospolitej.
200	05.11.	Przedstawienie o życiu swoich dziadków - część projektu „Podążając śladami historii naszych dziadków”	Virko Annus, Claudia Hinterholz, Aneta Fabisiak-Hill	Dywity	Spektakl to efekt pracy pięćdziesiątki młodych Polaków, Estończyków i Niemców, którzy przez kilka miesięcy przeprowadzali wywiady ze swoimi dziadkami o ich losach w okresie wojny, aby na ich podstawie napisać scenariusz. Celem jest ukazanie historii z punktu widzenia ludzi, którzy znajdowali się wówczas po obu stronach barykady. Kilkanaście scenek z okresu wojny zaprezentowanych w Gminnym Ośrodku Kultury wzbudziło wzruszenia widzów. Efekty pracy można częściowo obejrzeć na stronie http://www.ourgrandpas-mikolajewski.blogspot.com/ , gdzie znajdują się też linki do innych stron projektu. W planach książka i płyta DVD.
201	06.11*	Premiera filmu „Wiosna 1941”	Uri Barbash	Łódź, Warszawa, Lublin	Pierwsza w historii produkcja filmowa polsko - izraelska. Fabuła filmu ukazuje tragedię Holocaustu poprzez opis losów jednej rodziny. Zdaniem reżysera, Uri Barbasha, tragedię Holocaustu należy pokazywać „zawsze i wszędzie”. Sceny do filmu kręcono w Łodzi, Nowosolnej, Ksawerowie, Sanoku i Lublinie.
202	06.11.	Wykład prof. Karola Borodzieja „Noc kryształowa”	Centrum Kultury Żydowskiej	Kraków	Wykład dotyczący dziejów pogromu, jakiego hitlerowcy dokonali w nocy 9 na 10 listopada 1938 roku.
203	06.-09.11.	Obchody rocznicy „Nocy Kryształowej”	Bente Kahan	Wrocław	W programie: spektakl Bente Kahan „Wallstrasse 13” o historii mieszkańców wrocławskiej kamienicy przy ul. Włodkowica 13, prezentacja dzieł polskich i niemieckich artystów z projektu „Kryształowe okna”, happening „Rysa” teatru ZAR przy Instytucie im. Gro-towskiego, rozstrzygnięcie konkursu publicystycznego dla licealistów „Ślad dobra” Ostatniego dnia uroczystości w Synagodze Podbiałym Bocianem i Marsz Wzajemnego Szacunku do miejsca na ul. Łąkowej, gdzie naziszi spalili bożnicę trzydzieści lat wcześniej.
204	08.11*	Wystawa „Teatr Żydowski na Dolnym Śląsku w latach 1946-1968”	Muzeum Miejskie Wrocławia, Anna Nowak	Wrocław	Wystawa poświęcona historii teatralnej sceny żydowskiej na Dolnym Śląsku. Założona w roku 1948, składała się z grających w niej aktorów ocalałych z Holocaustu, którzy tuż po wojnie objeżdżali Śląsk autobusem typu „ogórek”. Rok później dzięki wsparciu finansowemu ze zbiorów wrocławskich Żydów otrzymali budynek teatralny, który odebrano im w roku 1968. Na wystawie m.in. projekcja filmu z przekazania budynku teatralnego, zdjęcia ze spektakli, projekty kostiumów i dekoracji, rekonstrukcja gabinetu czelownego artysty Jakuba Rotbauma.
205	08.-09.11.	Odsłonięcie kamienia upamiętniającego spalenie synagogi w czasie „Nocy Kryształowej”	Fundacja Judaica	Zielona Góra	Odsłonięcie kamienia pamiątkowego pod Filharmonią Zielonogórską, w miejscu synagogi spalonej w czasie „Kryształowej Nocy”. Dodatkowo spektakl „Kadis dla Róży” z tekstami Marka Ierucha śpiewanymi przez Iłonę Sojgę.

206	09.11.	Obchody 70 rocznicy „Nocy Kryształowej”	Władze Miasta Gliwice	Gliwice	W programie obchodów: uroczystości przy tablicy pamiątkowej w miejscu spalonej przez nazistów synagogi, przedstawienie fragmentów spektaklu „Pierwsza Polska” Horsta Bienka związanych treściowo z Nocą Kryształową, odsłonięcie wizualizacji fasady zniszczonej bożnicy, wykładka po miejscach związanych z wybitnymi gliwickimi Żydami, koncert zespołu Eliezer Mizrahi.
207	09.11.	Obchody 70 rocznicy „Nocy Kryształowej”	Władze miasta Bytom, Muzeum Górnosląskie	Bytom	Uroczystości upamiętniające wydarzenia bytomskiej „Nocy Kryształowej”, w czasie której naziszi zdemolowali 70 sklepów, aresztowali 370 osób i spalili synagogę znajdującą się przy dzisiejszym Placu Grunwaldzkim, a następnego dnia wywieźli do obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie 145 bytomskich Żydów. W programie: złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą bytomską synagogę, przedstawienie dorobku warsztatów polsko-niemieckich, „Pamięć, odpowiedzialność, przyszłość. Żydzi na Górnym Śląsku. Nauczanie regionalne jako multimedialne doświadczenie” w Muzeum Górnosląskim, wykład prof. Ryszarda Kaczmarka „Noc Kryształowa na Śląsku” oraz debata „Bytom wielokulturowy wczoraj i dziś” z udziałem autorów książki „Ślad przeszłości. Bytom wielokulturowy”: Marcina Hałasia, Przemysława Nadońskiego i Dariusza Walerjańskiego. Jako element towarzyszący, wystawa fotografii Tomasa Szemalikowskiego, „Dom Życia”, ukazująca piękno bydgoskiego kirkutu.
208	09.11.	Obchody 70 rocznicy Nocy Kryształowej	Szczecińska gmina żydowska	Szczecin	Złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą spaloną w czasie pogromu synagogę i przypomnienie o innych tragediach: profanacji kirkutu, zniszczeniu kaplicy cmentarnej oraz zdemolowaniu wielu sklepów. Wśród obecnych konsul honorowy Niemiec w Szczecinie, Bartłomiej Sochański.
209	13.11.	Wieczór autorski Mieczysława Abramowicza - inauguracja cyklu „Gdańsk wielokulturowy – spotkanie z literaturą i kulturą gdańskich mniejszości narodowych”	Gdańska Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	Gdańsk	Spotkanie z gdańskim pisarzem, dziennikarzem, znaną historią gdańskich Żydów i dziejów teatru z tego miasta. Pretekstem będzie jego wydana kilka lat temu książka „Každy przyniósł, co ma najlepszego”.
210	13.11*	Przekazanie medalu 730-lecia Gostynia Arthurowi Schmerlowi	Władze gminy Gostyń	Drezno	Wręczenie przez burmistrza Gostynia, Jerzego Woźniakowskiego medalu pamiątkowego niemieckiemu antyfaszyście, wywodzącemu się z żydowskiej rodziny. Arthur Schmei wielokrotnie uczestniczył w obchodach złażeń z żydami: Gostynia w czasie II wojny światowej, biorąc udział w uroczystościach upamiętniających rozstrzelanie 30 mieszkańców regionu i opowiadając uczniom lokalnych szkół o Zagładzie, której był świadkiem. Doprowadził też do przekazania daru pojednania między narodami polskim i niemieckim - datku gosyńsyan na odbudowę kościoła mariackiego w Dreźnie.
211	13.11*	Spotkanie młodzieży izraelskiej i polskiej	Samuel Blumenfeld, Zespół Szkół w Proszowicach	Proszowice	Wizyta młodzieży ze szkoły w Eiven Jehoda wraz z jednym z nielicznych ocalałych prozowieckich Żydów Samuelem Blumenfeldem. Część tygodniowego objazdu Polski po miejscach martyrologii narodu żydowskiego, ale zorganizowana inaczej: oprócz zwiedzania kirkutu w programie spotkanie z młodzieżą Zespołu Szkół połączone z wystudowaniem opowieści Samuela Blumenfelda. Przed wojną w Proszowicach 40% ludności stanowili Żydzi.

212	14.11*	Wystawa „Zanim nadeszła Zagłada... Pobożenie ludności żydowskiej w Zagłębiu Dąbrowskim w czasie okupacji niemieckiej”	Instytut Pamięci Narodowej, Żydowski Instytut Historyczny, Instytut 'ad Vashem, Muzeum Miejskie w Sosnowcu,	Czeladź	Wystawa złożona z niezmanyanych wcześniej zdjęć i dokumentów ukazujących życie ludności żydowskiej z Będzina, Sosnowca, Dąbrowy Górniczej i Zawiercia od chwili wprowadzenia pierwszych zarządzeń antyżydowskich po likwidację gett.
213	14.11.	Mistrzostwa Zagłębia Dąbrowskiego Gimnazjalistów pod hasłem „Wykopmy rasizm ze stadionów”	Regionalne Forum dla Zagłębia Dolnośląskiego, Stowarzyszenie „Nigdy Więcej”, Kamil Wnuk	Sosnowiec	Zawody sportowe z udziałem ok. 200 gimnazjalistów, z przesłaniem przeciwnym rasizmowi w sporcie i promujące kulturalny doping.
214	14.11.	Uratowanie zabytkowych polichromii żydowskich przez czworo pasjonatów	Karolina Jakowlenko, Piotr Jakowlenko, Paweł Oczkowski, Grzegorz Onysko, Starostwo Powiatu Będzin	Będzin	Wynajęcie przez czwórkę osób prywatnych lokalu, w którym odkryto polichromie prywatnej bożnicy żydowskiej. Pozwoliło to uratować zabytek przez ekipą remontową, którą wynajęli nowi najemcy lokalu. Wcześniej miasto zapewniło lokal poprzednim najemcom, aby gmina żydowska mogła go wynająć, jednak ta ostatnia nie porozumiała się z właścicielem kamienicy co do wysokości czynszu. Czwórka nowych najemców ma w planach ożywienie okolicy m.in. poprzez zamontowanie na okolicznych budynkach przedwojennych szklidów, a inicjatywę zgodziło się wspierać starostwo powiatowe, wynajmując lokal na watszaty szkolne za cenę równowartość czynszu.
215	14.11*	Porządkowanie cmentarza żydowskiego	Władze miasta Pasęk, Gimnazjum nr 1, Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych Wiesław Śmieciński, Barbara Kotcz	Pasęk	Wspólne sprzątanie kirkutu przez młodzież gimnazjalną i pracowników zatrudnionych przez gminę w ramach prac interwencyjnych. Inicjatywa władz miasta, które zaproponowały nauczycielom i uczniom gimnazjum opiekę nad obiektem. W planach budowa utwardzonej i oświetlonej alejki do cmentarza, co pozwoliłoby na udostępnienie nekropolii turystom. W opiece nad kirkutem ma też uczestniczyć Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych. Kirkut liczy ponad sto macew, przed wojną w mieście żyło około stu pięćdziesięciu Żydów.
216	14.11*	Warsztaty o tolerancji i odmienności kulturowej - część programu „Porozmawiajmy - Europejskie debaty o wartościach.”	Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Małgorzata Grytycka	Pasęk	Szkolenie dla młodzieży, którego celem jest przygotowanie do roli organizatorów debat publicznych o tolerancji i wartościach. W ramach projektu dyskuje między innymi uczniami, potem wspólnie ustalenie tematu, rozdzielenie zadań, wystąpienia publiczne. Te ostatnie będą dotyczyły mniejszości narodowych obecnych w regionie obecnie i przeszłości. Trenerkami są aktywistki FODZ.

217	16.11*	„Zapalmy znicze synagogom”	Grupa pewnych Osób, Stowarzyszenie Fabrykancka, Instytut tolerancji, Centrum Badań Żydowskich Uniwersytetu Łódzkiego	Łódź	Spacer szlakiem nieistniejących łódzkich synagog, celem przywrócenia pamięci o tych świątyniach, z których żadna nie została odbudowana. Uczestniczyło w nim ok. 200 osób, które złożyły kwiaty przy tablicach upamiętniających pięć bożnic spalonych przez Niemców. Staraniem Archiwum Państwowego w Łodzi i Wydawnictwa Księży Młyn, pięć archiwalnych zdjęć synagog wydano w formie pocztówek, które każdy uczestnik spaceru mógł kupić.
218	17.11*	Wydanie komiksu o dyskryminacji narysowanego przez dzieci	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży OKNA	Łódź	Komiks składa się z rysunków stworzonych przez uczniów z łódzkich szkół podstawowych. Zawiera on trzydzieści ze stu sześćdziesięciu prac, w których przedstawiono zjawiska takie jak rasizm, antysemityzm i nietolerancję wobec osób chorych, otylejących i ubogich.
219	17 - 18 11.	Konferencja naukowa „Żydzi na Podlasiu”	Instytut Filologii Polskiej Akademii Podlaskiej, Instytut Historii Akademii Podlaskiej, Muzeum Walki i Męczeństwa w Treblice	Siedlce	Konferencja z udziałem naukowców Akademii Podlaskiej, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Uniwersytetu Warszawskiego i Żydowskiego Instytutu Historycznego oraz kilkuset studentów i licealistów. W jej trakcie liczne referaty m.in.: „Zagłada Żydów w Sokolowie Podlaskim” Martyny Rusiniak, „Więź z rodzinnymi stronami Żydów polskich” dr Jolanty Rawickiej-Jurek, „Żydzi w Mińsku Mazowieckim w dwudziestoleciu międzywojennym” mgr Alicji Gonarek i „Żydzi w powiecie siedleckim w okresie międzywojennym Dr Doroty Mączki. W programie także spacer po mieście „Śladami Żydów siedleckich”, a w planach – publikacja treści wystąpień uczestników.
220	18.11*	Wizyta młodzieży żydowskiej w Przemysłu	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Agata Tomaszewska	Przemysł	W trakcie wizyty: zwiedzanie miasta i starego kirkutu wraz z młodzieżą Zespołu Szkół Elektronicznych. Wcześniej uczniowie z Przemysła uczestniczyli w warsztatach poświęconych historii i kulturze żydowskiej. Część projektu „Przywrócić pamięć”.
221	19.11*	Projekt „przez taniec do tolerancji”	Gimnazjum nr 2, Młodzieżowa Rada Miejska, Mirela Chodyko	Wodzisław Śląski	W ramach projektu wizyta 14 uczennic z elitarnego liceum artystycznego w Tel-Awivie i wspólne warsztaty taneczne z młodzieżą z Gimnazjum nr 2 i Młodzieżowej Rady Miejskiej. Wspólna nauka tańców narodowych obu krajów, jak i różnych stylów tanecznych tańca towarzyskiego, prowadzona pod kierunkiem choreografów ze szkoły izraelskiej i animatorów tańca z wodzisławskiego gimnazjum.
222	20.11*	Nadanie rzadkiemu gatunkowi tulipana imienia Ireny Sandlerowej	Anna Kobus, Jan Lighthart	Holandia	Uczennice pamięci Polki, która w czasie II wojny światowej uratowała ok. 2,5 tys. Polskich dzieci przez nadanie jej imienia unikalnemu gatunkowi tulipanów, stworzonemu niedawno przez słynnego holenderskiego hodowcę Jana Lightharta. Po tej decyzji przekazanie ok. 600 cebulek kwiatowych do naszego kraju. Wynik staran Anny Kobus przewodniczącej gminy żydowskiej w Poznaniu, która namówiła tworząc gatunku do upamiętnienia bohaterki Polski. W planach symboliczne włączenie przez hodowcę kwiatów córce Ireny Sandlerowej, Janinie Zgrzeskiej.

223	20.11.	Decyzja rady Gminy Dobrzeń Wielki o wprowadzeniu dwujęzycznych oznakowań miejscowości	gmina Dobrzeń Wielki	Upoważnienie przez radnych zarządu gminy do wystąpienia do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji o zgodę na używanie także niemieckich nazw miejscowości, zgodnie z podziałem administracyjnym sprzed roku 1930. Pomysłodawcą tego wniosku było Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim. W powiecie opolskim tego rodzaju uprawnienia zdobyło wcześniej osiem gmin: Lubniany, Chrząstowice, Jamów Opolski, Turawa, Prószów, Komprachcice i Murów.
224	24.11.	Warsztaty o tematyce żydowskiej – część programu „Przywróćmy pamięć”	Rzeszów	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Publiczne Gimnazjum w Cerkowie, Ośrodek Kultury Miasta i Gminy Sieniawa Zespół Szkół w Strzyżowie
225	24.11.	Wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę przyszłego Centrum Dialogu	Łódź	Uroczystość z udziałem władz miasta i województwa, izraelskiego fundatora oraz młodzieży szkolnej. Planowany interaktywny ośrodek szkoleniowy ma być ukierunkowany na działania służące zachowaniu pamięci o łódzkich Żydach oraz promocji dialogu między różnymi kulturami i narodami. Stanie on w Parku Ocalałych, w którym posadzono ponad 400 drzewek upamiętniających osoby, które przeżyły Holocaust. Większość kosztów jego tworzenia pokryje Mordechai Zisser, izraelski biznesmen z rodziny o łódzkich korzeniach.
226	24.11.	Wręczenie Hannie Krall nagrody Felka	Warszawa	Wyróżnienie za zasługi w tworzeniu polsko-żydowskiego dialogu i upamiętnianiu tradycji tego narodu. Nazwa nagrody pochodzi od imienia założyciela Fundacji Judaica, Feliksa Scharfa.
227	24 - 25 11.	Edycja lubelska festiwalu filmowego „Żydowskie Motywy”	Lublin	W ramach imprezy prezentacja dziesięciu filmów o tematyce żydowskiej, pokazujących m.in. obrzędowość religijną, konflikt palestyński i poszukiwanie przeszłości w Polsce.

228	26.11*	Lokalna edycja programu „Przywróćmy pamięć”		Zespół Szkół Ogólnokształcących i technicznych w Tarnowie, Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Tarnowie, Zespół Szkół nr 2 w Dębicy, Gimnazjum Ryglicach, Gimnazjum w Dąbrowie Tarnowskiej, Jan Parys	Tarnów i okolice	W ramach programu m.in. przejęcie opieki przez młodzież z każdej ze szkół nad przynajmniej jednym nagrobkiem na cmentarzach żydowskich, wydanie gazетки o Żydach tarnowskich. Działania z poprzedniego roku doprowadziły do wydania książki „Wspomnienia ocalone z getta” z opowieściami osób pamiętających likwidację tarnowskiego getta.
229	27.11*	Wręczenie nagrody im. Simona Snopkowskiego uczniom i nauczycielom III Liceum Ogólnokształcącego w Lesznie		Stowarzyszenie na rzecz Promocji Kultury i Tradycji Żydowskiej, III Liceum Ogólnokształcące w Lesznie, Gustaw Walle Schule w Wierzburga	Bawaria	Wręczenie prestiżowego wyróżnienia za udział w projekcie „Ocalić od zapomnienia”, realizowanym w ramach programu Sociates Comenius wspólnie z młodzieżą z Niemiec i Łotwy. Nagroda przyznawana za badania nad kulturą Żydów bawarskich i Holocaustem nosi imię niemieckiego lekarza, który całe życie poświęcił działalności dla pojednania Niemiec - żydowskiego. Wśród uczestników uroczystości m.in. premier Bawarii Horst Seehofer.
230	28.11.	„Żywa Biblioteka”		Collegium Civitas	Opole	Spotkanie z przedstawicielami grup postzeganych negatywnie przez społeczeństwo: niepełnosprawnym, punkiem, Niemcem, osobą wyznania luteranckiego, Romem, gejem i anarchistą. W jego trakcie możliwość „wypożyczenia” takiej osoby na rozmowę i konfrontacji własnych poglądów z rzeczywistością. Inicjatywa zrealizowana wbrew woli wiceprezydenta miasta Arkadiusza Karbowiaka, który obecnie homoseksualisty uznął za „promocję dewiantów” i zabronił użyczenia sali w Miejskim Ośrodku Kultury.
231	29.11*	Decyzja o Gimnazjum nr 19 w Katowicach imienia Henryka Sławika		Uczniowie Gimnazjum nr 19	Katowice	Wybór w głosowaniu uczniów na patrona szkoły osoby, która w czasie II wojny światowej uratowała tysiące polskich Żydów. Henryk Sławik, urodzony w Katowicach dokonał tego w czasie pobytu na Węgrzech, wspólnie z politykiem Josefem Antalem dostarczając im fałszywe dokumenty zaświadczące o przynależności do religii katolickiej. Liczbę ocalonych ludzi ocenia się na 5–14 tys. Wola uczniów to wskazanie dla rady miasta co do wyboru patrona gimnazjum.
232	02 - 04 12.	Prezentacja kultury i tradycji gdańskich mniejszości narodowych		Miejska Biblioteka Publiczna	Gdańsk	W programie dwa spotkania poświęcone kulturze gdańskich Żydów i Niemców. W czasie pierwszego z nich przedstawienie losu gdańskich Żydów w XX przez dr hab. Grzegorza Berendta z Instytutu Historii Uniwersytetu Gdańskiego, który badał losy przedstawicieli tej mniejszości zarówno w okresie istnienia Wolnego Miasta Gdańska, jak i w okresie powojennym. W trakcie drugiego – wykład przewodniczącego związku Mniejszości Niemieckiej w Gdańsku Gerarda Ołtera na temat historii Niemców na Pomorzu po II wojnie światowej.

233	01-02.12.	Sesja naukowa poświęcona tematyce żydowskiej	VII Liceum Ogólnokształcące im. Słowackiego	Warszawa	Seria wykładów dla młodzieży szkolnej, wśród nich m.in. dr Andrzeja Żbikowskiego o dziejach polskich Żydów na tle historii Polski oraz „Ulice getta warszawskiego” dr Jacka Leociaka.
234	02.12*	Debata „Czy mniejszości narodowe stanowią zagrożenie dla kultury polskiej”	Uczniowie III Liceum Ogólnokształcącego	Radom	Debata zorganizowana przez uczniów z udziałem römskiego wójta Bolesława Kwiatkowskiego i córki Małgorzaty, mazowieckiego kuratora oświaty Karola Semika oraz mieszkańców miasta. W jej trakcie dyskusja uczniów podzielonych na dwie grupy – zwolenników i przeciwników tezy o zagrożeniu kultury przez mniejszości – oraz ostra polemika z częścią mieszkańców.
235	03.12.	Wizyta młodzieży z różnych części świata w Auschwitz – Birkenau	Minister Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Europejskie Centrum Solidarności	Oświęcim	Zwiedzanie obozu koncentracyjnego przez blisko dwustu młodych ludzi pochodzących z całego świata, poprzedzone wykładem „Doświadczenia dwóch totalitaryzmów”. Część projektu w ramach którego młodzież z różnych zakątków globu podróżowała po Polsce, spotykając się z politykami różnych krajów oraz Laureatem Pokojowej Nagrody Nobla, Lechem Wałęsą.
236	03.12.	Promocja książki Tomasza Pietrasiewicza „Brama Grodzka – Księga Pamięci”	Ośrodek „Brama Grodzka”, Paweł Prochnik	Lublin	Książka stanowi podsumowanie ośmiolatego cyklu projektów, w czasie którego artysta zrealizował szereg misteriów „Jedna Złemia – Dwie Świątynie”, „Dzień Pięciu Modlitw”, „Misterium Druku i Papieru”, „Misterium Ulicy Szerokiej”, „Misterium „Pamięć Miejsca”, „Misterium Pamięć Świata” „Pamięć Sprawiedliwych”. Ich celem było przypomnienie historii żydowskich mieszkańców miasta.
237	03.12.	Spotkanie z Andrzejem Bartem, autorem książki „Karą będzie zapamiętać”	Polski Ośrodek Kultury	Łódź	Spotkanie z autorem książki, na której kartach zainscenizowano proces przeciwko Chaimowi Rumkowskiemu, przewodniczącemu Judenratu w łódzkim getcie.
238	04.12.	Projekcja filmu „Rabin Ohad”	Centrum Myśli Jana Pawła II, Beata Pierkowska	Warszawa	Projekcja filmu przedstawiającego postać rabina prowadzącego na terenie obozu Auschwitz – Birkenau coroczne medytacje Polskiej Wspólnoty Pokoju, znanego z pozabawionego dogmatyzmu myślenia o Holocaustie i jednocześnie zwolennika rozpoczęcia dialogu żydowsko – palestyńskiego. Wśród uczestników dyskusji po projekcji filmu m.in. reżyser filmu Michał Bukojemski i Burt E. Schuman, naczelny rabin Beit Warszawa. Organizator wydarzenia to instytucja katolicka.
239	05.12*	Konferencja przedstawiąca działania programu INDEX	Instytut Studiów Strategicznych, Instytut Pamięci Narodowej, Państwowe Muzeum Auschwitz – Birkenau i Yad Vashem	Kraków	Spotkanie przedstawiające projekt, w ramach którego wyszukiwane i gromadzone są informacje dotyczące Polaków represjonowanych za pomoc Żydom w okresie okupacji. Jego celem jest upamiętnienie tych osób i oszacowanie, jaka była skala pomocy oraz represji. Do czasu konferencji zebrano dane dotyczące ok. 550 przypadków stosowania represji za pomoc ludności żydowskiej, do weryfikacji pozostało jeszcze 1500–2000 nazwisk. W planach m.in. publikacja biogramów torturowanych i mordowanych Polaków.

			Muzeum Auschwitz - Birkenau, Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitzu i Holokauście, Stowarzyszenie Centrum Polsko - Niemieckie, Goethe Institut		Oświęcim	Osiem godzin zajęć dydaktycznych skierowanych do nauczycieli z całej Polski, poprowadzonych przez pracowników naukowych i dydaktycznych Muzeum oraz Izabel Ezenbach z Centrum Badań Antysemityzmu Uniwersytetu Technicznego w Berlinie. Dodatkowo, przekazanie uczestnikom komplektów materiałów dydaktycznych.
240	06.12.	Konferencja na temat nauczania o Zagładzie i antysemityzmie				
241	06.12*	Publikacja książki Hanny Krall „Portret z kuli w szczęście i inne opowiadania”	Hanna Krall, Polityka SP	Warszawa		W książce zawarto szereg opowieści o losach Polaków, Żydów i Niemców w czasie II wojny światowej. Tragizmowi zdarzeń z okresu Zagłady towarzyszą postaci i obrazów, co sprawia, że ofiary i oprawcy stają się osobami znanymi z przyzwyczajeni i zyciorysów. Opowiadania przekraczają ramy literatury faktu, stając się częścią literatury faktu
242	06.12.	Wieczór żydowski	Muzeum Etnograficzne	Toruń		W ramach imprezy: koncert tradycyjnych pieśni w wykonaniu Julii Makosz z zespołem, gawęda o żydowskich świętach Anny Jodtowiec - Dziedzic ze Starej Synagogi z Krakowa, prezentacja scenki chanukowej przez młodzież gimnazjum i liceum akademickiego, wystawa „Shalom” oraz degustacja potrawy kugel przygotowanej przez młodzież ze szkoły gastronomicznej.
243	08.12*	Przekazanie kirktutu Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich. Oferta opieki nad nekropolią ze strony osób niepełnosprawnych.	Władze Gorzowa Wielkopolskiego, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich Stowarzyszenie „Wolontariat Gorzowski”, Wiesław Antosz	Gorzów Wielkopolski		Wynik długotrwałych negocjacji władz lokalnych ze społecznością żydowską, w czasie których wyniki problem otaczających dzisiejszy kirktut pobliskich terenów także będących miejscem pochówku ludności żydowskiej, użytkowanych na boisko szkolne i drogi. W wyniku ugody kirktut trafił w ręce gminy żydowskiej, a tereny przylegające pozostały w rękach miasta, które jednak zobowiązało się do konsultowania wszystkich planowanych tam prac terenowych czy działań inwestycyjnych. Działający w ramach stowarzyszenia niepełnosprawni to osoby opiekujące się już grobami pacjentów szpitala psychiatrycznego oraz cmentarzem wojennym.
244	08.12.	Otwarcie wystawy „Śladami judaistów”	Klasa II f z Liceum Ogólnokształcącego, Jolanta Manthey, Jarosław Zawada	Gdańsk		Wernisaż wystawy organizowanej przez uczniów, prezentującej przedmioty i fotografie związane z religią i kulturą żydowską, m.in. menory, świecznik Chanukowy i zdjęcia dawnej gdańskiej Wielkiej Synagogi. Wśród gości otwarcia Michał Sameł, przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Gdańsku, która wypożyczyła niemal wszystkie prezentowane eksponaty.. W planach na przyszłość: wystawienie spektaklu „Ósma świętka” na podstawie opowiadania Mieczysława Abramowicza w reżyserii uczennicy Anny Adamczyk i organizacja Festiwalu Filmów Żydowskich.
245	10.12*	Akcja „Uderz folką w rasizm” - część projektu „Przestzeń miasta”	„Młode Centrum”, „Młody Wrocław”	Wrocław		Działanie polegające na tworzeniu dokumentacji fotograficznej rasistowskich napisów i rysunków. Zdjęcia tego rodzaju można, na stronie internetowej www.przestzenmiasta.pl (której administratorzy zawiadamiają strażę miejskie w całym kraju, doprowadzając do interwencji tych ostatnich u administratorów budynków.

246	10.12.	Prezentacja odrestaurowanych ośmiu maczew na Cmentarzu Żydowskim	Warszawska Gmina Żydowska, Konserwator Zabytków m. st. Warszawy, Spoleczny Komitet Opieki nad Cmentarzami Żydowskiej, i Zabytkami Kultury Jan Jagielski.	Warszawa	Odnowa ośmiu XIX wiecznych maczew, pierwsza od lat na stoletcznym kirkucie przy ul. Okopowej. W jej ramach odrestaurowano m.in. grobowiec bankiera i kupca Jakuba Epsteinera oraz kupca Judy Lejby Salingerera. Koszt renowacji to 272 tys. złotych.
247	13.12*	Polsko - niemieckie młodzieżowe warsztaty historyczne	Muzeum Powstania Warszawskiego Jutta Wedmann	Berlin	Spotkanie dwunastki Polaków oraz pracującej w Muzeum Powstania Warszawskiego Niemki z berlińskimi studentami. Wszyscy oni wspólnie pracują nad publikacją, której celem jest porównanie polskiego i niemieckiego spojrzenia na historię. Pomysł takiej książki, powstał, gdy pracująca w Muzeum Powstania Warszawskiego studentka z Konstancji zorientowała się, że treść ekspozycji jest dla Niemców słabo czytelna. W programie m.in. warsztaty historyczne i dyskusje o sposobie pokazywania historii w obu krajach oraz zwiedzanie berlińskiego Muzeum Żydowskiego.
248	14.12.	Uroczystość, Przypomnienie i wracanie pamięci. Polakom ratującym Żydów w czasie Zagłady	Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński	Warszawa	Uroczystość wręczenia odznaczeń dwojce Polaków wspierających Żydów w okresie okupacji, Jadwidze Gawrych z Wólki Czarnińskiej i Januszowi Urzykowskiemu z Sulejówka. Wyróżnienia w Sali Teatru Narodowego wręczała m.in. Maria Kaczyńska. Rodzina Jadwigi Gawrych ukrywała pięcioro Żydów, a na posesji Tomasza Urzykowskiego przez osiem miesięcy przebywały dwie osoby tej narodowości. Ojciec Jadwigi Gawrych za swoją odwagę został rozstrzelany przez Niemców.
249	14.12.	Debaty, Uczynić (o) wielokulturowość	Fundacja Uniwersytetu w Białymstoku, Instytut Socjologii	Białystok	Debaty o charakterze otwartym z udziałem Katarzyny Szkop-Rutkowskiej autorki książki „Próba dialogu. Polacy i Żydzi w międzywojennym Białymstoku” i inicjatorce projektu „Złota macewa”, Anny Kłozy – polonistki i koordynatora projektów Centrum Edukacji Obywatelskiej, Katarzyny Potoniec – pedagoga i koordynatora działań na rzecz dzieci uchodźców czeszczyńskich, Małgorzaty Rusiłowicz – polonistki i absolwentki Letniej Szkoły Holokaustu w Krakowie oraz Tomasza Kasprzaka – badacza uwarunkowań edukacji wielokulturowej w polskim systemie szkolnictwa z wydziału Ministerstwa Edukacji Narodowej.
250	15.12.	Podpisanie aktu notarialnego sprzedaży Skarbowi Państwa terenu byłego kirkutu w celu przekazania go gminie żydowskiej	Władze Rzeczypospolitej Polskiej	Leńów	Uroczystość wręczenia sześciolletni proces negocjacji dotyczących terenów dawnej nekropolii żydowskiej, na którym usytuowano oheł wielkiej postaci chasydyzmu – cadyka Dawida Biedermana. Prawo wiczyście należącego dotychczas do gminnej spółdzielni „Samopomoc Chlopska” zostało sprzedane Skarbowi Państwa, co stanowi wstęp do spełnienia postulatów środowisk żydowskich. W rozwiązanie sprawy zaangażowani byli m.in. prezydent i premier, a na uroczystości oprócz wójta gminy Leńów Jerzego Szydłowskiego pojawili się także m.in. obecny wicewojewoda śląski Stanisław Dąbrowa, były wicewojewoda Artur Warocha, przedstawiciel Fundacji Chasydów rabin Nathan Prager i przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Katowicach Włodzimierz Kac.

251	18.12*	Koniec remontu fabryki należącej do Oskara Schindlera	Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Michał Niezabitowski	Kraków	Zakończenie prac modernizacyjnych dawnej Fabryki Naczyn Emaliowanych przy ul. Lipowej 4, które przystosowały budynek do umieszczenia w nim oddziału Muzeum Historycznego Miasta Krakowa poświęconego dziejom miasta w okresie II wojny światowej. Około 10% planowanych ekspozycji ma prezentować postać niemieckiego przemysłowca, który uratował ok. 1200 Żydów zatrudnionych w jego zakładach, wykorzystując swoje umiejętności negocjacyjne i dając łapówki. Uzyskana powierzchnia ma ok. 2 tys. metrów kwadratowych, koszt remontu wyniósł niemal 10 milionów złotych.
252	19.12*	Wpisanie gminy Gołnice do rejestru gmin o dwujęzycznych nazwach miejscowości	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Warszawa	Wpis umożliwił używanie na terenie miejscowości ich nazw także w językach mniejszości narodowych. Pierwszą wsią, która skorzysta z tego prawa będzie Bielanka, która zostanie oznakowana także nazwą w języku lemkowskim.
253	19.12*	Otwarcie Izby Pamięci Łowickich Żydów – część projektu „Patriotyzm Jutra”	Władze miasta Łowicz, Narodowe Centrum Kultury, Krzysztof Jan Kaliński	Łowicz	Utworzenie w jednej z sal w Muzeum Łowickim ekspozycji pamiątek po liczącej w okresie międzywojennym ok. 4300 osób społeczności żydowskiej. Wśród eksponatów zdjęcia dawnych mieszkańców Łowicza i przedmioty przyniesione przez mieszkańców po apelu władz miasta, a także resztki pomnika wdzięczności i przyjaźni polsko-żydowskiego z macew żydowskiego cmentarza w roku 1947.
254	21.12*	Projekt „Żyłimy razem przez wieki, czyli Żydzi Polacy w międzywojennym Białymstoku”	Anna Kłosa Fundacja im. Stefana Batorego, Fundacja Żydowskiego Życia i Kultury im. Jada Taubego	Białystok	Trzymiesięczny bezpłatny kurs poświęcony historii, obyczajom i kulturze białostockich Żydów. W jego trakcie 22 nauczycieli ze szkół podstawowych, gimnazjów i liceów Białegostoku, Wasilkowa, Choroczki i Supraśla uczestniczyło w wykładach i warsztatach plastycznych, a także poznawało walory dydaktyczne Szlaku Dziedzictwa Żydowskiego. Efektem projektu ma być wykorzystanie przez pedagogów nabytych wiedzy i umiejętności w nauczaniu dzieci i młodzieży – w planach m.in. prezentacja działań kursantów, którym mogą być przybliżające tematykę żydowskiego dziedzictwa na Podlasiu wystawy fotograficzne, filmy, prace plastyczne, konkursy czy wyściszki.
255	22.12*	Decyzja o budowie pomnika pamięci radomskich Żydów.	Władze Radomia, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Centralny Zarząd Służby Więziennej	Radom	Pomnik ma powstać na cmentarzu żydowskim przy ul. Towarowej. Pomysł zrodził się pięć lat wcześniej w radomskim magistracie, ale nie został zrealizowany. Teraz zaakceptowano projekt architektoniczny autorstwa Jaceusza Derlatki, który zakłada, że będzie on miał postać żelbetonowego półkolistego muru o wymiarach ok. 10 na 4 metry, przy którym zostaną umieszczone autentyczne macewy wykopane na terenie Radomia. Odstonięcie pomnika przewidziano na rok 2009. W pracach przygotowawczych mają uczestniczyć pensjonariusze zakładów karnych, a koszty ma pokryć Izrael

	Uchonorowanie tytułem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” dziewięciorga Polaków: Cecylii Roszak, Stefalii Bednarskiej, Teofilii Kic, Heleny Frydrych, Marii Gałęziewskiej, Stanisława Siłzewskiego, Tadeusza Pitza i oraz Zofii i Jana Topińskich	Instytut Vaď Vashem	Kraków	Wzięcie medali i dyplomów rodzinom i reprezentantom osób ratujących Żydów w okresie II wojny światowej, spośród których jedynie licząca sobie sto lat mniszka z zakonu dominikanów Cecylia Roszak dożyła tego momentu. Większość z nich przechowywała osoby pochodzenia żydowskiego w swoim miejscu zamieszkania, wyjątek stanowiło małżeństwo Topińskich, które pomagało załatwiając fałszywe dokumenty i miejsca ukrycia..
256				
257	Zakończenie generalnego remontu Synagogi Nożyków	Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie, Stołeczny Konserwator Zabytków	Warszawa	Koniec gruntownego remontu jedynej czynnej dziś stołecznej bożnicy żydowskiej. Powstała w latach 1898 – 1902 Synagoga im. Ryfki i Zalmana Nożyków została odnowiona zarówno od strony zewnętrznej jak i wewnątrz, odzyskując pierwotne kolory elewacji: żółty i kanaanowy. Koszt remontu wyniósł 1,2 miliona złotych, z czego 750 tys. złotych pokrył stołeczny konserwator zabytków, a resztę – Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie. Od poprzedniego poważnego remontu budynku minęło ćwierć wieku.
258	Objęcie ochroną konserwatorską żydowskiej budowli na Kazimierzu	Stowarzyszenie „Przyjazny Kazimierz”, Wojewódzki Konserwator Zabytków w Krakowie	Kraków	Uznanie za zabytek populiarnego okrągłaka na pl. Nowym. Pochodzący z początku XIX wieku budynek służył jako hala targowa, jedynie w latach 1927-1939 znajdowała się tu rytualna rzeźnia drobiu. Opieka konserwatorska uchroniła go przed możliwością nieprzemyslanej budowy ze strony prywatnej spółki władającej obiektem. Wniosek o pisanie do rejestru zabytków złożony Stowarzyszenie Przyjazny Kazimierz.

T* Daty oznaczone gwiazdką dotyczą dat publikacji w prasie

Lokalne inicjatywy na rzecz tolerancji w Polsce

na podstawie monitoringu prasy w **2009** roku

Lp.	Kiedy?	Co?	Kto?	Gdzie?	Opis	tematyka
1	05.01.	Książka „Żydzi w Fordonie”	Fundacja Kultury Yakiza	Bydgoszcz	Zbiór tekstów różnych autorów na temat historii żydowskiej społeczności zamieszkującej Fordon (obecnie dzielnice Bydgoszczy). Książka skupia się na dziejach społeczności, zabytkach kultury materialnej, wynikach badań archeologicznych, archiwalistycznych, dendrologicznych. Lekko napisana publikacja popularyzacyjna.	Historia Żydów
2	06.01	Otwarcie Izby Pamięci Łowickich Żydów	Muzeum w Łowiczu	Łowicz	W Muzeum w Łowiczu otwarto Izbę Pamięci poświęconą łowickim Żydom. Miejska biblioteka zorganizowała konkurs literacki wśród mieszkańców. Wygrała praca Jana Gzuli z Kieremzi pt. „Społeczność żydowska na ziemi łowickiej”	Historia Żydów
3	08.01.	Internetowe filmy/prezentacje o historii lokalnej	Tomasz Wiśniewski	Białystok	Dziennikarz, kolekcjoner i pasjonat historii zamieszcza na portalu YouTube mikroprezentacje historyczne na temat Białegostoku i regionu. Wykorzystuje w tym celu stare pocztówki, zdjęcia oraz archiwalne filmy. Jeden z nich, o żydowskim cmentarzu przy ul. Wschodniej, pochodzi prawdopodobnie z 1938 roku. Do tej pory autor zamieścił w sieci 17 prezentacji. Można je obejrzeć pod adresem http://pl.youtube.com/user/bagnowka7	Historia wielokulturowości
4	09.01.	Wystawa „Jesteśmy”	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów, Oddział Lublin	Lublin	Wystawa dokumentuje życie Żydów lubelskich od końca wojny do dziś. Składają się na nią fotografie i dokumenty urzędowe. Ekspozycja prezentowana jest Izbie Pamięci Żydów.	Żydzi polscy dziś
5	09.01.	Książka „Po niemiecku w Ostrowie”	Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego	Ostrow Wielkopolski	Antologia prezentuje fragmenty książek, broszur i listów dziewięciu autorów związanych z Ostrowem. Wszystkie zostały pierwotnie napisane w języku niemieckim. Z książki można się dowiedzieć m.in. o dziejach gminy żydowskiej w Ostrowie, wydarzeniach Wrośny Ludów, czy też historii powstania Królewskiego Gimnazjum Katolickiego. Wspomniani autorzy to m.in. Edmund Klinkowski, Edzard Schaper, Aron Freimann, Eliza Radziwiłłówna.	Historia wielokulturowości
6	10.01.	Polsko - izraelski projekt upamiętnienia reny Senderowej	Muzeum Historii Żydów Polskich, Izraelska Orkiestra Symfoniczna	Polska, Izrael	W akcji pisania listów do reny Sender wzięło udział 2,5 tysiąca uczniów z Polski i Izraela. Listy umieszczone w glinianych dzbanach mających stanowić podstawę pomnika upamiętniającego reny Senderową. Orkiestra wykonała po raz pierwszy utwór dedykowany Senderowej. Przedtem młodzi Izraelczycy poznali historię jej życia i spotkali się ze świadkami zdarzeń, w których brała udział. Częścią projektu jest również portal „36 Sprawiedliwych”. Nad akcją patronat objęli prezydenci Polski i Izraela.	Edukacja o Holocaustie
7	11.01.	Internetowa baza danych nt. dochodzeń w sprawie zbrodni dokonanych na Żydach w czasie II wojny światowej	Instytut Pamięci Narodowej	Polska	W ramach projektu „Żydzi w Polsce” IPN uruchamia bazę danych dostępną online zawierającą informacje na temat śledztw, jakie po wojnie toczyły się w sprawie zbrodni dokonanych na Żydach w latach 1939-1945.	Holocaust

8	12.01.	Obchody upamiętniające tragedię Romów i Sinti. Rocznicą likwidacji tzw. Obozu Cygańskiego	Władze Miasta Łodzi	Łódź	Odprowadzono uroczystą Mszę św. z udziałem delegacji romskich, Żydowskiej Gminy Wyznaniowej, władz miasta i mieszkańców Łodzi. Złożono kwiaty pod budynkiem dawnej kuchni będącej częścią ówczesnego obozu. Budynek ten ma zostać objęty ochroną.	Zagłada Romów w łódzkim getcie
9	13.01.	Komiks pt. „Kompot”	Instytut Adama Mickiewicza	Polska, Izrael	Polscy i izraelscy artyści stworzyli wspólną antologię komiksową pod hasłem przełamywania stereotypów. Projekt zakładał wzajemne wizyty i warsztaty w Polsce i Izraelu.	Dialog międzykulturowy
10	14.01.	Wystawa „Stella Muller – Utratowani przez Schindlera”	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Stradomskie Centrum Dialogu	Kraków	Wystawa prezentuje pojedyncze losy ludzi uratowanych przez Schindlera. Powstała dzięki wieloletnim poszukiwaniom i nawiązaniu kontaktu z ocalałymi przez autora i pomysłodawcę wystawy, prof. Aleksandra Skotnickiego. Najwięcej miejsca poświęcono pamiętkom udostępnionym przez Stellę Muller, autorkę książki „Oczami dziecka – dziewczynka z listy Schindlera”.	Holocaust
11	15.01.	Otwarcie wystawy „Żydzi w Polsce – swoi czy obcy?”	Gminny Ośrodek Kultury w Jerzmanowicach	Jerzmanowice	Zaangazowany wcześniej w liczne projekty edukacyjne przedstawiciele Gminnego Ośrodka Kultury oraz Gimnazjum w Jerzmanowicach sprowadzili z Krakowa wystawę powstałą w Domu Kultury Podgórze. Wystawa będzie wykorzystywana przez nauczycieli podczas zajęć z przedmiotów humanistycznych. Odwiedzi jeszcze pięć innych gimnazjów w Polsce.	Historia Żydów
12	15.01	Odczyny 95. Świątowego Dnia Migranta i Uchodźcy w Kościele Katolickim	Centrum Duszpasterstwa Młodzieży Archidiecezji Lubelskiej, Centrum Wolontariatu w Lublinie	Lublin	Na Lubelszczyźnie, gdzie jest najwięcej ośrodków dla uchodźców, działa młodzieżowy wolontariat, który przy wsparciu Centrum Duszpasterstwa pomaga migrantom w adaptacji. Z okazji obchodów w Kościele Świętego Ducha wystąpił dziesięciu czczeniński zespół artystyczny. Po mszy, wolontariusze rozdawali ulotki z orędziem papieża Benedykta VI pt. „Święty Paweł migrant Apostoł narodów”.	Edukacja o uchodźcach i migrantach/ pomoc socjalna

13	8-18 01	Obchody XII Dnia Judaizmu w Kościele Katolickim	Wysza Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa, Stowarzyszenie Coexist, Referat ds. dialogu międzyreligijnego Archidiecezji Poznańskiej	Poznań	<p>Pokaz francusko - polskiego filmu „Świata Domu” Zenony Cyplik. Otwarcie wystawy malarstwa i grafiki „Ziemia i Światło” Avivy Blum. Koncert Jaromira Irafankowskiego i tria „Laklaman” pt. Kugiel. Ponadto, uroczyste wniesienie Tory do budynku gminy żydowskiej przez naczelnego rabina Polski., wręczenie medalu „Sprawiedliwy wśród narodów świata”, koncert symfoniczny izraelskiej orkiestry dedykowany Irenie Sendlerowej.</p> <p>W Klubie Inteligencji Katolickiej wykład Lucii Faltin z Uniwersytetu Cambridge nt. stosunków chrześcijańsko - żydowskich. W auli „Bobolanum” sesja naukowa poświęcona modlitwie. W auli klasztoru dominikanów pokaz filmów żydowskich reżyserów (dwa z 1939 roku i jeden współczesny) . W domu Arcybiskupów Warszawskich wspólna modlitwa arp. Kazimierza Nycza, arp. Henryka Hausera i naczelnego rabina Polski Michaela Schudritza. Główne obchody w sobotę: liturgia słowa w kościele Wszystkich Świętych, po niej spotkanie w synagodze Nożyków na zakończenie szabatu. W niedzielę dzień otwarty w synagodze. Przewodnik opowiada o żydowskiej liturgii. Do obchodów mogą dołączyć poszczególne parafie - na ten dzień przygotowano specjalną liturgię i zalecenia do homilii.</p> <p>Wspólna modlitwa w synagodze Tempel na Kazimierzu z udziałem metropolity krakowskiego i rabina Krakowa.</p> <p>Gościem Dnia Judaizmu był Marek Halter, francuski pisarz i malarz pochodzenia żydowskiego urodzony w Warszawie. W trakcie wizyty wygłosił wykład na temat Holocaustu. Podczas pobytu w Polsce oddał hold ofiarom Treblinkii i pogromu kieleckiego.</p>
----	------------	---	--	--------	---

14	20.01.	Konferencja naukowa	Towarzystwo Miłośników Ziemi Makowskiej, 10 im. M.C. – Skłodowskiej	Maków Mazowiecki	W konferencji poświęconej historii makowskich Żydów wzięli udział twórcy filmu „Jedno miasto, dwie kultury”. W projekt filmowy zaangażowała się miejscowa młodzież pracując nad zapisem wspomnień relacji polsko – żydowskich. Uczniowie Zespołu Szkół nr 2 zaprezentowali z kolei opracowane przez siebie: „Księgę Żydów Makowa”, „Przewodnik po gminie żydowskiej” oraz album „Maków Mazowiecki i jego mieszkańcy”. Uczniowie makowskiego liceum przedstawili film o społeczności żydowskiej zamieszkującej Krasnosielc oraz prezentację multimedialną „Maków – ulice Grabowia”, a także folder obrazujący wielokulturowość Makowa.	Historia Żydów
15	22.01.	Dotacja dla organizacji mniejszościowych	MSWiA	Polska	Istnieje możliwość uzyskania przez organizację mniejszości narodowych w Polsce dotacji na podtrzymanie tożsamości kulturowej, etnicznej oraz zachowanie języka regionalnego. Większość wniosków nie spełnia jednak wymogów formalnym. W związku z tym MSWiA zapowieda wprowadzenie programu edukacji i współpracy z w/w organizacjami.	Wsparcie instytucjonalne, szkolenie
16	22.01	Debata „Tacy sami a ściana między nami”	Instytut Pedagogiki Specjalnej Uniwersytetu Szczecińskiego	Szczecin	Konferencja poświęcona mniejszościom etnicznym oraz przybliżenia ich środowisk mieszkaniom miasta.	Historia mniejszości etnicznych / Dialog międzykulturowy
17	23.01.	Film „Miasto szczęśliwych ludzi”	Liceum im. Konarskiego w Oświęcimiu, Centrum Żydowskie w Oświęcimiu	Oświęcim	Oświęcimscy uczniowie i nauczyciele stworzyli film dokumentalny poświęcony dziejom przedwojennej żydowskiej społeczności Oświęcimia.	Historia Żydów
18	23.01.	Wystawa fotografii „Nie-winne oko nie istnieje”	Galeria „Atlas Sztuki”	Łódź	Wojciech Wilczyk przez kilka lat fotografował dawne synagogi i to, co dziś się z nimi dzieje. Na 307 sfotografowanych obiektów tylko niewielka część z nich została poddana renowacji. Reszta pełni rolę pubów, sklepów, banków, magazynów itp. Zdjęcia zostały zamieszczone w 700-stronicowym albumie wydanym przez Atlas Sztuki i Halart.	Historia Żydów

	19	27.01.	Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu	Kancelaria prezydenta	Warszawa	<p>Tegoroczne obchody dedykowane były Sprawiedliwym wśród narodów świata. Z tej okazji pod pomnikiem Bohaterów Getta zebrali się potomkowie uratowanych, sprawiedliwi i warszawiacy. Wspomnienia sprawiedliwych czytali znani aktorzy, m.in. Daniel Olbrychski.</p> <p>Z okazji Dnia Pamięci ulicami Warszawy jeździł zabytkowy pusty tramwaj oznaczony gwiazdą Dawida.</p> <p>Tradycyjnie kontynuowana była akcja „Plomien pamięci” – o godz. 18.00. w wielu warszawskich oknach zapalają się świece.</p> <p>W tym roku do akcji „Plomien pamięci” przyłączył się ap. Józef Żyćński apelując jednocześnie do wiernych swej diecezji do udział w akcji.</p> <p>Odbyła się uroczystość ku czci ofiar Holocaustu...módlmy się za wszystkich ludzi złe woli” cyfrował słowa anonimowej ofiary Holocaustu przewodniczący stowarzyszenia Stanisław Białek.</p> <p>W tym roku Rzeszów dołączył do obchodów Dnia Pamięci. W programie znalazły się: wystawa „Portret rodziny Tannenbaumów – rzeszowskich filantropów”, recital pieśni jidysz, debata „Doświadczeni Holocaustem” i nabożeństwo. Gościem obchodów był uratowany z Holocaustu Shlomo Wolkowicz, który na spotkaniach z młodzieżą opowiadał o swych tragicznych losach.</p> <p>Debata „Pamiętamy, rozmawiamy, działamy, Holocaust w świadomości młodzieży”</p>
				Fundacja Szalom	Warszawa	
				Inicjatywa metropolity lubelskiego	Lublin	
				Stowarzyszenie im. Jana Karskiego	Kielce	Holocaust
				Władze Rzeszowa	Rzeszów	
				Polskie Towarzystwo Historyczne, Wyższa Szkoła Biznesu w Gorzowie, 110 w Gorzowie, LO im. Ireny Sendlerowej w Skwierzynie	Gorzów Wielkopolski	

20	27.01.	Konkurs fotograficzny i wystawa „Śladami Judaizmu”	Młodzieżowy Dom Kultury w Częstochowie	Częstochowa	Rozstrzygnięty został międzynarodowy konkurs fotograficzny, w którym nagrodzono sześciu autorów. Komisja zakwalifikowała 40 prac na wystawę pokonkursową. Prace pochodzą z Argentyny, Chin, Rumunii i Polski. Dom Kultury współpracował przy konkursie z Urzędem Miasta Częstochowy i Fundacją na Rzecz Promocji Sztuki Polski ARGO.	Historia Żydów
21	29.01.	Projekt edukacyjny „Dzieci jednego Boga”	Polska Rada Chrześcijańskich Żydów, Fundacja Czterech Wyznań	Wrocław	Zakończył się roczny projekt, który polegał na nauce i zabawie z przedstawicielami czterech wyznań w Dzielnicy Wzajemnego Szacunku. Do warsztatów przybliżających judaizm, prawosławie, katolicyzm i luteranizm zaproszono dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjów z całej Polski. Dorosli brali udział w warsztatach „Śpiewaj z rabinem, pastorem, księdzem”.	Dialog międzyreligijny/ edukacja międzykulturowa
22	30.01.	Rodzina Niedziela	Muzeum Galicja	Kraków	W ramach stałego cyklu poświęconego kulturze żydowskiej odbyło się spotkanie na temat tradycji weselnych. Impreza była skierowana do wszystkich: od malutkich dzieci po ich rodziców.	Kultura Żydów/edukacja
23	26.01.	Powołanie Bady Organizacji Mniejszości Narodowych	Towarzystwo Greków Pomorza Zachodniego, zachodniopomorskie oddziały: Towarzystwa Litwinów w Polsce, Towarzystwa Społeczno - Kulturalnego Mniejszości Niemieckiej, Towarzystwa Społeczno - Kulturalnego Żydów w Polsce i Związku Ukraińców w Polsce	Szczecin	Celem porozumienia jest chęć wspólnego działania na rzecz wzbogacania form życia społecznego i kulturalnego w Szczecinie, krzewienie tolerancji i przesywyczenie uprzedzeń narodowościowych. Pierwszym przewodniczącym został szef Związku Ukraińców. Po upływie rocznej kadencji przewodnictwo obejmie przedstawiciel innej mniejszości.	Współpraca przedstawicieli mniejszości etnicznych i narodowych
24	30.01.	Konkurs dla młodzieży „Gwiazda Dawida w smaragdzie Europy” Pokaz filmu „Po-lin. Okrucy pamięci”	Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” Białostocki Ośrodek Kultury	Katowice	W konkursie mogą wziąć udział uczniowie gimnazjum lub szkół ponadgimnazjalnych. Do wyboru jest 10 tematów związanych z poszukiwaniem śladów Żydów we własnym otoczeniu, w regionalnej sztuce, wspomnieniach swoich rodziców. Odbył się pierwszy białostocki pokaz dokumentalnego filmu Jolanty Dyewskiej. Po projekcji widzowie mogli spotkać się z reżyserką.	Historia Żydów/edukacja
26	07.02.	Plan zorganizowania żydowskiego domu modlitwy	Gmina Żydowska i dyrekcja Szpitala Wojskowego	Warszawa	Na terenie szpitala na Woli planuje się zorganizowanie żydowskiego domu modlitwy, co byłoby nawiązaniem do przedwojennych tradycji tego miejsca.	Historia Żydów
27	11.02.	Otwarcie wystawy „Roma - historia i kultura”	Muzeum Miejskie w Jychach	Jychy	Wystawa, wyprodukowana ze zbiorów Muzeum Etnograficznego w Tarnowie, pokazuje obrazy z życia polskich Romów, a także ich wyroby rzemieślnicze, stroje, itp. Wernisazowi wystawy towarzyszył koncert tradycyjnych pieśni cygańskich.	Życie religijne współczesnej mniejszości żydowskiej Historia Romów

28	12.02.	Konkurs architektoniczny na upamiętnienie lubelskiego Umschlagplatzu	Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN	Lublin	Władze Lublina wraz z Ośrodkiem Brama Grodzka ogłosili międzynarodowy konkurs dla architektów na projekt instalacji upamiętniającej lubelski Umschlagplatz.	Pamięć o Holocaustcie
29	13.02.	Upamiętnienie pomordowanych Żydów ze Stoczki Łukowskiego	Gimnazjum w Stoczce Łukowskiej	Stoczek Łukowski	Uczniowie gimnazjum i przedstawiciele miejscowych władz zapalili znicze w lapidarium upamiętniającym dawny cmentarz żydowski. W uroczystościach wzięła udział pani Janina Gawrych, oznaczona medalem „Sprawiedliwy wśród narodów świata”, która następnie spotkała się z uczniami, aby przedstawić im swoją historię.	Edukacja o Holocaustcie
30	17.02.	Tablica upamiętniająca miejsce po synagodze	Polskie Towarzystwo Historyczne, ILO w Gorzowie Wlk.	Gorzów Wielkopolski	W miejscu, gdzie niegdyś wznosił się gmach synagogi gorzowskiej zniszczonej podczas kryształowej nocy, zostanie wmurowana pamiątkowa tablica upamiętniająca gorzowskich Żydów.	Historia Żydów
31	17.02.	Spektakl „Raport z zaswiatów”	8 LO w Białymstoku	Białystok	Spektakl zaprezentowany przez uczniów oparty jest na wspomnieniach Sary Nornberg z białostockiego getta. Występ jest częścią projektu edukacyjnego o białostockich Żydach realizowanego od kilku lat przez nauczycielkę Grażynę Dawidowicz.	Edukacja o Holocaustcie
32	18.02.	Przeгляд filmów dokumentalnych	Muzeum Kinematografii w Łodzi	Łódź	Z okazji 65. rocznicy likwidacji łódzkiego getta odbył się tygodniowy przegląd filmów dokumentalnych o losach Żydów polskich w czasie okupacji. Po poszczególnych projekcjach będą się odbywały spotkania z twórcami.	Historia Żydów w czasie II wojny światowej
33	18.02.	Remont synagogi	Władze Ostrowa	Ostrów Wielkopolski	Władzom Ostrowa Wielkopolskiego udało się zdobyć dotację z Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na remont zabytkowej synagogi. Zostanie ona przeznaczona na salę koncertową.	Ratowanie zabytków kultury żydowskiej
34	20.02.	Plany stworzenia ekspozycji poświęconej dialogowi kulturowego	Muzeum Narodowe w Kielcach	Kielce	Muzealnicy zamierzają otworzyć nowy oddział muzeum poświęcony historii dialogu kulturowego. Chcą pokazać relacje między kulturą katolicką, prawosławną, protestancką, żydowską i wieloma innymi. Będzie to pierwsze tego typu muzeum w Polsce. Przyszłe muzeum ma zajmować parter kamienicy Pod Trzema Herbami przy Rynku.	Dialog międzykulturowy
35	20.02.	Polsko - izraelski projekt edukacyjny	Gimnazjum Katolickie w Szczecinie	Szczecin	Nauczyciele szczeńskiego gimnazjum katolickiego odwiedzili Izrael w ramach projektu współpracy szkół. Polsky nauczyciele złożyli oficjalne zaproszenie 50 - cio osobowej grupie uczniów i nauczycieli z Tel - Awiwu do odwiedzenia Szczecina. Celem projektu jest kształtowanie szacunku dla odmiennej religii i kultury oraz zapobieganie uprzedzeniom.	Dialog międzykulturowy
36	23.02.	Akcja zbierania pamiątek po łódzkich Żydach	Łódzka redakcja Gazety Wyborczej	Łódź	Gazeta rozpoczęła akcję zbierania pamiątek po łódzkich Żydach. Redakcja czeka na sygnały od osób, które pamiętają czasy istnienia getta.	Ratowanie świadectw kultury żydowskiej
37	23.02.	Ustawa o obywatelstwie	Sejm RP	Polska	W miejsce dotychczas obowiązującej została wprowadzona nowa, mniej rygorystyczna, ustawa o obywatelstwie. Nowością w tej ustawie jest możliwość uzyskania obywatelstwa polskiego na drodze administracyjnej, a nie wyłącznie z nadania prezydenta, istnieje również możliwość posiadania podwójnego obywatelstwa.	Zmiany prawne

38	24.02.	Deбата „Mniejszości narodowe wobec polskiej większości”	Posel Jan Widacki	Kraków	W debacie wzięli udział przedstawiciele sejmowej komisji ds. mniejszości narodowych, a także przedstawiciele odpowiednich komisji z Ukrainy i Słowacji. Dokonano przeglądu sytuacji prawnej mniejszości narodowych w konfrontacji z rzeczywistością.	Historia Żydów/ edukacja
39	24.02.	Obchody Jygodnia Kultury Żydowskiej	Zespół Szkół Architektoniczno - Budowlanych w Sosnowcu	Sosnowiec	W ciągu kilku dni sosnowieckiej młodzieży została przybliżona kultura społeczności żydowskiej. W ramach obchodów młodzież zawiędziała kirkut w Sosnowcu, wysłuchala wykładu „Atlantyda żydowska – świat zabytków żydowskich”. Imprezę zwieńczyło organizowane od kilkunastu lat „Spotkanie przy świecach”. Każdorazowo w ramach spotkań omawiany jest wybrany problem społeczny lub cywilizacyjny.	Historia i kultura Żydów
40	25.02.	Wystawa fotograficzna „Tu byliśmy - Chasydy”	Gazeta Wyborcza	Warszawa	W galerii Gazety Wyborczej otwarto wystawę Jadesza Rolkego poświęconą ostatnim śladom po kulturze chasydzkiej.	Historia i kultura Żydów
41	25.02.	Remont zamojskiej synagogi	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	Zamość	FODZ otrzymała dotację w wysokości blisko pół miliona euro w ramach tzw. Funduszy norweskich na rewitalizację synagogi w Zamościu. Obiekt zostanie zaadaptowany na centrum kultury służące ogólnowi mieszkańcom Zamościa.	Ratowanie zabytków kultury żydowskiej
42	27.02.	Rodzina Niedziela, święto Purim	Muzeum Galicja	Kraków	W ramach cyklu Rodzina Niedziela zorganizowano spotkanie na temat tradycji święta Purim. Uczestnicy będą się mogli spotkać z jętną rabiniką w Polsce, wzięć udział w warsztatach plastycznych, wysłuchać koncertu piosenek dla dzieci.	Kultura żydowska/ edukacja
43	02.03.	Wymiana młodzieżowa	II LO im. Jana Zamojskiego	Lublin	Na zaproszenie uczniów do Lubina przyjechała grupa młodzieży z partnerskiego miasta Rishon Le Zion z Izraela. Młodzi Izraelczycy zwiedzali miejsca związane z historią Żydów i Holocaustem. Wizytę uatrakcyjnił występ Zespołu Tańca Ludowego „Leszczyniaczy” ze Świdnika.	Dialog międzykulturowy
44	03.03.	Powołanie Instytutu Dialogu Międzykulturowego	Władze Krakowa, Centrum Jana Pawła II	Kraków	Instytut ma zająć się promocją spuścizny po Janie Pawle II w kontekście dialogu międzyreligijnego. W radzie programowej instytutu zasiądą obok katolików muzeum i Izdy.	Dialog międzyreligijny
45	04.03. - 06.05.	Obchody 5. rocznicy śmierci księdza Stanisława Musiała	Klub Chrzęścijań Żydów „Przymierze”, Rektorat Uniwersytetu Jagiellońskiego i władze Krakowa	Kraków	W rocznicę śmierci księdza Stanisława Musiała, orędownika dialogu chrześcijańsko - żydowskiego, odbyły się następujące uroczystości: odsłonięcie pamiątkowej tablicy na cmentarzu żydowskim, wieczór wspomnieniowy w Centrum Kultury Żydowskiej, międzynarodowa konferencja „Dialog katolicko - żydowski. Droga za nami, droga przed nami.” W tym roku po raz pierwszy wręczono nagrodę im. księdza Stanisława Musiała. Tegorocznymi laureatami są: pośmiertnie prof. Jan Błotki oraz świętokrzyska gmina i miasto Chmielnik.	Dialog
46	05.03.	Konferencja „Razem przeciwko rasizmowi”	UEFA	Warszawa	Odbyła się dwudniowa konferencja, w której wzięli udział przedstawiciele niemal wszystkich europejskich federacji piłkarskich. Obrady dotyczyły zwalczania przejawów rasizmu na stadionach piłkarskich.	Przeciwstawianie rasizmowi

47	06.03.	Rewitalizacja cmentarza żydowskiego	Adam Banasiewicz (mieszkaniec Sobieni - Jezior) i Grmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie	Sobienie - Jezior	Macewy, które posłużyły Niemcom do wybrukowania ulic miasteczka, zostaną przeniesione na teren dawnego cmentarza żydowskiego.	Ratowanie zabytków kultury żydowskiej
48	06.03.	Wydanie podręcznika wiedzy o Żydach	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Polska	Wydano podręcznik wiedzy o Żydach przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. W opracowaniu podręcznika brali udział eksperci z siedmiu krajów Europy.	Historia Żydów/ edukacja
49	07.03.	Otwarcie wystawy poświęconej Eduardowi Pantowi	Archiwum Państwowe w Katowicach	Katowice	Wystawa poświęcona życiu i działalności lidera mniejszości niemieckiej na Śląsku przed II wojną światową. Eduard Pant był zdecydowanym przeciwnikiem nazizmu. Według słów jednego z organizatorów wystawy „prześledzenie życia Panta jest dobrą lekcją tolerancji i otwartości na cudze racje”.	Historia mniejszości niemieckiej
50	09.03.	Wielokulturowe obchody święta Purim	Fundacja Ireny Sendlerowej	Warszawa	Przedstawiciele fundacji zorganizowali w żydowskiej restauracji Magat obchody święta Purim, na które zaproszono m.in. seniorów z warszawskich domów pomocy społecznej. Impreza miała na celu wzajemne poznanie kultur.	Dialog międzykulturowy
51	12.03.	Wędrowne spotkania z opowieścią	Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN	Lublin, Frampol, Bychawa, Janów Lubelski, Józefów, Goraj, Tyszowice, Turbunia	Zorganizowano cykl prezentujący dorobek I.B. Singera poprzez teatr. Spektakle będą wystawiane w miasteczkach Lubelszczyzny będących miejscami akcji powieści.	Kultura żydowska
52	12.03.	Plany rewitalizacji cmentarza żydowskiego na Bródnie	Fundacja Nissenbaumów, wojewódzki konserwator zabytków, władze Targówka	Warszawa	Odbyły się rozmowy na temat przyszłości i pomysłów na renowację kirkutu na Targówku. Pierwszym konkretem będzie wpisanie obiektu do rejestru zabytków.	Ratowanie zabytków kultury żydowskiej
53	14.03.	Przygotowania do otwarcia wystawy w dawnej fabryce Oskara Schindlera	Muzeum Historyczne w Krakowie	Kraków	Na terenie fabryki Emalia uruchamiano będzie filia Muzeum Historycznego Miasta Krakowa poświęcona historii miasta podczas okupacji z uwzględnieniem losów krakowskich Żydów.	Historia Żydów/ edukacja
54	15.03.	Obchody 66. rocznicy likwidacji krakowskiego getta	Władze miasta Krakowa	Kraków	Ulicami Krakowa do terenu dawnego obozu w Płaszowie przeszedł kilkutyśięcny marsz pamięci. W marszu, obok mieszkańców i władz Krakowa, wzięli udział przedstawiciele społeczności żydowskiej, m.in. ambasador Izraela w Polsce.	Holocaust
55	16.03.	Wystawa fotograficzna	Stowarzyszenie Romów w Elblągu	Elbląg	Wystawa dokumentuje życie taborów w początkach XX wieku. Działanie to, jak również wiele innych organizowanych przez romskie stowarzyszenie jest możliwe dzięki dotacji MSWiA na rzecz społeczności romskiej w województwie warmińsko - mazurskim.	Historia Romów/ Aktywność mniejszości romskiej

56	16.03.	Obchody święta Purim	Muzeum Podlaskie, oddział w Tykocinie	Tykocin	Grupa mieszkańców Tykocina, skupiona wokół tamtejszego muzeum, od lat kultywuje tradycję purimową organizując w synagodze korowody, przedstawienia i uczy świąteczne. W 60. rocznicę powstania muzeum zaproszono aktorów Teatru Żydowskiego w Warszawie, którzy wystawili przedstawienie obrazujące rodowód święta. Oprócz tego można było posłuchać wykładów o genezie Purim i jego obchodach i wziąć udział w warsztatach.	Kultura żydowska
57	16.03.	Program edukacyjny „Dialog”	Centrum Doskonalenia Nauczycieli	Łódź	W ramach projektu łódzcy nauczyciele będą mogli uczestniczyć w kilkunastu wykładach poświęconych historii i kulturze łódzkich Żydów.	Historia Żydów/ edukacja
58	17.03.	Konkurs literacki dla młodzieży	Wydawnictwo „Nasza Księgarnia”	Warszawa	Zadanie konkursowe polega na opracowaniu tematu „Zastanów się nad postawą wybranego uczestnika wydarzeń opisanych w książce „Bunt w Sobiborze” Filipa Białowitza”.	Edukacja o Holocaustie
59	18.03.	Seminarium naukowe „Póśród mistyków i Żydów dawnej Polski”	Instytut Filologii Polskiej Akademii Podlaskiej	Siedlce	Referaty wygłosił dr Andrzej Borkowski, prof. Antoni Czyż, dr Renata Tarasiuk	Historia Żydów
60	18.03.	Obchody 67. rocznicy przybycia pierwszego transportu do obozu zagłady w Bełżu	Muzeum - Miejsce Pamięci w Bełżu	Bełżec	Na terenie byłego obozu zagłady w Bełżu, gdzie zamordowano ok. 500 000 Żydów odbyły się uroczystości z udziałem młodzieży pobliskich szkół. Obecna była również młodzież z Izraela.	Holocaust
61	20.03.	Odstąpienie tablicy upamiętniającej społeczność żydowską Siedlec	Urząd Miasta, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie	Siedlce	W uroczystości wzięli udział przedstawiciele władz miasta oraz uczniowie siedleckich szkół, a także goście z miejsc uczniowie z Izraela (wśród nich potomkowie siedleckich Żydów). Przed uroczystością młodzież wspólnie uporządkowała teren cmentarza.	Historia Żydów/ edukacja
62	20.03.	Inauguracja polsko-czeskiego projektu transgranicznego „Podróż przez historię”	Gimnazjum im. Powstańców Śląskich w Strumieniu, Gimnazjum z Ostawy z dzielnicy Hrabułka	Strumień, Ostrowa	Celem działań ma być przybliżenie młodzieży historii I wojny światowej oraz dziejów i kultury narodu żydowskiego. Podczas inauguracji odbyło się przedstawienie poetycko – muzyczne „Serce” wydobytą z niepamięci ofiary Auschwitz – Birkenau. Spektakl został opracowany i wykonany przez uczniów strumińskiego gimnazjum.	Edukacja międzykulturowa/ historia Holocaustu
63	20.03.	Młodzieżowy konkurs fotograficzny „Mój Mura- now, Moja Praga”	Muzeum Historii Żydów Polskich	Warszawa	Celem konkursu jest przybliżenie młodzieży dawnej wielonarodowej historii dzielnicy	Edukacja o wielokulturowości
64	23.03.	Wirtualna Synagoga	Ośrodek Brama Grodzka – Teatr NN	Lublin	Korzystając z fotografii zgromadzonych w Ośrodku „Brama Grodzka”, Krzysztof Mucha stworzył wirtualną rekonstrukcję synagogi Maharszala w Lublinie w technologii Virtual Reality. W trójwymiarowej przestrzeni odegrany zostanie spektakl „Okrucy Singera”.	Historia Żydów

65	23.03.	10. edycja akcji „Kolorowa Tolerancja”	Urząd Miasta Łodzi, Instytut Tolerancji	Łódź	W ramach „Kolorowej Tolerancji” poświęconej walce z rasizmem i nietolerancją przypominano wielokulturową historię Łodzi, zorganizowano akcję zamalowywania obraźliwych rasistowskich napisów, odbyły się koncerty muzyki etnicznej.	Przeciwdziałanie rasizmowi
66	24.03.	Odsłonięcie tablicy upamiętniającej księżną Emiliana Kowacza – „proboszcza” Majdanka	Muzeum na Majdanku, Parafia Grekokatolicka Lublinie	Lublin	Biogłosiwny Emilian Kowacz został uwieczony za pomoc Żydom. Zginął na Majdanku, gdzie do końca niósł wśród więźniów posługę religijną.	Pamięć o Holocaustie
67	24.03.	Szkolenie dla nauczycieli poświęcone historii Holocaustu	Wojewódzki Ośrodek Metodyczny, Instytut Yad Vashem	Katowice, Jeruzolima	W Izraelu odbyło się szkolenie dla 24. nauczycieli z terenu Śląska. Do udziału wybrano nauczycieli zainteresowanych historią Żydów.	Edukacja o Holocaustie
68	24.03.	Festiwal teatralny „Błisy nieznanymi” w ramach Poznańskich Spotkań Teatralnych	Teatr Polski	Poznań	Festiwal poświęcony był sytuacji „Imiego” - starca, homoseksualisty, biedaka, imigranta. Wydarzeniem pierwszego dnia festiwalu będzie spektakl „Mykwa” odwołujący się do zbrodni w Jedwabnem.	
69	24.03.	Portal „Wirtualny Sztetl”	Muzeum Historii Żydów Polskich, Trzebiatowski Ośrodek Kultury	Warszawa, Trzebiatów	Portal dotyczy żydowskiej historii lokalnej w Polsce. Pierwszą prezentacją portalu, który jest mapą miasteczek zamieszkałych przez społeczność żydowską, była historia Żydów z zachodniopomorskiego miasteczka Trzebiatów opracowana przez tamtejszy ośrodek kultury.	Historia Żydów
70	24.03.	Pierwsze obchody Dnia Pamięci o Polakach Ratujących Żydów		Markowa	Święto ustanowiono na pamięć zamordowania rodziny Ulmów będącego odwetem za ukrywanie Żydów. W Markowej, rodzinnej miejscowości Ulmów, ma powstać muzeum poświęcone pamięci Polaków ratujących Żydów.	Pamięć o Holocaustie
71	24.03.	Wystawa „Żydzi otwoccy. Kraina dziwnych snów”	Otwockie Centrum Kultury, Muzeum Ziemi Otwockiej, muzeum Miejskie „Szygarka” w Dąbrowie Górniczej	Dąbrowa Górnicza	Obrazy z życia otwoczkich Żydów od momentu powstania osady aż po tragiczne dni zagłady. Wystawa, oprócz Dąbrowy, do końca 2009 roku, odwiedzi Grudziądz, Chojnice, Nieborów i kilkakrotnie Warszawę.	Historia Żydów
72	25.03.	Rocznica likwidacji getta w Lublinie	Ośrodek Brama Grodzka – Teatr NN	Lublin	Kilkaset osób, głównie uczniów, uczęszczało do Żydowskich dzieci zamordowanych podczas likwidacji getta na Podzamczu.	Pamięć o Holocaustie
73	26.03.	Polskie wydanie Księgi Sprawiedliwych wśród Narodów Świata	Fundacja Instytutu Studiów Strategicznych		Wydanie Księgi to efekt realizowanego przez Instytut programu Index poświęconego przywracaniu pamięci Polaków zamordowanych i represjonowanych za pomoc Żydom. W księżce znajdują się biografie 5374 Polaków uznanych za Sprawiedliwych do roku 2000. Wstępem do książki opatrzył prof. Bartoszewski, który otrzymał pierwszy egzemplarz.	Pamięć o Holocaustie
74	28.03.	Projekt „Mój Muranów, moja Praga”	Żydowski Instytut Historyczny, Muzeum Historii Żydów Polskich	Warszawa	Jan Jagielski z Żydowskiego Instytutu Historycznego w ramach projektu oprowadzał po dawnej ulicy Leszno. Spacer był w szczególności adresowany do młodzieży.	Edukacja międzykulturowa

75	18.03.	Międzynarodowy Festiwal Filmowy „Żydowskie Motywy”	Stowarzyszenie Żydowskie Motywy	Warszawa	Warszawa	Kultura Żydów
76	02.04.	Wykład nt. historii i tradycji żydowskiej	Liceum im. Batorego, Chabad Lubawicz (warszawska społeczność Chasydów)	Warszawa	Jest to pierwszy z projektowanych kilkudziesięciu spotkań, jakie odbędą się w szkołach średnich i wyższych na terenie całego kraju prowadzonych przez przywódcę chasydzkiej społeczności, Szaloma Ben Stamblera	Kultura Żydów
77	02.04.	Prace porządkowe na terenie dawnego kirkutu	Władze miasta	Białystok	Trwają prace mające na celu uporządkowanie terenu przy ulicy Bema, gdzie dawniej znajdował się kirkut. Teren ten, nielegalnie wykorzystywany jako parking i targowisko, zostanie o ogrodzony.	Ratowanie dziedzictwa kultury żydowskiej
78	04.04.	Pokaz filmu dokumentalnego „Wędrówka po wspomnieniach”	Stowarzyszenie Kulturalne ASK	Racibórz	W miejscu, gdzie kiedyś stała raciborska synagoga, ustawiono wielki ekran, na którym wyświetlony został film dokumentalny o raciborskich Żydach.	Historia Żydów
79	06.04.	Projekt „Mój Muranów, Moja Praga”	Muzeum Historii Żydów Polskich	Warszawa	Janusz Sujeci z Muzeum Historii Pragi poprowadził wycieczkę poświęconą pamiętkom żydowskim na Pradze.	Historia Żydów
80	06.04.	Sypanie mandali	Żydowski Instytut Historyczny	Warszawa	Ośmiu tybetańskich mnichów na zaproszenie ŻH usypało symboliczną mandalę z piasku w intencji ofiar wszystkich konfliktów i wojen, jakie przeżyły się przez Warszawę. Usypywanie mandali trwało tydzień, w czasie którego można się było przyjąć pracy mnichów. Na zakończenie mandala została zniszczona, a jej resztki wrzucone do Wisły.	Dialog międzykulturowy
81	07.04.	Spotkania z kulturą żydowską „Ślad”	Resursa Obywatelska, Radomskie Towarzystwo Naukowe, Stowarzyszenie „Żydowskie motywy”	Radom	W programie spotkań znalazły się m.in. pokazy filmów, spotkania z twórcami i wystawy. Zorganizowana została pod opieką radomskich przewodników PTTK, wycieczka po żydowskim Radomiu.	Kultura żydowska
82	07.04.	Spotkania poświęcone wielokulturowości współczesnego Trzebiatowa	Instytut Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego, Trzebiatowski Ośrodek Kultury	Trzebiatów	Wielokulturowy i wielowyznaniowy Trzebiatów stał się miejscem spotkań szczebińskich studentów politologii mogących skonfrontować z rzeczywistością teorię na temat wielokulturowości. W spotkaniach brali udział przedstawiciele licznych mniejszości etnicznych i religijnych.	Edukacja wielokulturowa
83	08.04.	Konkurs fotograficzny „Wrocław - oblicza żydowskości”	Fundacja Pro Arte, Gmina Wyznaniowa Żydowska we Wrocławiu, Dolnośląskie Centrum Fotografii „Domek Romański”	Wrocław	Konkurs zorganizowany w ramach 11. Festiwalu Kultury Żydowskiej „Simcha” ma za zadanie utrwalenie śladów kilkusetletniej historii wrocławskich Żydów.	Historia Żydów/ edukacja

84	08.04.	Wystawa fotografii „Jeden Bóg, wiele dróg na wspólnej ziemi”	Lubelska redakcja Gazety Wyborczej	Lublin	Wystawa obrazuje wielokulturową historię miasta Lublin we współczesnej fotografii.	Dialog międzykulturowy
85	15.04.	Projekt tanecznego spektaklu ulicznego	Salezjański Ośrodek Wychowawczy w Różanymstoku, Stowarzyszenie Kultury Ulicznej „Engram”, Stowarzyszenie Promocji Artystycznej	Białystok	Spektakl taneczny z udziałem wychowanków Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego oraz grupy 15. chłopców z Ugandy - podopiecznych salezjańskiej misji ma służyć nauce tolerancji. Ma być to przeciwwaga wobec pojawiających się w Białymstoku zachowań rasistowskich. Chłopcy będą razem trenować przez dwa tygodnie, a potem pokażą spektakl w Białymstoku i kilku innych miastach Polski.	Edukacja międzykulturowa
86	19 - 20 04	66. Rocznicą Powstania w Getcie Warszawskim Dzień Pamięci o Holokaście	Nowy Teatr/Public Movement Muzeum Historii Żydów Polskich	Warszawa Łódź	19.04. W ramach akcji pod nazwą „Wiosna w Warszawie” grupa performerów z Izraela przeszła tradycyjną trasą żydowskich wycieczek „odczarowując” ten szlak poprzez artystyczną prowokację: m.in. taniec w rytm muzyki klubowej. W naszej sztuce chcemy zapytać kto jest odpowiedzialny za pamięć i czy zawsze musi być to państwo” - mówili artyści. 20.04. W Ohelu na placu Bohaterów Getta otwarto wystawę „O wolną Polskę pod pomnikiem Getta” poświęconą obchodom 40. i 45. rocznicy powstania w Getcie w 1983 i 89 roku, które przerosły się w opozycyjne manifestacje. 20.04. pod pomnikiem Bohaterów Getta odbyły się również oficjalne obchody rocznicy wybuchu powstania.	Pamięć o Holokaście

150. licealistów z Izraela wspólnie z 600 - osobową grupą uczniów i ódzkich szkół podstawowych, gimnazjów i liceów namalowało na chodnikach granice łódzkiego getta. Po południu odbyły się uroczystości na stacji Radegast - m.in. koncert pieśni żydowskich i czytanie fragmentów dziecięcych pamiętników z getta, zapalenie symbolicznego znicza przez naczelnego rabina Polski oraz dowódców Akademii Wojsk Lotniczych i Akademii Wojsk Pancernych. Harcerze odczytywali nazwiska mieszkańców getta.

87	19.04	Festiwal Sztuki Filmowej Jajusz	Sokołowski Ośrodek Kultury Fundacja Ochrony Dziedzictwa i Kultury Żydów „Wspólne korzenie”	Sokolów Podlaski	Na festiwalu zaprezentowano film „Tryptyk Litewski” z niewielkim fragmentem poświęconym Sokołowi Podlaskiemu, a także nakręcone w ubiegłym roku wesele chasydzkie. Wydarzenie spotkało się z dużym zainteresowaniem publiczności. Po projekcjach goście wzięli udział w dyskusjach, wielu z nich wspominało swoich żydowskich znajomych sprzed wojny.	Historia i kultura Żydów
88	02.05.	Rodzinnia Niedziela	Muzeum Galicja	Kraków	Muzeum zaprasza dzieci i rodziców na spotkania prezentujące kulturę żydowską. W programie spotkanie z naczelnym rabinem Krakowa, warsztaty dla dzieci i rodziców na temat świąt żydowskich, nauka tańców.	Kultura żydowska
89	04.05.	Projekcja filmu „Przystanek Diuzek”	Centrum Kultury Żydowskiej	Kraków	Pokaz filmu dokumentalnego poruszającego problematykę Marć 68 i spotkanie z izraelską reżyserką Irit Shargat	Historia emigrantów marcowych
90	04.05.	Projekt resocjalizacji więźniów	Krakowski Inspektorat Służby Więziennej	Małopolska	Muzeum Auschwitz Birkenau przeprowadza serię seminariów dla wychowawców i pracowników służby winnej. Ma to ich przygotować do prowadzenia zajęć dla więźniów o Auschwitzu i Holocauście. Program zakłada jednodniowe wiedzanie obozu przez penitencjariuszy, połączone z wykładami i zajęciami warsztatowymi.	Edukacja o Holocauście
91	04.05.	Wystawa „Nowe Życie”	Centrum Żydowskie w Oświęcimiu	Oświęcim	Otwarto wystawę przybliżającą życie oświęcimskich Żydów mieszkających dziś w Izraelu. Składa się na nią 19 biografii.	Historia Żydów
92	06.05.	Odsłonięcie tablicy pamiątkowej	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego	Kraśnik	Poromkowie kraśnickich Żydów mieszkający we Francji ufundowali tablicę pamiątkową, która została wmurowana w ścianę synagogi w Kraśniku. Tablicę wykonała Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego administrująca kraśnicką synagogą. Fundacja ma zamiar odnowić obiekt i udostępnić go turystom.	Ratowanie zabytków kultury żydowskiej
93	06.05.	200 rocznica śmierci Berka Joselewicza	Władze Kocka	Kock	Odbyły się uroczystości upamiętniające postać Berka Joselewicza w rocznicę jego śmierci w bitwie pod Kockiem. Przy mogile pułkownika spotkali się przedstawiciele lokalnych władz, ambasador Francji w Polsce, oficerowie polscy i francuscy, modlitwy złożyli naczelny rabin Francuskich Sił Powietrznych i proboszcz kockiej parafii.	Historia Żydów
94	06.05.	Salon Dziełniczy Wzajemnego Szacunku - Czterech Świętyń	Janusz Witt, Andrzej Michaluk, Jerzy Kichler, Stanisław Rybarczyk	Wrocław	Salon ma być miejscem regularnych spotkań wrocławskich naukowców, twórców, ludzi różnych wyznań i narodowości. Będzie miał charakter wędrujący. Spotkania odbywać się będą w każdą pierwszą środę miesiąca w jednym z czterech miejsc charakterystycznych dla innego wyznania: w zakonie paulinów, gminie żydowskiej, parafii ewangelickiej i prawosławnej	Dialog międzyreligijny

95	07 - 15 05.	Tarnogórskie Makaty „ Rodzinyki z migdałami”	Tarnogórskie Centrum Kultury	Tarnowskie Góry	Makaty są częścią obchodów Dni Województwa Śląskiego. Tegoroczne wydarzenia przybliżyły kulturę Izraela i przypominały o miejscu Żydów w historii Polski. W Tarnogórskim Centrum Kultury otwarto wystawę fotografii „Krajobrazy Izraela” i „Ściana Placzu”, odbyła się również dyskusja panelowa pt. „Co nas łączy, co nas dzieli?” o stosunkach polsko-żydowskich, wystąpił zespół rockowy „Haiwrit” z Izraela i kapele klezmerskie z Polski i Izraela. Można było obejrzeć spektakl Teatru Starego z Krakowa „Ja jestem Żyd z Wesela”, posłuchać wykładu o współczesnym teatrze izraelskim, twórczości Brunona Schulza, oraz zobaczyć filmy: „Sanatorium pod klepsydrą”, „Po-lin. Okrucy pamięci”.	Kultura żydowska
96	07.05.	Spektakl na podstawie Pamiętników Dawida Rubinowicza	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Odnowila, Studio Teatralno - Muzyczne Jazz - Club	Bodzentyn	Dzieci z okolic Bodzentyna i Kielc grają w spektaklu opartym na motywach historii Dawida Rubinowicza, żydowskiego chłopca, który opisał swoje życie w bodzentynskim getcie. Sztukę napisali i wyreżyserowali Dorota i Artur Anyszowie z Bodzentyna. Grupa będzie reprezentowała Polskę na Międzynarodowym Festiwalu Sztuki we Francji.	Holocaust
97	07.05.	Obchody 70. rocznicy Kindertransportów	Władze Gdańska, Uniwersytet Gdański	Gdańsk	Odsłonięto pomnik poświęcony tzw. Kindertransportom. Autorem rzeźby jest Frank Meisler, urodzony w Gdańsku, uczestnik jednego z takich transportów. Z Gdańska od maja do sierpnia 1939 wyjechały cztery transporty żydowskich dzieci ocalałych przed zagładą. Jest to trzeci pomnik tego autora. Pierwszy stanął w Londynie obok stacji kolejowej - miejsca docelowego transportów. Drugi w Berlinie zasytułowany „Pociągi do życia - Pociągi do śmierci” przedstawia dzieci ocalone i te, które zginęły w hitlerowskich obozach. Pomnik w Gdańsku przedstawia te same postaci, które wysiadają na stacji w Londynie.	Holocaust
98	08.05.	Koncert „Rodzinyki z migdałami”	Muzeum Podlaskie, oddział w Tykocinie	Tykocin	Na uroczystość odsłonięcia pomnika przyjechali uczestnicy transportów. Wzięli udział w otwartym spotkaniu poświęconym z wykładami na Uniwersytecie Gdańskim. Spotkaniu towarzyszyła wystawa „Kindertransport 1939 Danzig London Gdańsk 2009	Kultura żydowska
99	08.05.	Wystawa „Chasydzy w obiektywie”	Restauracja „Estera”	Płock	W muzeum w Tykocinie wystąpił amatorski chór żydowski CILIL zaspiewawszy pieśni świeckie i religijne w języku hebrajskim, jidysz i ladino.	Kultura żydowska
100	08.05.	Uroczystość okazji wydania drugiego tomu Ostrowskich Studiów Judaistycznych	Biblioteka Publiczna im. Stefana Rowińskiego, Stowarzyszenie Przyjaciół Ostrowskiej Synagogi	Ostrow Wielkopolski	Zaprezentowano zdjęcia płockich fotografów: Piotra Hejke, Adama Bębenisty i Marka Konarskiego, którzy od trzech lat dokumentują przyjazdy chasydów na obchody rocznicy śmierci Cadyka z Leżajska.	Kultura żydowska
					Książkę zawierającą kilka obszernych tekstów i szereg przyczynków poświęconych historii Żydów ostrowskich zaprezentowano na spotkaniu z ostrowskiej bibliotece. Na uroczystość przybył Edward David Luft, amerykański badacz historii wielkopolskich Żydów. Gość opowiedział o swojej pracy badawczej i życiu amerykańskiej społeczności żydowskiej, a także podarował bibliotece czasopisma na temat dziejów regionu ostrowskiego.	Historia Żydów

101	08.05.	Rozstrzygnięcie konkursu „Gwiazda Dawida w smaragdzie Europy”	Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli WOM	Katowice	Na konkurs skierowany do młodzieży wpłynęły 42 prace indywidualne i grupowe. Były to m.in. trasy spacerow po śląskich miastach, szlakiem żydowskich pamiętek, relacje ludzi pomagających Żydom w czasie wojny, encyklopedie kultury żydowskiej, prezentacje multimedialne. Laureatami konkursu zostały licealistka Agnieszka Pyszny za sztukę „Dybuk” i gimnazjalistka Zofia Gzara za utwór w postaci pamiętnika współczesnej żydowskiej nastolatki odrzuconej przez rówieśników.	Historia i kultura śląskich Żydów/ Edukacja
102	09.05.	Żywa Biblioteka	Miejska Biblioteka Centralna	Ruda Śląska	Odwiedzający Żywą Bibliotekę mogli, po odebraniu specjalnej karty bibliotecznej, wybrać z katalogu człowieka - książkę i wypożyczyć go na pół godziny. Idea polega na rozmowie z przedstawicielami grup, które są postrzegane przez pryzmat negatywnych stereotypów. W Rudzie książkami byli: Romka, Żydówka, Kibitce Górnika Zabrze i Rudu Chorzów, niewidomy oraz działacz śląski nie pochodzący ze Śląska.	Edukacja międzykulturowa/ przeciwdzielenie uprzedzeniom
103	11.05.	Dzień Izraela	Centrum Kultury i Edukacji Żydowskiej	Wrocław	Na tegoroczne obchody Dnia Izraela złożyły się: warsztaty tańców żydowskich, spotkanie poświęcone życiu kobiet w Izraelu, warsztaty języka hebrajskiego prowadzone przez nauczelnego rabina Wrocławia. Odbyło się również spotkanie z izraelskim reżyserem Michael'em Shtaf'em i projekcją jego filmu „Promised Land”	Kultura żydowska
104	12.05.	Szlak Cmentarzy Żydowskich	Grzegorz Kamiński, Dariusz Walerjanski	Powiat gliwicki	W powiecie gliwickim powstaje szlak cmentarzy żydowskich. Obejmuje kirkuty w Sosńcowicach, Toszku, Pyskowicach i Wielowsi. Informacja o nich znajduje się na stronie internetowej i w publikacji papierowej. Na każdym z cmentarzy zostaną umieszczone tablice opisujące dzieje tych miejsc, symbolikę nagrobków i historię Żydów mieszkających w danej miejscowości.	Historia Żydów/ edukacja
105	12.05.	I rocznica śmierci Ireny Sendlerowej	Dom Spotkań z Historią, Muzeum Historii Żydów Polskich, Fundacja Sendlerowej, Warsztaty Analiz Socjologicznych	Warszawa	W pracach porządkowych pomagają dzieci i młodzież. Odbyły się warsztaty dla dzieci i młodzieży ze szkół noszących imię Ireny Sendlerowej. Poprowadzili je prof. Michał Głowiński - jeden z uratowanych „Ładwiga Gawnych, której ojca rozstrzelano za pomoc Żydom oraz Janina Różycka - sanitariuszka w warszawskim getcie.	Edukacja o Holocauście
106	12.05.	Studia magisterskie dotyczące Holocaustu	Krakowski Uniwersytet Pedagogiczny, Państwowe Muzeum Auschwitz - Birkenau	Kraków	Uruchomiono pierwsze w Polsce studia o specjalności „Przesiedlenia - Totalitaryzm - Zagłada”. Będą koncentrować się na historii XX wieku. Mają przygotowywać do pracy w miejscach pamięci, placówkach muzealnych i ośrodkach edukacyjnych zajmującej się badaniem i popularyzowaniem wiedzy na temat II wojny światowej, upamiętnianiem Auschwitz i Holocaustu. Rozpoczynają się w październiku 2009.	Edukacja o Holocaustie
107	13.05.	Konkurs „Historia, kultura i zagłada Żydów polskich”	Muzeum Tradycji Niepodległościowych	woj. łódzkie	Odbył się pierwszy etap konkursu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych na temat historii polskich Żydów. Jest on częścią obchodów 65. rocznicy likwidacji łódzkiego getta. Wielki finał odbędzie się w połowie czerwca.	Historia Żydów/ edukacja

108	13.05.	Wykład „Współczesny judaizm”	Uniwersytet Rzeszowski	Rzeszów	Wykład wygłosił Edgar Gluck z Nowego Jorku, noszący tytuł naczelnego rabina Galicji nadany jako wyraz wdzięczności i szacunku dla jego długoletniej współpracy z gminami żydowskimi w Galicji. Przybył na zaproszenie prof. Władawa Wierzbicka kierującego Pracownią Historii i Żydów Kultury Żydów	Kultura i religia Żydów
109	14.05.	Polsko – ugandyjski projekt „Białystok CALM”	Salezjański Ośrodek Misyjny, Stowarzyszenie Miłośników Kultury Ulicznej „Engram”, Stowarzyszenie Promocji Artystycznej	Białystok, Różanystok	Na Podlasie przyjechało 15. chłopców z Ugandy aby przez dwa tygodnie wraz z wychowankami Salezjańskiego Ośrodka w Różanymstoku przygotowywać przedstawienie uliczne „Ugryziona piętuska” będące połączeniem afrykańskich rytmów i polskiego breakdance'u. Wcześniej na placu miejskim zaprezentowano fotografie z ugandyjskiej misji salezjańskiej, skład pochodzący chłopy. Goście spotkali się z uczniami Zespołu Szkół Mechanicznych w Białymstoku, z którymi rozegrali mecz piłki nożnej. Na murze przy ulicy Konarzewskiego powstało graffiti z napisem „Polska – Uganda” i imionami chłopców, którzy je tworzyli. Nagrania zostały teledysk do piosenki Ugandyjczyków. Można go obejrzeć pod linkiem http://vimeo.com/4644398	Edukacja międzykulturowa
110	16.05.	„Zapytaj rabina”	Wspólnota Chabad Lubawicz	Polska	Uruchoomiono adres mail e-mailowy zapytajrabina@gmail.pl . Inicjatywa powstała z myślą o polskich Żydach i wszystkich tych, którzy chcą poznać tradycję i kulturę żydowską. Na pytanie odpowiada rabin Szalom Ber Stambler, przewodniczący chasydzkiej wspólnoty Chabad Lubawicz.	Kultura i religia Żydów/edukacja
111	17-21 05.	XII Dni Książki Żydowskiej	Stowarzyszenie Midrasz	Warszawa	Założeniem imprezy jest zbliżenie Polaków i Żydów poprzez kulturę i sztukę. Podczas spotkań autorskich i wykładów pojawiły się temat tolerancji i dialogu między judaizmem a chrześcijaństwem. Zaprezentowano ponad 800 tytułów. Odbyły się również koncerty, wystawy oraz pokazy filmów poświęconych sztuce żydowskiej.	Kultura Żydów/ dialog międzykulturowy
112	18.05.	Spektakl „Bay Yam - Tykocin '76”	Teatr Współczesny we Wrocławiu, Teatr Habimah z Tel Awiwu, Instytut im. Adama Mickiewicza	Warszawa	W ramach Warszawskich Spotkań Teatralnych zaprezentowano polsko - izraelski spektakl „Bay Yam - Tykocin '76”. Jest to opowieść o traumie dziedzicznej przez kolejne pokolenia ofiar Holocaustu- zarówno Żydów jak i Polaków wyreżyserowana przez Izraelkę i dwóch Polaków z rocznika 1976.	Holocaust/sztuka
113	17-22 05.	Otwarta Twarda	Gmina Wyznaniowa Żydowska	Warszawa	Impreza zachęca do bliźszego poznania kultury żydowskiej. W jej ramach zaplanowano nocne zwiedzanie kirkitu przy Okopowej oraz Synagogi Nożyków, podwieczorek z rabinem, uczestnictwo w Hawdali i uroczystym zakończeniu szabasu, oraz (tylko dla kobiet) w rytualnej myłwie.	Kultura i religia Żydów
114	17 - 18 05	Konferencja „Poszukiwanie Pamięci i Dialog - Białystok 65 lat później”	Polsko - Francuska Fundacja Nowych Praktyk Demokratycznych im. Michaëla de Montaigne'a	Białystok	Odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona pamięci o Holocaustie. Złożyły się nań wykłady, spotkania z ocalonymi, wystawy. Rozmawiano o budowaniu porozumienia w relacjach polsko - żydowskich i edukacji.	Edukacja o Holocaustie

115	17.05.	Spacer „Śladami polskich Żydów po Kazimierzu”	Gazeta Wyborcza - Kraków	Kraków	Na wędrowkę po dawnej dzielnicy żydowskiej na Kazimierzu wybrano się pół tysiąca osób. Był to drugi tego rodzaju spacer po Kazimierzu, poprzedni zaznajamiał z częścią chrześcijańską. Trasa spaceru liczyła blisko trzy godziny. Oprawiała autorka „Spacerownika po Kazimierzu”, Barbara Zbroja.	Historia Żydów polskich
116	18.05	Ślāk pamięci zagłady Żydów	Urząd Miasta	Kraków	Powstałszy ślāk poprowadzi trasę od placu Bohaterów Getta poprzez kolejne 20 stacji. Będą one przy bramie getta, zachowanych fragmentach murów getta przy ul. Lwowskiej, dawnej aptece „Pod Oriem”, szpitalu zakaznym, fabryce Schindlera, budynkach, w których działała Żydowska Samopomoc czy Żydowska Organizacja Bojowa. Ślāk zostanie uruchomiony po otrzymaniu zgody właścicieli budynków na umieszczenie tablic.	Edukacja o Holocaustie
117	20.05.	Komiks „Miłość w cieniu Zagłady”	Państwowe Muzeum Auschwitz - Birkenau	Polska	Ukazał się pierwszy z serii komiksów pod wspólnym tytułem „Epizody z Auschwitz”. Ten opowiada o miłości Żydówki i Polaka, ich nieudanej ucieczce i śmierci. W komiksie przedstawiono relacje między zwykłymi więźniami a więźniami funkcyjnymi i członkami załogi SS w sposób odbiegający od powszechnych wyobrażeń. Kolejne albumy będą ukazywać się co dwa-trzy miesiące. Docelowo ukaże się kilkanaście komiksów w różnych wersjach językowych. Dołączono do nich materiały dla nauczycieli dostępne na stronie www.epizodyzauschwitz.pl	Holocaust
118	26.05	Projekt „Tradycja wciąż żywa”	Studenci animacji kultury i kulturoznawstwa UMCS, amatorskie teatry działające przy KUL i UMCS	Lublin	W restauracji Mandragora odbywał się cykl inscenizacji żydowskich uroczystości. Pierwszy z cyklu to ślub. Kolejne, odegrane 1,8 i 12 czerwca dotyczyły zabaw chanukowych, święta Purim i szabasu.	Kultura żydowska/ edukacja
119	29.5.	IV Dni Kultury Żydowskiej	Lubuska Fundacja Judaica	Zielona Góra	W ramach imprezy odbyły się: pokaz i spotkanie z bohaterką filmu „Narodziona po raz drugi” o Marię Kowalskiej z Wilna mieszkającą obecnie w Zielonej Górze, cykl wykładów, warsztaty plastyczne, koncert piosenek żydowskich, przedstawienia teatralne grup młodzieży z Nowej Sól, Lubicy i Lubuska, oraz spacer „Śladami Żydów po Zielonej Górze” i objazd po najciekawszych zachowanych lubuskich judaikach w Skwierzynie, Międzyrzeczu, Obrzytach, Izraelu i Brójcach. Była też okazja do obejrzenia najlepszych filmów 6. Festiwalu „Żydowskie Motywy”	Kultura i historia Żydów/edukacja
120	27-30 05	„Spotkanie Kultur”	Uczniowie III LO w Radomiu	Radom	Jest to kontynuacja zeszłorocznych Dni Kultury Żydowskiej wzbogacona o elementy kultury romskiej i czeskiej. Odbyła się Parada i Plakim Wielokulturowości, koncert pieśni w języku jidysz i wykłady nt. kultury żydowskiej. Młodzież przygotowała inscenizacje obrzędów, degustację potraw, pokazy tańców.	Edukacja międzykulturowa

121	28.05	Prace porządkowe na cmentarzu żydowskim	Stowarzyszenie „Oliszówka”	Krosno	Od kilku lat działacze stowarzyszenia wraz z uczniami szkół z Krośnie zajmują się renowacją krosnierskiego kirkutu. Prowadzą na jego terenie działania edukacyjne dla młodzieży. Podczas tegorocznych prac natrafiono na masową mogiłę z 1942, w której pochowano rabina Krosna. Macewa ustawiona długo po wojnie informuje, że spoczywa tu także czterech innych rabinów oraz szereg mężczyzn, kobiet i dzieci zamordowanych podczas likwidacji getta w Krośnie.	Renowacja zabytków kultury żydowskiej
122	30.05 - 05.06	II Festiwal Kultury Żydowskiej „Simcha”	Fundacja PRO ARTE	Wrocław	Na program festiwalu składają się koncerty, warsztaty, wykłady, zwiedzanie miasta, pokazy filmów. Interesującym punktem festiwalu jest dzień poświęcony kobietom w kulturze żydowskiej. Szczegóły na stronie: www.simcha.art.pl	Kultura żydowska
123	27-31 05	II Festiwal „Wielokulturowy Lublin”	Centrum Kultury w Lublinie	Lublin	Festiwal prezentuje kulturę mniejszości religijnych i narodowych zamieszkujących Lublin. W ramach tegorocznej edycji można było dowiedzieć się o zwyczajach Romów, Żydów, grekokatolików, buddystów, muzułmanów i ewangelików. Odwiedzający mogli zapoznać się z tworzeniem mandali, wschodnimi sztukami walki i japońską kuchnią, uczestniczyć w warsztatach tańców żydowskich i żydowskich wycinanek, zajęciach malowania henną czy haftu krzyżkowego. Można było także odwiedzić meczet, cerkiew grekokatolicką oraz posłuchać ewangelickich pieśni Gospel.	Dialog międzykulturowy/edukacja
124	30.05	„Noc cukrem”	Fundacja „Brama Cukermana”	Będzin	Na imprezę przypominająca obecność licznej przedwojennej społeczności żydowskiej złożyły się: koncert tradycyjnych pieśni żydowskich, projekcja filmu „Wspomnienie z Będzina” Wojciecha Grabowskiego i poczęstunek. Wieczorek odbył się przy dawnym domu modlitwy rodziny Cukermanów.	Kultura żydowska
125	01.06	„Przywróćmy Pamięć”	Uczniowie Gimnazjum nr 1 i 2	Dąbrowa Tarnowska	Uczniowie realizują program adopcji nagrobków dąbrowskiego cmentarza żydowskiego (opieka nad grobami, troska o ich estetykę). Ważnym składnikiem programu są spotkania ze świadkami wydarzeń II wojny, osobami często odwiedzającymi współczesny Izrael oraz znawcami juczaiźmu. Młodzi ludzie gromadzą materiały archiwalne (stare zdjęcia, dokumenty z dwudziestolecia międzywojennego i okresu II wojny odnoszące się do obecności i losu społeczności żydowskiej na terenie Ziemi Dąbrowskiej). Inicjatywa uczniów i nauczycieli stanowi element ogólnopolskiego programu „Przewróćmy Pamięć” koordynowanego przez Fundację Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w Polsce.	Renowacja zabytków kultury żydowskiej

126	01.06.	„Przesyłka do Yad Vashem”	Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Koziegłowy i uczniowie LO w Koziegłowach	Koziegłowy	Opracowano materiał pt. „Przesyłka do Yad Vashem” dotyczący historii koziegłowskich Żydów. W dwóch trzystostronicowych księgach (w wersji polskiej i angielskiej) opisano losy rodzin żydowskich, zamieszczono ich adresy, metryki, zdjęcia, przedwojenne dokumenty założycielskie organizacji żydowskich. Publikacja jest odpowiedzią na apel ostatnich ocalałych koziegłowskich Żydów o odnalezienie dokumentacji i przesłanie jej do Instytutu Yad Vashem. W „przesyłce” znajduje się również wniosek o nadanie honorowych tytułów Sprawiedliwy wśród Narodów Świata dwóm koziegłowskim rodzinom.	Historia Żydów/ edukacja o Holocaustcie
127	02.06.	Spotkania z kulturą żydowską	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3	Piła	Spotkanie to zostało przygotowane przez uczniów wspólnie z katechetami różnych wyznań. Zaprezentowano pieśni i tańce żydowskie, a także wysłuchano opowieści Kazimierza Barczuka - autora wielu książek o tematyce żydowskiej.	Kultura żydowska
128	02.06* (18.05 - 28.06)	Wystawa: Artyści łódzkiego getta	Muzeum Historii Miasta Łodzi	Łódź	W Pałacu Poznańskich zaprezentowano wystawę rysunków, akwarel i kolaży stworzonych przez żydowskich artystów zamieszkujących łódzkie getto. Przeważającą tematyką większości prac jest codzienne życie w getcie - wszystkie pochodzą w Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie.	Holocaust/sztuka
129	08.06	Szlak esperanto i wielu kultur	Urząd Miejski w Białymstoku/ Firma Landbrand	Białystok	Powstała druga białostocka ścieżka tematyczna (po szlaku dziedzictwa żydowskiego). Spacerując nią można odwiedzić 15 miejsc związanych z Ludwikiem Zamenhoffem oraz kulturami i religiami przedwojennego Białegostoku.	Edukacja międzykulturowa

*Daty oznaczone gwiazdką dotyczą dat publikacji w prasie

